

stran 7 **BARVITOST SLIKARSKEGA RAZGLEDA**stran 12 **DOBRA BESEDA JE NAJBOLJŠA POSTREŽBA**

Hoja za človekom

Na prehodu v leta z okroglimi števili se ne sprašujemo samo, kaj nam je prineslo preteklo leto in kaj nam bo prihodnje. Desetletja sicer lahko začnemo šteti od poljubnih let naprej, a najenostavneje jih je poimenovati po imenih desetletij. Začnemo torej (iz) nič in končamo z devet. Malo zlobno lahko ugotovimo, da naši vrli planerji, ki svoja obdobja začinjajo (iz) ena, končujejo z nič(imer).

Znani francoski publicist je sedemdeseta leta imenoval leta ameriškega izziva, osemdeseta leta pa leta svetovnega izziva. Ameriški izziv je bil poleg gospodarskega še izrazito vojaško-političen. Svetovni izziv osemdesetih let je bil izrazito gospodarsko-znanstven. Vsi ti izzivi, ki seveda ostajajo, so postavili v ospredje nov izziv. Izziv človeku, njegovi kulturi in civilizaciji.

Otrok, ki se je rodil na začetku univerziade v Zagrebu, ni bil kriv pompa okoli sebe. Začel naj bi ne-ve-m-katero-že milijardo pripadnikov človeškega rodu. Človek prihodnjega desetletja torej. Devetdesetih let. Do začetka naslednje milijarde.

Starejši sin je gledal ceremonial in me je prostodušno vprašal, zakaj vendar se je tako pomembni deček rodil ravno v Zagrebu. Vidoč zraven sekretarja Združenih narodov, Perujca, sem mu odgovoril, da se slavljenja potrebni otrok zagotovo ni rodil v Zagrebu, ampak v Macondu.

V kraju, katerega napisne table ne moreš najti, a ga zato lahko najdeš povsod od obronkov Andov, preko Recifeja do Djakovice. V Zagrebu, v porodnišnici, na toplem, pod zdravniško oskrbo, pri že opremljeni sobi za sebe v družinskem stanovanju. Ne, v Zagrebu zagotovo ne.

Rodil se je doma, v kolibi, skozi katere stene je pihalo, pomagale so sosede. Morda sploh ni dočakal konca zagrebške univerziade, morda se je rodil v hlevskih jaslih in je preživel. Toda, ali bo dočakal konec devetdesetih let. Ali ne bo nekdo, ko bo šel iz šole, lačen kruha in svobode, padel pod streli policije katerega od velikih voditeljev? Eden od mnogih. Kot da ne bi imel imena.

Resnica je resnica Malega princa. V otroški zbirki pravljic sem našel naslednjo arabsko. Ljudem je bilo rečeno, da bo za kazen za vsako njihovo neumnost padlo zrno peska z neba. Oh, zrno peska, kaj bo to. Puščave pa se nezadržno širijo.

Ali bo »človek iz Zagreba« zaznal izziv? Izziv sebi in svojemu navidez nedolžnemu obnašanju, zaradi katerega se puščave nezadržno širijo. Izziv svoji kulturi, ki ne bo človeška kultura, če bo samo »kultura ljudi iz Zagreba« in ne hkrati tudi »kultura ljudi iz Maconda«. Izziv civilizaciji ter eni in edini zemlji, ki je sicer res posvečena za in zaradi leganja človeka k počitku vanjo, a tudi in predvsem za in zaradi njegove hoje po njej.

Po obdobju blagostanja v sedemdesetih letih je za nami (ni še) obdobje stremnitve in pomanjkanja v osemdesetih letih. Nič od tega ni bilo sad naše volje in prizadevanj. Blagostanje je bilo umetno povzročeno, pomanjkanje vsiljeno.

Zaenkrat je soglasje o nujnosti prizadevanj za ponovno blagostanje zelo široko. Upajmo, da ga bomo, trdno utemeljenega, dosegli v naslednjem desetletju. Hkrati upajmo, da bo skupaj z njim zrasla volja do, zopet trdno utemeljenega, zavestnega, ne vsiljenega odrekovanja. Da bi bili kot berači sposobni v svoji torbi najti vsaj drobno žitno zrno — za miloščino — človeku.

Blaž Kujundžič

Voščimo vam srečno 1990

Uredništvo /

**MERKUR
KRANJ**

**VAM ŽELI SREČNO
NOVO LETO**

Ni vse staro slabo

Krajani že iščejo odbornike

Škofja Loka, 28. decembra — Podobno, kot je škofjeloška socialistična zveza pohitela z izbiro svojih kandidatov za župana in izvršnika za spomladanske občinske volitve, se ji »mudi« tudi z izbiro kandidatov za bodoče odbornike v občinskem zboru krajevnih skupnosti. Ker ljudje še dobro pomnijo star odborniški način, ki je bil v kakavosti dogovarjanja in odločanja neprimerno boljše, učinkovitejši in racionalnejši od delegatskega sistema, je razumljivo, da izbiro svojih predstavnikov za občinski parlament posvečajo veliko pozornost.

Škofjeloški zbor krajevnih skupnosti bo predvidoma imel 23 stalnih delegatov oziroma odbornikov, iz vsake krajevske skupnosti, ne glede na velikost, po enega. Že pred dvema letoma spremenjen statut je število delegatov z 28 skrčil na 23, zato je dokaj verjetno, da bo to število zdržal tudi sedanjo spremembo političnega sistema. Zaenkrat je slišati zahteve po več odborniških mestih le iz krajevske skupnosti Trata, kjer pravijo, da krajevna skupnost s skoraj 7000 prebivalci mora imeti več mest v parlamentu kot neka majhna z, denimo, vsega 200 krajanj.

Večina od 23 krajevnih konferenc socialistične zveze je že evidentirala kandidate za bodoče odbornike, in to celo po več ljudi za eno mesto. S soglasji predlaganih za kandidature pa marsikje še kasnijo, ker niso povsem prepričani, da je predsedstvo krajevske konference socialistične zveze dovolj široko telo, da si prisvoji pravico predlagati kandidate za odbornike. Zato bodo v nekaterih krajevnih skupnostih v ta namen sklicali še zbere krajanov.

Končni cilj bo vendarle dosežen, so prepričani v socialistični zvezi. Krajani bodo za volitve v zbor krajevnih skupnosti dosti bolj opremljeni kot delavci za zbor združenega dela (mnogi sicer sprašujejo, zakaj sploh trodomni parlament), kjer se sindikat (?) še ni začel ozirati po najprimernejših ljudeh zanj.

H. Jelovčan

Pretrgani stiki med občinama

Škofja Loka - Na novico, da je občinska konferenca SZDL Smederevska Palanka enostransko prekinila pobratenje z občino Škofja Loka - zaradi znanih političnih zahtev SR Srbije do SR Slovenije so v Škofji Loki reagirali mirno. Sekretar občinske konference Škofja Loka Blaž Kujundžič je dejal, da v Škofji Loki ne morejo menjati prepričanja in so pač za sodelovanje brez pogojev. Dosedanje sodelovanje ni bilo posebej živahno, večinoma je šlo le za protokolarne obiske enkrat letno ob občinskih praznikih. Nič pa nimajo proti temu, če bodo stiki, ki jih imajo vpeljane druge loške organizacije in društva, obstajale tudi naprej: kratka Škofja Loka je za sodelovanje v duhu prijateljstva, ne pa političnih izsiljevanj. - L. M.

Idea o skupni olimpijadi živi

Slovenski komite oblikovan

Jesenice, 28. decembra E - Idea o skupni organizaciji zimskih olimpijskih iger leta 1998 še živi. Kot je znano, so pobudniki skupne organizacije Slovenija, Koroška in Furlanija Julijska Krajina. V vseh treh sosednjih deželah so organizirali posebne organizacijske komiteje. Slovenski komite se je sestel v četrtek, 18. decembra, na Jesenicah, vodi pa ga Janez Zajc.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenic, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdaja časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana
Naročnina za IV. trimesečje plačljiva decembra: 580.000.- din.

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, sport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrli Zlebir (socialna politika, Tržič), Dušan Humer (sport), Vane Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šink (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Mirjana Draksler in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marijeta Vozlič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnina 28-463, mali oglasi 27-960. Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Slovenska skupščina sprejela sveženj volilnih zakonov

Slovenija ima večstrankarski sistem

Ljubljana, 27. decembra - Vrata v parlamentarno demokracijo so v Sloveniji odprta. Skupščina je v sredo sprejela zakon o volitvah v skupščine, zakon o volilnih enotah, zakon o volitvah in odpoklicu predsednika in članov predsedstva republike, zakon o političnem združevanju in zakon o volilni evidenci. Delegati so tudi sklenili, da bomo v Sloveniji na splošnih volitvah volili 8., 12. in 22. aprila. Uspelo nam je torej, da smo na pot večstrankarstva stopili brez večjih političnih in socialnih pretresov za razliko od večine vzhodnoevropskih držav.

Odločili smo se torej za svobodo in demokracijo, obenem pa tudi za večjo odgovornost vseh, ki bodo odslej dalje nastopali na slovenski politični sceni. Igra naj bi bila sedaj enakopravna, brez privilegiranih in tlačenih, kot je bila praksa doslej. Sveženj zakonov sicer še ni popoln. Nanj bodo še padale pripombe in nobenega razloga ni, da zakonodajne prihodnje ne bi dopolnjevali. Pomembno je, da smo se za to pot odločili in s tem pretrgali

štiri desetletja dolg politični mrak.

Več trdih orehov so morali streti delegati na sredinem zasedanju. Prvi je bil nedvomno delovanje političnih organizacij v podjetjih. Skupščina je menila, da zanje v podjetjih ne sme biti prostora in da mora biti v pol leta opravljena tovrstna reorganizacija. Odločeno je bilo tudi, da so sredstva javnega obveščanja dolžna objaviti, povsem enakovredno, imena kandidatnih list in kandidatov,

stroške objave pa plačajo družbenopolitične skupnosti. Politične organizacije registrirajo upravni organi, s čimer je zagotovljeno tudi sodno varstvo. Vse, tudi že doslej, se bodo morale registrirati in za registracijo predložiti program in statut. Na skupščini je bilo precej govora o novi vlogi SZDL, ki je doslej imela glavno vlogo pri volitvah. Po novem bo njena vloga predvsem administrativna, kar še vedno določa ustava. Razmišljanja so bila tudi,

da bi sedanjim delegatom podaljšali mandat, ker je rok za pripravo in izvedbo volitev zelo kratek. Kljub temu so se odločili, da bodo volitve 8., 12. in 22. aprila, pred tem pa je treba temeljito podučiti volilne komisije, saj bodo drugačne volitve za člane teh organov nekaj povsem novega. Predvsem pa so se delegati zavzemali, naj bo predvolilni boj enak za vse, vsem morajo biti omogočeni enaki pogoji agitiranja v javnih medijih, o čemer se bodo morale pošteno dogovoriti vse prizadete stranke, družbenopolitične skupnosti in sredstva obveščanja.

Košnjek

Novo v gorenjski opoziciji

Obrtniki ustanovili stranko

Kranj, 27. decembra - Gorenjski in kranjski obrtniki, podjetniki, državljani s svobodnimi poklici in somišljeniki so ustanovili Slovensko obrtniško stranko za Gorenjsko in za občino Kranj, sprejeli program, statut in volilna pravila, izvolili izvršilni odbor in sklenili, da se priključijo gorenjski oz. kranjski Demokratični opoziciji Slovenije (Demos).

Kot piše v njihovem kratkem programu, napisanem na manj kot eni strani, se bo Slovenska obrtniška stranka (SOS) zavzemala za poslovno svobodo, pravičnost in demokracijo, za izenačevanje zasebnega gospodarstva z vsemi ostalimi ter za nedotakljivost zasebne in vseh drugih oblik lastnine, skušala bo zavarovati narodno lastnino, ki ji grozi mednarodna razprodaja, se ukvarjala s stanovskimi problemi zasebnih gospodarstvenikov, zagovarjala politično in poslovno svobodo državljanov (ob pravičnem socialnem programu), se prizadevala za narodno spravo in za pravično odpravo moralnih in materialnih krivic, ki jih je oblast storila v povojnem času, spremljala in ocenjevala bo delo oblasti in po potrebi tudi ukrepala, organizirano vplivala

na politično razpoloženje javnosti, se prizadevala, da "pride" v parlament in se vključi v boj za oblast...

Vitomir Gros je dejal, da kratka SOS, ki pomeni klic na pomoč ali v neposrednem prevodu "rešite naše duše", simbolično ponazarja, zakaj so se obrtniki in podjetniki z Gorenjske ter iz kamniške in domžalske občine odločili za ustanovitev stranke - zaradi nemoči pri odločanju, odrinjenosti zasebnega gospodarstva v vsem povojnem obdobju, moralne in materialne bede, v katero se vse bolj pogrezamo zaradi monopola oblasti ene partije. Rado Bergant, predsednik republiškega iniciativnega odbora za ustanovitev Slovenske obrtniške stranke, je dejal, da so obrtniki zdaj sicer zastopani v zboru združenega dela, vendar

pa je njihov cilj, da bi dobili mesto tudi v družbenopolitičnem zboru, v katerem se snujejo zakoni in sprejemajo najpomembnejše odločitve. Zakoni so slabi in bi jih bilo treba spremeniti, je dejal. V zakonih, ki opredeljujejo obrt, je veliko ideološke navlake; sporen je že tisti člen, ki pravi, da mora tisti, ki več ustvari, tudi več prispevati. Bergant se je zavzel tudi za to, da bi ohranili narodno premoženje in da bi pri vlaganjih imeli domači zasebniki enake možnosti kot tuji partnerji. Čeprav je iz Zveze obrtnih združenj Slovenije slišati očitke, da je stranka opozicija zvezi, je bilo na ustanovni skupščini SOS-a poudarjeno, da to ni res in da je politična opredelitev "stvar posameznika". "Res pa je, da bo stranka tedaj, ko bo dobila zveza bolj modro vodstvo, z njim zelo tesno sodelovala," je dejal Rado Bergant in poudaril, da imajo obrtniki, ki pridno polnijo občinske proračune, tudi pravico kaj reči in da bi v Sloveniji po-

Ustanovni zbor Slovenske obrtniške stranke za Gorenjsko in za občino Kranj so pozdravili Brane Grims, predsednik Socialdemokratske zveze za Gorenjsko, Andrej Šter, predsednik kranjskega odbora Slovenske demokratične zveze, Ciril Meglič, predsednik nakeške kmečke zveze, in Peter Metlikovič, predstavnik slovenskih krščanskih demokratov.

trebovali ministrstvo za obrt in podjetništvo.

V razpravi, ki je bila na trenutke čustveno obarvana, je bilo mogoče slišati, da so bili obrtniki v povojnem času vredni le toliko, kolikor so dajali v proračune, da je v občinskih upravnih organih tudi še veliko boljše, ki povzročajo obrtnikom številne težave, da tudi takšnega razvoja obrti ne bi bilo, če bi obrtniki natančno spoštovali nazadnjaške zakone... C. Zaplotnik

Odlikovanja ob prazniku

Bohinjska Bistrica - V radovljiški občini je bila osrednja proslava ob prazniku JLA v Bohinjski Bistrici. Na proslavi so podelili tudi državna odlikovanja. Red zaslug za narod s srebrno zvezdo sta dobila Alojz Oman z Brezj in Janez Varl iz Gorij; medaljo zaslug za narod Rajko Benedičič iz Prezrenj, Jože Dežman iz Ribnega, Janez Kocijančič iz Vrbenj; red dela s srebrnim vencom Stanislav Ažman iz Bohinjske Bistrice, Vasilij Novak iz Lesc in Leopold Zonik z Bleda; medaljo zaslug za narod pa Veseljo Piškur iz Radovljice. Plaketi ZRVS Jugoslavije sta dobili krajevni organizaciji ZRVS Bohinjska Bistrica in Lancovo, zlati znački ZRVS Stane Oblak iz Bohinjske Bistrice in Janez Kunstelj iz Gorij, plaketi ZRVS pa Drago Rozman iz Radovljice, Janko Stušek iz Lesc, Miran Lavrič z Bleda in Marjan Markovič iz Ljubnega.

V kulturnem programu na svečanosti je nastopilo Slovensko narodno gledališče Ljubljana s celovečerno enodejanko Dušana Jovanovića Zid-jezero.

Višja doplačila v zdravstvu

Participacije v zdravstvu bodo z novim letom višje za 58,4 odstotka, za kolikor so statistično višje oktobrske plače.

Prvi pregled pri splošnem zdravniku bo z novim letom veljal 86.000 dinarjev, za tri ponovne preglede pa po 43.000 dinarjev. Prvi obisk v specialistični ambulanti bo pacient prvič plačal 168.000 dinarjev, za tri naslednje preglede pa 61.000 dinarjev. Če bo zdravnik na zahtevo bolnika prišel na dom, bo to slednjega stalo 211.000 dinarjev, ponoči celo 421.000. Nočni obisk pri zobozdravniku bo stal 99.000 dinarjev. Za oskrbni dan v bolnišnici bo treba doplačati 125.000 dinarjev, pri večkratni hospitalizaciji (do 60 dni) pa 183.000 dinarjev. Za medicinske storitve v bolnišnici ali v zdravilišču bodo plačali 417.000 dinarjev.

Tudi v zobozdravstvu bo vse dražje: zalivka bo stala 77.000 dinarjev, za celotno zobno protezo 1.795.000 in za zahtevnejšo vlito protezo 5.034.000 dinarjev.

Drsanje med prazniki, Kališče odprto

Kranj - Med novoletnimi prazniki bo drsališče v Savskem logu obratovalo. 1. in 2. januarja od 15. do 17. ure bo za vse obiskovalce rekreativno drsanje.

Če pa se boste med prazniki podali na Kališče, se primerno oziroma toplo oblecite.

Končno zgradili most čez Pišnico - Ob koncu minulega tedna so v Kranjski gori odprli nov most čez Pišnico, ki ga je Gradis z Jesenic začel graditi že leta 1988. Vendar so kasneje morali načrt spremenjati, kajti na pritožbe nekaterih krajanov so posredovali pri Zavodu za naravno in kulturno dediščino. Traso mostu preko Pišnice so morali nekoliko spremeniti, kasneje pa so imeli graditelji še nekaj težav pri zemeljskih delih. Stari most ob Pišnici bodo podrli. Tako zdaj ne bo več nenehnih prometnih težav, saj je bila vožnja preko starega mostu nevarna in so morali potniki iz avtobusov pred mostom izstopati. Prometna povezava Kranjske gore s Trento in Bovcem je tako brez večjih ovir. - Foto: D. S.

Janez Bohorič, podpredsednik slovenske vlade o gospodarjenju v prihodnjem letu

Razvojni, ekološki in sanacijski dinar

Kranj, 26. decembra - Medobčinska gospodarska zbornica za Gorenjsko je pripravila pogovor z Janezom Bohoričem, podpredsednikom republiškega izvršnega sveta, ki je gorenjskim gospodarstvenikom predstavil možnosti razvoja in gospodarjenja v prihodnjem letu, posebno pozornost so posvetili reševanju presežkov delavcev, ki naj bi jih poslej reševali zunaj podjetij.

Prihodnje leto bo prehodnega značaja, zgradili naj bi nov upravni sistem, njegovo središče bodo javne finance oziroma integriran proračun, ki bo med drugim zahteval tudi prenovu davčnega sistema, kar nas v republiškem izvršnem svetu najbolj skrbi, saj smo na tem področju konceptualno in kadrovskega najbolj šibki, je uvodoma dejal Janez Bohorič. Odpravil naj bi sedanje očitke o centralizaciji v republiki, ki pa bo imela v prihodnjem letu ugodne finančne učinke, saj se denar ne bo več zbiral na več kot 700 računih, temveč le na enem, kar bo omogočalo likvidnostno prelitvanje in posojanje presežkov, zato naj bi po Bohoričevi oceni že po nekaj mesecih lahko znižali prispevne stopnje in tako vsaj malo razbremenili gospodarstvo.

Razvojni dinar v kombinaciji s sanacijskim

V Sloveniji je bilo letos posojenega za 60 milijonov dolarjev razvojnega dinarja, v projektih je imel do 30 odstotni delež, z njim pa je bilo spodbujenih za 900 milijonov dolarjev naložb.

V prihodnje pa bomo morali dobiti vzvod za sanacijo podjetij, ki imajo tržno perspektivo, kadre in razvojne programe, vendar so zaradi prešibke fi-

nančne osnove v težavah, zato jih same ne morejo speljati in potrebujejo pomoč, je dejal Bohorič. Seveda pa to ne bo pomoč, ki bi je bilo lahko deležno katerokoli podjetje, merila naj bi bila prav tako ostra, kot so pri razvojnem dinarju. V izvršnem svetu razmišljajo, da bi se zadolžila država in torej sanacijskega dinarja ne bi zbirali z novimi davki, ter za svoj finančni vložek v podjetje dobila vrednostne papirje, ki bi jih kasneje lahko tudi prodala.

Tretji dinar, ki ga nameravajo uvesti, pa je ekološki dinar, sredstva naj bi bila seveda namenjena odpravi najhujšega onesnaževanja, na osnovi republiškega programa. Vlada predlaga, naj bi obdavčili potrošnje energijskih virov.

Prodaja stanovanj

Na Gorenjskem so si v zadnjih mesecih nekatera podjetja finančno pomagala s prodajo tovarniških stanovanj stanovanjskim skupnostim, čemur oporekajo družbeni pravobranilci - samoupravljanja. Janez Bohorič je dejal, da bi morali odpraviti predsodke glede prodaje tovarniških "zidov", saj so nekatera podjetja vanje veliko vlagala in bi bila sedaj njihova prodaja nekakšna oblika samopomoči. V mislih seveda ni imel le stanovanja, temveč tudi

delavnice, do njih bi z nakupom tako lahko prišli tisti, ki jih potrebujejo in denar imajo in jim ne bi bilo potrebno graditi na novo.

V novi stanovanjski zakonodaji pa nameravajo dopustiti tudi možnost prodaje družbenih stanovanj stanovalcem in drugim po tržni, ne le po realni ceni, s čimer bi se rešili bremena vzdrževanja družbenih stanovanj in zbrali denar za gradnjo novih stanovanj. V zakonu o stanovanjski izgradnji pa naj bi pri solidarnosti dopustili možnost, da ta sredstva zbira in troši občinska skupščina, tudi za zavarovanje delovnih mest.

Presežke delavcev naj bi reševali izven podjetij

Sedanja pomoč pri reševanju problemov presežkov delavcev ni bila učinkovita, je dejal Janez Bohorič, saj ne morejo biti zgolj skrb podjetij, kjer potem socialni problemi prevladajo nad ekonomskimi, ohranja pa se navidezna polna zaposlenost.

Spremembe naj bi prinesel zakon o delovnih razmerjih, osnutek republiškega zakona je pripravljen, v razpravo bo šel z več različicami, v skupščini naj bi dorekli rešitve, osnutek zakona pa testirali na vsaj desetih podjetjih.

Sprejemanje novega zakona o delovnih razmerjih bo torej priložnost za sprejem modela razreševanja presežkov delavcev, ki ga pripravlja skupnost za zaposlovanje. Pričakujemo lahko, da bodo predlagali načine, kakršni so se že obnesli drugod po svetu, kot je denimo izplačilo dvehletne plače, da odpušteni delavec lahko odpre svoje podjetje, pravica, da si izbere drugo delovno mesto, predčasno upokojevanje itd. Seveda pa bo moral zakon doreči materialno osnovo za razreševanje presežkov.

Tudi za Gorenjsko bodo te rešitve težko pričakovane, saj se vse bolj kažejo presežki delavcev, narašča pa tudi brezposelnost, ki je bila letos 2,3 odstotna, prihodnje leto pa napovedujejo 5,4 odstotno, v kar presežki niso upoštevani.

M. Volčjak

Gorenjski gospodarstveniki so opozorili, da ukrepi Markovičeve vlade zahtevajo svoboden uvoz surovin, posebej je bila omenjena tudi črna metalurgija, saj bo le tako vzpostavljena prava konkurenca. V gorenjski banki ocenjujejo, da bo gorenjsko protinflacijsko breme sorazmerno večje, vse podrobnosti ukrepov še niso znanje, nekatere pa so zaskrbljujoče.

Kako do poštenih volitev?

DEMOS za Kranj in Škofjo Loko menita, da SZDL na Gorenjskem v nastajajočem pluralističnem prostoru nastopa kot nadstranka ali točneje kot organizacija vseh in nikogar. Ker so na vodilnih položajih v SZDL komunisti in ker je SZDL formalni ustanovitelj Gorenjskega glasa, dejansko ohranja ZKS monopol nad sredstvi javnega obveščanja. Brez enakopravne zastopnosti vseh političnih organizacij in strank v časopisih, radiu in televiziji ne bo poštenih volitev, saj volilci ne bodo mogli presoditi, kakšne programe zastopajo posamezne stranke in njihovi kandidati.

Zato zahtevamo:

1. da se časopisni svet Gorenjskega glasa razširi s predstavniki vseh novonastalih političnih organizacij in zvez na Gorenjskem in da to velja do sprejetja ustreznih zakonov, ki bodo uredili položaj časopisov v večstrankarski demokraciji.

2. da se za predsednika časopisnega sveta Gorenjskega glasa izvoli oseba, ki je za to kompetentna in ko bo imela podporo vseh političnih subjektov na Gorenjskem.

Menimo, da je uredništvo Gorenjskega glasa z »Odpri stranmi« prispevalo k demokratizaciji obveščanja na Gorenjskem. Upamo, da bo toliko prostora časopisa, kot ga posveča kongresu ZKS posvetilo tudi novonastalim političnim zvezam na Gorenjskem. Predlagamo uredništvu Gorenjskega glasa, naj sledi zgledu »Dela« in naj odpre še mnenjsko stran (vsaj enkrat tedensko). Upamo tudi, da bo Gorenjski glas vsem kandidatom na volitvah odmeril enako prostora, saj bo s tem postal to, kar je vsak javni časopis v demokratičnih deželah, namreč izraz mnenjskega in strankarskega pluralizma.

DEMOS KRANJ
ZDRUŽENA OPOZICIJA KRANJ
za VITOMIR GRONJ
DEMOS ŠKOFJA LOKA
za ALENKA P. LAUKO

Gradbinci iz Grosuplja se zanimajo za Soriško planino

Se bo končno le nekaj izcimilo?

Škofja Loka, 28. decembra - Občinski izvršni svet je dal Gradbenemu podjetju Grosuplje dovoljenje za izdelavo projekta širitve turističnih objektov na Soriški planini. Pri projektiranju mu pušča popolno svobodo, seveda v okviru določenih prostorskih in ekoloških omejitev.

Načrte za izgradnjo rekreacijsko-turističnega centra Soriška planina je pred leti že izdelal ljubljanski Inter-export, ki je prišel celo tako daleč, da je zainteresiral sovlagatelje za odkup 800 ležišč. Zataknilo se je, ker ni uspel nikogar navdušiti na nosilca investicije in bodočega upravljalca objektov. Na dokumentih se je tako začela nabirati vse debelejša plast prahu.

V grosupeljskem Inženiringu so delo Inter-exporta pripravljeno odkupiti, zazidalni načrt Soriške planine, ki je bil zastavljen zelo na široko, najbrž preširoko, temeljito analizirati, obenem pa izdelati tudi tržno ekonomsko študijo vlaganj. Gradnjo, če se bo izkazala za pametno, bodo zastavili po sistemu "za neznanega kupca", torej za trg, po čemer se Gradbeno podjetje Grosuplje sploh razlikuje od večine sorodnih podjetij, ki se boje takšnega tveganja. Ker je grosupeljski pristop podjetniški, morebitna gradnja pa povsem njegov riziko, se škofjeljski izvršni svet ne boji posledic morebitne zavožene investicije.

Gradnjo težko čakajo tudi v podjetju Šport in rekreacija, kjer skrbijo za soriška smučišča in pravijo, da je skrajni čas, da Soriška planina neha životariti. Lepa in dobro urejena smučišča namreč še zdaleč niso dovolj, na Soriški planini pa razen Litostrojevega počitniškega doma, v katerem sicer postrežejo tudi zunanji gostom, in nekaj priložnostnih gostinskih "postaj" na smučišču ni ničesar. Skratka, z izgradnjo turističnih objektov bi tudi smučišča dobila več zvezdic.

H. Jelovčan

Železarni grozi odklop električne energije

Jesenice, 28. decembra - Slovensko elektrogospodarstvo grozi, da bo danes, 29. decembra, Železarni Jesenice prekinilo dobavo električne energije. Po novem letu se bodo železarski obrati postopoma vključevali v proizvodnjo.

Na današnji seji delavskega sveta jeseniške Železarne so posredovali informacijo, po kateri se bodo

januarja posamezni obrati Železarne postopoma vključevali v proizvodnjo. Nekateri bodo začeli delati 3. ja-

nuarja (Hladna valjarna Bela in drugi), jeklarna I. in jeklarna II. 6. januarja, valjarna bluming štekel 7. januarja, valjarna debele pločevine 8. januarja tako kot žičarna in elektrodni oddelek. Vsa odprema začne z delom 3. januarja.

Po proizvodnih načrtih naj bi decembra znašala proizvodnja 29.400 ton, proizvedli pa so le 19.000 ton, saj so v drugi polovici decembra ustavili proizvodnjo zaradi visokih stroškov in neplačevanja domačih kupcev. Cene proizvodov bi morali dvigniti za najmanj 40 odstotkov, vendar so jim odobrili povišanje le za 8,5 odstotka. Za januarja so planirali 30.000 ton proizvodnje, vendar bodo proizvedli manj. Do zdaj imajo naročil na 24.000 ton, polovico proizvodnje bodo tako kot decembra izvozili. Največ naročil ima hladna valjarna na Beli, žebljarna in nekateri drugi obrati, vsi ostali pa manj. V železarni pravijo, da bo 80 odstotkov njihovih kupcev takoj po praznikih normalno dobivalo material.

Finančna disciplina je nekoliko boljša, saj je večina kupcev plačala dobave, nekateri pa enostavno ne morejo poravnati obveznosti. V Železarni so pozdravili nedavne vladne ukrepe, saj s konvertibilnim dinarjem ne bodo toliko izgubili kot prej, ko je inflacija povsem izničila plačilo tistih kupcev, ki so s plačili odlazali.

V največjem jeseniškem delovnem kolektivu upajo, da bodo lahko obdržali osebne dohodke na ravni novembrskih, kljub težkim razmeram, v katerih so. Najbolj pa jih skrbijo grožnje slovenskega elektrogospodarstva, ki jim grozi, da jim bo prenehalo dobavljati električno energijo.

D. Sedej

Rdeči križ prebivalcem Romunije

Tragični dogodki, ki pretresajo Romunijo, so spodbudili tudi Rdeči križ Slovenije, ki je v povezavi z jugoslovanskim RK začel takoj 22. decembra začel zbirati materialno in denarno pomoč za državljane Romunije.

Kot nam je sporočil RK Slovenije, vrednost doslej zbranega blaga znaša 9 milijard dinarjev. Med prvimi se je odzvala Mestna zdravstvena skupnost iz Ljubljane s 100 milijoni. Iz tovarne zdravil Krka so poslali več tisoč škatel C vitamina in 120 kartonov antibiotikov, iz Tosame različni sanitetni material, vreden milijardo, tovarna Tehnica iz Železnikov je poslala posebne medicinske centrifuge za kri, tovarna igel iz Kobarida injekcijske igle in druge zdravstvene proizvode, Zavod za transfuzijo krvi prek tisoč sistemov in več vrst svojih proizvodov. Lekarna UKC večje količine anestetikov, analgetikov, antibiotikov in sanitetnega materiala, Onkološki inštitut morfij, analgetike in anestetike, že prej je bila odpremljena Lekova pošiljka analgetikov, anestetikov in mazil za opekline. DV Romuniji najbolj potrebujejo zdravila, medicinske opreme in živil, zato bo Rdeči križ še naprej zbiral ta material za zagotovitev najnujnejše pomoči. Povezuje se s proizvajalci prehranskih proizvodov in z naslednjo pošiljko pojde v zbirni center v Vršču njihov prispevek. Na RK se je oglasilo tudi več v Sloveniji živečih Romunov, ki se zahvaljujejo za nudeno pomoč njihovim rojakom in ponujajo aktivno sodelovanje v zbiralnih akcijah. Denarne prispevke lahko nakazujete na ŽIRO RAČUN Rdečega križa Slovenije: 50101-678-51579 (za Romunijo).

VELIKA IZBIRA IN ZELO UGODNE CENE

S.L.P.

AUTORSATZTEILE
UNTERLOIBL 41
TEL.: 9943-4227-4204
(PETNAJST KM OD LJUBLJANA
NA LEVI STRANI OB GLAVNI
CESTI V SMERI PROTI CELOVČU)

- NADOMESTNI DELI ZA VSA VOZILA
- KAROSERIJSKI DELI
- SERVISNI DELI
- NADOMESTNI DELI ZA MOTOR
- DODATNA OPREMA

FILTRI ZAVORNE OBLOGE
AVTOBATERIJA IZPUŠNE CEVI
AVTO HI-FI BRISALCI
ZVOČNIKI ZAŠČITA IN
PREPROGE NEGA
PREVLEKE AVTOMOBILA

NAROČILA TUDI PO TELEFONU. EKSPRESNA DOBAVA.

POSTREŽBA V SLOVENŠČINI

Kolektiv tržiške prodajalne obutve PEKO »Deteljica« vam želi srečno in uspešno novo leto in obenem sporoča, da bo prodajalna 3. januarja 1990 zaradi letne inventure zaprta.

Jezerjani so v soboto novo dvorano v Korotanu napolnili do zadnjega kotička. Niso bili redki, ki so "menili", da so naredili premajhno...

Milan Gregorc

Slavko Erzar

Dobre tri ure je "prelistaval časopis" in povezoval program med pogovori novinarjev in posameznimi točkami Milan Gregorc (levo). - Da pa je vse potekalo tako, kot je že v navadi na naših Novinarskih večerih, je bila tudi tokrat s pokroviteljstvom zasluzna Ljubljanska banka-Gorenjska banka. Podpredsednik poslovnega odbora banke Slavko Erzar (desno) je med drugim povedal, da nameravajo odpreti poslovno enoto v Preddvoru, ni pa izključeno, da morda čez čas tudi na Jezerskem...

Slovesna otvoritev nove dvorane v Kulturnem domu Korotan je v soboto, točno ob 17. uri, "pripadla" Gradbenemu odboru za izgradnjo dvorane, ki pa so ga tokrat v skeču sestavljali šolarji z Jezerskega...

Pa nikar ne misite, da je bilo v treh debelih urah na prireditvi kdaj dolgčas. Približno na sredini programa je za veselo razpoloženje poskrbela tudi Folklorna skupina, katere mentorica je Valerija Konecnik...

Prihajajo drugačni časi

Časopis v živo smo na prireditvi napisali že od prve do zadnje strani. Tik pred podelitvijo priznanja je nekako manjkalo samo še uvodnik oziroma komentar. Tega sta v pogovoru "zapisala" Leopoldina Bogataj, odgovorna urednica Gorenjskega glasa, in Ferdo Rauter, predsednik občinske konference Socialistične zveze.

V odgovoru, zakaj je Jezersko v zadnjih desetletjih postal pasivni kraj, ki šele v zadnjih letih z delom krajanov spet oživlja, je Ferdo Rauter poudaril, da je to povzročila politika splošne industrializacije in z njo zadržane materialne osnove (gozd) in zasebne iniciative. Jezerjani so se zaposlili v kranjski industriji. Najbolj enostavno je bilo doslej osem ur narediti v podjetju. Zdaj pa prihajajo drugačni časi, ko industrija ne bo več zaposlovala novih ljudi. Odpira se možnost vlaganja zasebnega kapitala in vračati se bo začel na ta način prav gotovo tudi turizem. "Srečo imate na Jezerskem, da sta kraj in dolina ostala nedotaknjena... Možnosti za razvoj v tej smeri so, le poiskati jih je treba z vsemi rezervami..."

A. Z.

Leopoldina Bogataj in Ferdo Rauter

Prepolna dvorana na Jezerskem

Zasluzeno priznanje za že pozabljene napore

Jezersko, 23. decembra - Novo dvorano, ki so si jo tako želeli in si jo uredili v Kulturnem domu Korotan so Jezerjani na sobotni otvoritvi in Novinarskem večeru napolnili do zadnjega kotička. Nekajkrat so celo v šali ugotavljali, da so zgradili premajhno. Slovesnosti ob otvoritvi in podelitvi priznanja pa so se udeležili tudi predstavniki občine in gostje iz različnih organizacij, ki so uresničevanje programa krajevske skupnosti v zadnjih letih spremljali in tudi podpirali, da so ga krajanji z več kot 30 tisoč delovnimi urami lahko uresničili. V soboto pa so bili vsi napori zadnjih let v novi dvorani nekako pozabljeni... Ob priznanju je tokrat prevladovalo predvsem zadovoljstvo in praznično razpoloženje.

Milan Kocjan

ki je skregana z ovinkarsko ali prikrito logiko.

Zares veliko so naredili na Jezerskem od tiste množične očistevalne akcije 1986. leta naprej. Lotili so se načrtovanja in gradnje vodovoda, zgradili so avtobusno postajališče, očistili smetišče in uredili skupni prostor na območju Remonta, asfaltirali in obnavljali javno razsvetljavo, elektrificirali naselje Dov, se trikrat spopadali z razdejanji neurij in se nazadnje lotili še izgradnje nove dvorane... Ob vseh naporih in uspehih pa je bila v soboto zvečer navzoča tudi kritična ocena.

Predsednik sveta krajevske skupnosti Milan Kocjan je bil tudi tokrat v pogovoru na začetku prireditve takšen, kot sem ga spoznal že pred leti: odločen, jednat, odkrit in nedvoumen; nekako posebej v značilni "jezerski trmi", ki je skregana z ovinkarsko ali prikrito logiko.

Miha Perčič

Glasno in pred polno dvorano zastavljena oziroma ponovljena vprašanja so terjala potem tudi odgovor. Problem zdrave pitne vode in kmetijske zemlje oziroma pašništva v zvezi z njo bo rešen, je nedvoumno poudaril Miha Perčič, predsednik komiteja za urbanizem. S tem v zvezi je bil odkrit, in glede prenove objektov s turistično iztočnico tudi podpredsednik izvršnega

"Voda in kultura sta prav gotovo osnova za tisto, čemur bi na Jezerskem radi vrnili ime: turizmu. In prav glede vode oziroma ureditve tega vprašanja, kmetijske zemlje, prenove objektov in nenačrtovane tudi telefonije ter krajevnega urada je čas, da naredimo vse, da bo skupni program in cilj Jezerjanov in širše skupnosti lahko tudi zaživel..."

Jože Pešak

sveta Jože Pešak. Z vsesplošnim odobravanjem pa je bila pozdravljena tudi izjava Janeza Gradišarja, da krajevni urad na Jezerskem ostane še naprej... Po takšnem, precej izčrpnem uvodu pa smo potem "prelistavali časopis" kar debeli tri ure. Vsega in marsikaj zanimivega seveda ni bilo moč predstaviti; na primer na kulturnem področju, gostinstvu, običajih in nenazadnje tudi kar zadeva pomoč, pri kateri na primer ni stala ob strani tudi Zavarovalna skupnost Triglav Kranj... Skratka, bil je zanimiv, prijeten in vesel večer, popestren s številnimi nagradami... Takšen pa je bil tudi namen in cilj podelitve našega priznanja krajevni skupnosti Jezersko, kjer so ljudje bodeče bodeče neže, ki so bile pred časom namenjene njim, polomili...

Janez Gradišar

A. Žalar

Brez ljudi je vsakega dinarja škoda

Jezersko, 23. nov. - "Naj mi Jezerjani ne zamerijo, toda, dokler se domačini ne bodo ukvarjali s turizmom, je škoda vsakega dinarja za vlaganja v zidove," je dejal Franc Pegam, ki je Jezersko dobro spoznal, najprej kot direktor Centrala in zdaj Živil.

Franc Pegam

ka pa zaradi tega seveda ni.

Povprašali smo ga tudi, kako ocenjuje Markovičev program za ozdravitev gospodarstva in njegov odgovor lahko strnemo v oceno: skrajni čas, da je do tega prišlo, da trgovina ne bo več le distributer in dežurni krivec za podražitve, nekvalitetno blago, pomanjkanje blaga itd. Ustavitev inflacije pa bo trgovcem zmanjšala stroške in odpravila živčnost zaradi vsakodnevnega spreminjanja cen. Zasebne konkurenice se ne bojijo, vendar pa vztrajajo pri enakih pogojih, česar zdaj še ni, saj manjka približno deset predpisov.

M. Volčjak

Kmetijo nameravajo obnoviti

Še naprej polintenzivna paša v poletnih mesecih, melioracija 15 do 20 hektarov površin ob Planšarskem jezeru in obnova kmetije, je Janez Tavčar, direktor KŽK Kranj, na kratko predstavil njihove načrte v prihodnjem letu na Jezerskem.

Janez Tavčar

prehrabne izdelke, denar se bo odvajal za nerazvite, čemur smo v Sloveniji ob dosežanih protinflacijskih programih najbolj oporekali.

Premier Markovič je omenil tudi denacionalizacijo združne zemlje, na vprašanje, kaj sodi o tem, je Janez Tavčar odgovoril, da smo nemara preveč obremenjeni z lastništvom, bistveno je, kako je zemlja obdelana in da so bili v KŽK pri tem doslej pretežno uspešni, tudi bodoči cilj bi moral biti, kako bo zemlja obdelana, kdo jo bo imel, pa naj pove zakon.

M. Volčjak

Nekdaj je bilo na Jezerskem deset žag

Jože Skuber-Makek

Na Jezerskem je pred drugo svetovno vojno živel 850 ljudi, več kot zdaj. Večina se je preživljala z delom v gozdu, z oddajo in s predelavo lesa ter delno tudi s turizmom, ki je bil po razvitosti takoj za blejskim, zdaj pa je povsem na repu. Nekdaj je to obratovalo deset žag, ki so skupaj s predelavo lesa v polizdelke dajale zaslužek precejšnjemu številu domačinov... Po vojni smo ustanovili lesno produktivno zadrugo, ki je dobro delovala. Vsi gozdovi so bili v zadrugi, kupili smo žago Na fužinah, kjer smo predelovali ves les, posekan na območju Jezerskega. To je dajalo ljudem velik zaslužek, življenje se je izboljšalo, v kraju pa smo načrtovali, da bi s privarčevanim denarjem postavili sodobno žago in zabojarino, v katerih bi zaposlili vso odvečno jezersko delovno silo. Z načrti ni bilo nič, denar smo morali dati za "gozdno", ki je bila tedaj v velikih težavah," je dejal Jože Skuber-Makek.

"Občina Jezersko je nekdanje imela 850 hektarov gozdov, ki pa so kasneje prešli v last skupnosti in v upravljanje gozdnega gospodarstva. Predlagam, da "pritiskamo" na oblast, da te gozdove spet vrne krajevni skupnosti. Mislim, da se bo dolina razvijala le, če bodo ljudem dali nazaj, kar jim je bi-

lo odvzeto. Ne rečem, da je gozdno gospodarstvo slab gospodar gozdov, vendar pa vzame kmetu od lesa preveč, v nekaterih primerih tudi polovico. Včasih smo pri trgovanju z lesom govorili o raznih izkoriščevalcih naroda, ki pa so dajali boljše kupne pogoje, kot jih zdaj, ko sicer ne govorimo o izkoriščevalcih."

C. Zaplotnik

Devetdeset let Češke kočice Čez dve leti v Ande?

Andrej Karničar

Planinci na Jezerskem se z veseljem pripravljamo na praznovanje 90-letnice Češke kočice. Ker je planinska tradicija v kraju močna in je tudi velika pripravljenost za pomoč, upamo, da bomo obletnico proslavili tako, kot se tudi spodobi. Koča bo, kot rečeno, prihodnje leto stara devetdeset let; ob častiljivi starosti pa je pomembno tudi to, da je edina visokogorska kočica v Sloveniji, ki v vseh letih ni spremenila svoje zunanosti," je dejal Andrej Karničar, ki je že več kot trideset let oskrbnik kočice, sicer pa je tudi povojni ustanovitelj športnega društva in smučarskega kluba.

"Velika oddaljenost kraja od Kranja in drugih središč je narekovala, da so Jezerjani že pred več kot stotimi leti organizirali razna tekmovanja. Tudi zdaj je poskrbljeno, da se lahko razmigamo doma, v kraju.

Luka Karničar

Planinsko društvo Jezersko je v 41. letu delovanja in šteje 370 članov, kar je več kot polovica vseh krajanov. Poleg Češke kočice in tovrstne žičnice skrbimo še za novourejeno društveno pisarno ter za manjšo smučarsko vlečnico v Požarju. Alpinisti, člani odseka, ki smo ustanovili 1977. leta, smo doslej plezali že v domala vseh pomembnih gorstvih sveta in smo doslej največ dosegli v alpinističnem smučanju. Letos sva se z bratom Davom udeležila odprave na 8125 metrov visoki Nanga Parbat v Himalaji, predvsem z željo, da bi bil Jezerjan prvi Slovenec, ki bi smučal z vrha osemtisočaka, vendar pa odprava ni dosegla vrha. Jezerški alpinisti smo se doslej priključevali drugim odpravam, že čez dve leti pa bomo verjetno organizirali samostojno odpravo v Ande." C. Zaplotnik

Bogata kulturna tradicija

Jezerško - Prav gotovo so vsi, ki so nekdanj dobesedno dihali s kulturnim dogajanjem na Jezerskem, najtežje čakali obnovo Kulturnega doma Korotan, med njimi prav gotovo tudi Venci Krč.

Venci Krč

Začetki organiziranega kulturnega delovanja segajo daleč nazaj, tja v leto 1912, ko so na Jezerskem ustanovili ljudsko knjižnico in v njenem okviru pripravljali različne prireditve. "Prva igra, se mi zdi, je bila pri Štularju," se spominja Venci Krč. Do prve svetovne vojne so postavili na oder, takšnega montažnega je izdelal pokojni mizar Vinko Tepina, kar nekaj iger, po vojni pa so nadaljevali. Predvsem učitelji so se izkazali kot vneti režiserji in pobudniki gledališkega dogajanja. Z našega odra je bilo slišati besede Cankarja, Jurčiča, Finžgarja, Dickensa, pa tudi Prešerna, Vovka, Klina-

ja in druge," pravi Venci Krč. Ko je bilo leta 1927 ustanovljeno še katoliško prosvetno društvo, so kmalu začeli graditi tudi sedanji Korotan. Žal je zmanjkalo denarja, pa ga je zato dokončala župna nadarbinja. Z dograjenim kulturnim domom se je dramska dejavnost lahko povsem razvila, na oder smo postavili takšne igre, kot je na primer Miklova Zala, Kralj neba, v katerih je nastopalo tudi po 50 do 60 igralcev. Takšno navdušenje za nastopanje na odru se je nadaljevalo tudi po zadnji vojni. Pa ni šlo samo za igre, pač pa za vse mogoče kulturne prireditve, saj smo imeli tudi mešani pevski zbor," je povedal Venci Krč, ki je tudi sam režiral in med drugim tudi vodil pevski zbor. Na takšni tradiciji in z novimi možnostmi kulturnega razmaha v obnovljenem kulturnem domu mladini ne bi smelo biti pretežko graditi naprej. Venci Krč je prepričan, da bodo mladi prijeli, če le bodo gojili ljubezen do domače zemlje, do slovenske besede in če bodo vedno ravnali enotno.

Lea Mencinger

Na trgu tam v Celovcu...

Rozka Polajnar

Jezerjani sicer dobro poznajo Rozko Polajnar, kot eno od vaščank, ki se pri svojih osemdesetih letih res dobro drži. Tako dobro, da bi ji prisodili vsaj dvajset let manj. Manj pa jih ve, da pri teh svojih letih še danes zna na pamet pesmico o slovenskem duhovniku in nemškem ribiču, ki je na celovškem trgu prodajal ribe, preklinjal Slovence in njihovo govornico, tako daleč, da je bil sam preklet in je sredi celovškega trga okamenel... Rozko je pesmico, ko je hodila v 2. razred, naučila njena učiteljica Helena Piskernik. V soboto jo je v nabito polni dvorani povedala Jezerjanom in z njo spomnila na nenehni boj Slovencev ob meji za svoj narodni obstanek. In še nekaj. Rozka je tudi muzikalna. Vsa njena družina je znala igrati na citre. Njej, ki je služila od Koroške do Zagreba, ni bilo dana, da bi kdaj imela svoje citre. Lani pa je od dobre Kranjčanke dobila orglice. Nanje si zaigra, kadar ji je do domače viže in venček narodnih je ta večer zaigrala tudi Jezerjanom.

D. Dolenc

Vsak ga je hotel imeti

Vinko Zaplotnik - Cenko je pri svojih 87 letih med najstarejšimi Jezerjani. Vse življenje je bil pastir, vsi kmetje so ga hoteli v tabrh. Presneto dobro ve, kaj pomeni biti ubog, sam, brez staršev na svetu. Po vojni je svoj drugi dom dobil pri Kropivniku na Jezerskem. Še danes je pri hiši, svojo ima, da si lahko sam kupi kakšno kapljico vinčka in pogreje žile, vsak dan še za kuhinjo nanosi drva, postori to in ono pri živini. In kar je najlepše: radi ga imajo. Cenko je s svojim večnim tropom živine ob sebi postal simbol Jezerskega. Če ga pa vprašate, kako se ima, vam bo na ves glas in tako prepričljivo dopovedoval, da se mu še nikoli na tem svetu ni tako lepo godilo, kot danes, da ima vsega, kar mu srce poželi... Kako malo je treba, da je človek srečen!

D. Dolenc

Jezerska mladina ostaja v kraju

Barbara Savs je dve leti na čelu jezerske mladinske organizacije, ki pretekla leta ni imela posebne sreče pri mobilizaciji mladih. Zdaj pa jih od 70 mladincev stalno deluje okoli 20 v tako imenovanem akcijskem jedru. Pravi, da ne delajo kot politična organizacija, pač pa se ukvarjajo zlasti z izpolnjevanjem prostega časa mladih, ki so na Jezerskem kljub dobrim prometnim zvezam še vedno precej odrezani od središč. »Malo oddaljeni smo, da bi hodili na sestanke v Kranj, pomembneje se nam zdi, da naredimo nekaj za mlade v našem kraju. Začeli smo na kulturnem področju, zdaj se ukvarjamo tudi z drugimi akcijami. Tako smo letos izpeljali akcijo "očistimo naš kraj", sodelovali pri delovni akciji obnova vodovoda, skupaj z vojaki s karavle smo izvedli kviz in nogometni turnir, odelujemo tudi pri vseh krajevnih proslavah, imamo lutkovno in plesno skupino. Mladince je najti tudi v drugih organizacijah, med članinci, gasilci in drugod. V naši organizaciji so zajeti mladi od 15. na tja do 30. leta. Vse kaže, da se kraj pomlajuje, saj mladi ostajamo na Jezerskem. Mladinska organizacija pa skuša skrbeti za prosti čas, tudi s plesi. Zanje in za ostalo delovanje nam ustrezne prostore odlopa osnovna šola.«

D. Z. Žlebir

Življajo Rokčeve ples

Otroška folklorna skupina - zdaj jo vodi OValerija Konečnik - ima na Jezerskem že tradicijo. Prvi, ki je zbiral otroke in jih učil starih koroških plesov, je bil Rokce Senk. Ni sicer imel stalne skupine, pač pa je otroke nekaj pred koncem šole zbral skupaj in jih do tradicionalnega ovčarskega bala naučil folklornih plesov. Med njegovimi učenci je bila tudi Valerija, ki zdaj nadaljuje Rokčevo izročilo. »Otroška folklorna skupina Jezersko, ki jo vodim sedem mesecev, pleše izključno Rokčeve ples. Do zdaj so otroci nastopili (tradicionalno) na ovčarskem balu in da bodo vztrajali in prerasli v dobre folklorne.«

D. Z.

Kdaj spet šolski pevski zbor?

Anica Jakopič

Štirirazredna šola na Jezerskem ima komaj 27 učencev, pa celo vrsto skupin od dramske, do literarno pravljicne, pa vrtnarskega krožka, plesnega, planinskega - skratka tudi kakšna osemletka bi jih težko imela več. Obe učiteljici - Anica Jakopič in Zofija Pogorelec sicer pravita, da le nadaljujeta z delom, ki ga je pred njima zastavil zdaj že upokojeni ravnatelj šole Anton Mušič. Otrok je sicer premalo, da bi lahko imeli tudi pevski zbor, toda glede na to, da se počasi vendarle povečuje število otrok - že v mali šoli jih je zdaj deset - tudi to ni nekaj nemogočega. Tako bi bilo tudi prav: velika in lepa šola, ki svoje prostore odpira tudi mladini, ne bi smela ostajati s praznimi razredi.

L. M.

V dvorano sodi še oprema

Matevž Oman, predsednik ZKO Kranj: "Tako lepa dvorana mora dobiti tudi opremo - stole, reflektorje. Obljubim, da se bomo v Kranju trudili pomagati. Kako bo z denarjem ne vem, zagotovo pa bo kulturnemu društvu dobrodošla pomoč naših strokovnih sodelavcev."

L. M.

Gasilci delavni, turizem zamira

Gasilci z Jezerskega so zelo delavni, saj letno pripravijo več zahtevnih gasilskih vaj, pomagali pa so tudi po neurju. Turistični obisk upada, za turizem med domačini ni zanimanja.

Dušan Šemrov

Gasilsko društvo Jezersko že štirinajst let vodi Dušan Šemrov. Vodi nadvse uspešno, kajti gasilci na Jezerskem so se v zadnjih letih imenitno izkazali. Ne le pri vsakoletnih gasilskih vajah, ki jih večkrat prirejajo skupaj s pobratenimi gasilci s Črne na Koroškem in z avstrijskimi gasilci iz Železne Kaple in Reberce. Omenimo naj le avgustovsko zahtevno vajo s Spodnjega Jezerskega do kmeta Viktorja Robnika. Tedaj je sodelovalo 76 gasilcev, vajo so snemali, gasilci pa so se tako zelo izkazali, da so mnogi ocenili, da niti poklicni iz Kranja ne bi mogli biti boljši. Tisti, ki poznajo teren, vedo, da je zelo zahteven, trajalo pa je le 27 minut, da je na višino 1.200 metrov pritekla voda. Zdjaj imajo sedem hidrantov in stalno skrbijo za zadovoljivo vodno oskrbo, saj si ne morejo predstavljati, kaj bi se zgodilo, če bi na odmaknjenih kmetijah zagorelo. Morajo biti v stalni pripravljenosti, saj so precej oddaljeni od Kranja in zato ne morejo računati na tako hitro intervencijo poklicnih gasilcev, kot jo lahko nudijo sami. Gasilci tudi redno sodelujejo pri vseh drugih akcijah na Jezerskem in drugod. Čeprav so dobro opremljeni, bi opremo radi še bolj izpopolnili in upajmo, da jim bo uspelo.

Zdjaj imajo sedem hidrantov in stalno skrbijo za zadovoljivo vodno oskrbo, saj si ne morejo predstavljati, kaj bi se zgodilo, če bi na odmaknjenih kmetijah zagorelo. Morajo biti v stalni pripravljenosti, saj so precej oddaljeni od Kranja in zato ne morejo računati na tako hitro intervencijo poklicnih gasilcev, kot jo lahko nudijo sami. Gasilci tudi redno sodelujejo pri vseh drugih akcijah na Jezerskem in drugod. Čeprav so dobro opremljeni, bi opremo radi še bolj izpopolnili in upajmo, da jim bo uspelo.

Peter Muri

Peter Muri pa je predsednik Turističnega društva Jezersko, ki šteje 243 članov. Peter Muri je dokaj kritičnih pogledov na razvoj turizma na Jezerskem, kar ni čudno: razvoj ne zadržno stagnira, še huje pa je, da se ne kažejo kaj boljše perspektive v prihodnje. Zanimivo je, da so med obema vojnama, ko je bilo na Jezerskem precej turistov, Jezersko po razvitosti turizma in po obisku postavljali ob bok Bledu, zdaj pa je vse manj oddajalcev sob in vse manj zanimanja za razvoj kmečkega turizma. Ljudje samo v turizmu ne vidijo možnosti, zato se tudi otroci ne odločajo, da bi se v turizmu zaposlili. Pa vendar je Turistično društvo aktivno, saj so prav letos izdali nov prospekt v nakladi 50.000 izvodov in tudi razglednice Jezerskega, sodelujejo pri organizaciji turističnih in drugih prireditev, v Korotanu pa bodo prihodnje leto odprli tudi turistično pisarno, če bodo le imeli dovolj denarja.

Najbolj pa je vsakokrat, ko je bilo vendarle treba narediti malo predaha, da so se misli uredile in stran obrnila, osvežil večer Ansambel Bled, ki ga vodi Sašo Gale (harmonika in vokal), Filip Zelič (kitara in vokal), Franc Ambrož (bobni in bariton) in pevka Marija Zelič. Veselih viž in moči ansamblu še dolgo ni zmanjkalo tudi po končanem Novinarskem večeru...

Obiskovalcev tristo, nagrad pa kar 121. Zrebala sta Egon in Špela, prispevali pa so jih Gorenjska banka, Gorenjski glas, Zavarovalna skupnost Triglav Kranj, Oljarica, Mesoizdelki Škofja Loka, Mlekarna, Agromehanika, Alpetour Potniški promet in RTC Kravec, Kompas, Agencija Odisej, Hotel Bellevue Smarjetna gora, Exoterm, Živila, Žito, GG, Neoplanta, Sava, Ibi, Elita in še številni drugi; med njimi tudi domačini. - Posebno darilo vsem Jezerjanom, da bo pozimi dvorana topla, je dal Merkur Kranj in sicer tri tone premoga. Pa tudi okrepčilo na koncu so omogočili darovalci...

Na začetku je program obogatila skupina z recitalom... Kmalu na začetku se je predstavila šolska plesna skupina...

... za njimi pa pred pogovorom s Ferdom Rauterjem še Nonet... prireditev pa so zaključile s plesom mladinke...

V drugem delu so zapeli Smrtnikovi fantje...

Za priznanje krajevni skupnosti se je zahvalil predsednik sveta Milan Kocijan, ki je direktorju in glavnemu uredniku Gorenjskega glasa Stefanu Zargiju izročil spominsko darilo...

Prireditve je ves čas s fotoaparatom spremljal naš fotoreporter Franc Perdan, pri podelitvi priznanja krajevni skupnosti pa tudi snemalec RTV Ljubljana Tine Golob (Jezerjani so mu naročili, naj odnese bodečo nežo RTV-jevcem, med drugimi tudi zato, ker na televizorjih tako rekoč nimajo slike...)

PREJELI SMO

ODPRTO PISMO RAZPISOVALCEM PREŠERNOVIH NAGRAD GORENJSKE

Vsakoletni javni poziv oziroma vabilo k predlaganju kandidatov za »Prešernovo nagrado Gorenjske« je namenjen tudi nam, tako posamezniku kot kolektivu Prešernovega gledališča. Verjetno ni težko opaziti, da se že nekaj let ne odzovemo vabilu.

Ce pustimo vendar smiselnost, nujnost in vprašljivost predlaganja (ti predlagaj mene, jaz bom tebe), ki vodi lahko tudi h koruptivnosti ter izpušča iz možnega izbora vse tiste umetnike, ki bi si nagrado zalužili, pa jih nihče ne predlaga, se nam kriterij podeljevanja skozi nagradence zadnjih let kažejo skrajno vprašljivi. Vemo, da je bila nagrada pred desetletjem deležna reforme v tem smislu, da lahko nagrado dobijo le umetniki za izjemne dosežke. Kriterij, kdo je umetnik, se je kaj hitro razblinil, saj so po nagrade prihajali celo zaslužni ljudje, ki pa z umetnostjo v izvornem pomenu pojma umetnost niso imeli posebne zveze. Skozi večletno podeljevanje se izkazuje tudi nemiseln trud, da bi vsaka gorenjska občina imela svojega nagradjenca. To načelo že vnaprej opravlja strokovno selekcijo, ki postaja povsem neizbirljiva. Zadnje nagrade za gledališko delo potrjujejo to neizbirljivost, kar nas še dodatno prepričuje, da bi se tudi samoiniciativno prepustili k igri slepega prepuščanja merilom, ki težko loči profesionalnost od dobronamerne zaljubljenosti amaterizma v umetnost. Predanost umetnosti ne more biti vrhunski kriterij za podelitev nagrade.

Nekajkrat smo v zadnjem desetletju opozorili žirijo oziroma razpisovalce nagrade na umetniško delo gledališča. Žirija ne more in ne sme biti odvisna od predlogov, strokovna žirija mora sama spremljati umetniško delo. Če pristaja na predloge in izklju-

čuje nepredlagane, si vsebinsko oži prostor svojih odločitev in je objektivno krivična. V precejšnji meri razvrednoteno nagrado, kot posledico takih postopkov je možno rešiti samo skozi strokovno selekcijo vsega umetniško ustvarjenega brez vnaprejšnjih predlogov (to krni samostojnost žirij) samostojno in odgovorno odločale o nagradjenih.

Ker smo prepričani, da je umetnost visoko dejanje človekovega duha, ne moremo pristajati na kriterije, uveljavljene v zadnjih letih, in se zato ne želimo udeleževati navidezne demokratičnosti samega predlaganja.

Po našem mnenju bi morali »Nagraditi« povrniti vsaj tisti minimalni ugled, ki ga nosi v svojem naslovu, v nasprotnem primeru bi bilo nujno zaščititi dobro ime dr. Franceta Prešerna. To naše odprto razmišljanje je močan dokaz, da nam ni vseeno. Zavedamo se, da je podeljevanje nagrad za umetnost lahko vedno problematično, toda skrajno vprašljivi kriteriji in način zbiranja »ponudb« te problematičnosti ne odpravljajo.

Umetniški ansambel PG

SPOROČILO

»KLUBA STARŠEV ZA BOLJŠO ŠOLO« ZA JAVNOST št. 5

Prva redovalna konferenca je spet pokazala nenormalno veliko število nezadostnih ocen po mnogih srednjih šolah. Na osnovi pritožb staršev in stisk otrok zahtevamo javno objavo uspeha po posameznih srednjih šolah po letnikih. Od učiteljev, vodstev šol ter ustreznih upravnih organov zahtevamo, da preverijo vzroke na šolah, ki odstopajo od povprečja. Od vseh pričakujemo obrazilne in ustrezne ukrepanje.

Pozivamo še posebej srednje šole vseh stopenj, da iščejo oblike pomoči neuspešnim dijakom. Dijake naj seznanjajo z oblikami pomoči kot dodatna razlaga, samopomoč med dijaki, dogovor

o minimalnem znanju za pozitivno oceno i. t. n.

Pripominjamo tudi, da smo na Komite za vzgojo in izobraževanje SR, Slovenije sporočili pripombe na osnutek izvršilnih predpisov s področja srednjega izobraževanja. Pripombe bomo v celoti objavili v sredstvih javnega obveščanja.

Klub staršev za boljšo šolo

MLADI BODO PRIŠLI, KO BODO REZULTATI

Ah, ti nesrečni mladi, ki bodo prišli, ko bodo rezultati. V tretje gre rado, od tam naprej pa sploh. Tretje v seriji besedil s tem naslovom je bilo objavljeno 15. 12. 1989. V njem je govorila o nesporazumu, nastalem ob februarjem zbiranju podpisov proti uvedbi izrednega stanja na Kosovu in njegovih možnih posledicah.

Odgovori na pisanja drugih so objektivno neceloviti, ker so opredeljeni z vprašanji oziroma iztiski. Tudi omenjeni odgovor je tak, da se lahko posredno napačno razlaga: da je šlo tudi za nesporazum z občinsko konferenco SZDL in da nesporazumi z Zvezo komunistov lahko potegnejo za seboj posledico — s strani SZDL.

Nesporazum ni bil v tem primeru v ničemer nesporazum z OK SZDL, ki je bila organizator podpisovanja. Nesporazumi z Zvezo komunistov na odločanje v organih SZDL vplivajo samo toliko, kolikor delegati ZK v organih SZDL uspejo vplivati na odločitve, če to hočejo seveda. V tem primeru je bilo mišljeno, da niso niti hoteli in so se strinjali z ostalimi. Tak način odločanja bo v SZDL še do januarjskih sprememb statutov, ko bo Socialistična zveza iz združevalke drugih političnih organizacij prešla v samostojno politično organizacijo.

Še beseda o koordinacijskem odboru za kadrovska vprašanja. Ta organ za dajanja soglasij na vsakovrstne kandidature je v novih razmerah postal že pravo breme. Podpisovanje takih ali drugačnih mnenj splošnega pomena o nekom v pogojih politične konkurence s strani ene izmed političnih organizacij.

Nehajmo... Tudi v parlamentarnih sistemih v državo organizirana dru-

žba daje svoja mnenja o kandidatih za nekatere nepolitične javne funkcije. Upajmo, da bo tega pri nas čim manj in da bodo od SZDL to čimprej prevzeli državni organi. V teh organih si bo Socialistična zveza poleg drugih političnih organizacij pač skušala zagotoviti sebi ustrezen vpliv.

Blaž Kujundžič

ODPRTE STRANI O POVOJNEM KMETIJSTVU

V eni prejšnjih številki ste objavili moje pismo o zaprtosti javnih občil za drugače misleče, nisem pa predlagal, kako to spremeniti. Če boste poskušali upoštevati še moj predlog, lahko pa je način tudi drugačen, bom z veseljem spremenil svojo trditve.

Ker objavljate večinoma prispevke vaših novinarjev in sogo- vornikov, in sicer tistih, ki njim najbolj ustrezajo za dokazovanje že vnaprej predvidenih stališč, to še ni splošno javno mnenje. To velja za navedbe v eni od Odprtih strani. Na članke, ki prikazujejo minula obdobja preračunljivo z namenom pridobivanja volilcev, bi bralci imeli pripombe, pa za to nimamo možnosti. Zato predlagam, da tudi v vašem glasilu namenite več možnosti za sodelovanje z bralci, kakor tudi posebno rubriko za ugovore na objavljene članke in pisma. To bi prisililo pisce in poročevalce k bolj premišljenemu pisanju, bralce pa spodbudilo k sodelovanju.

Na prispevek novinarja Zaplotnika in njegovih sogovornikov bi lahko na dolgo polemizirali, kar pa ni moj namen in tudi ne bi bilo smiselno. Predvsem pa bi poudaril, da ta spis ni opis 45-letnega razvoja zadružništva pri nas.

Prav je, da se spominjamo preteklih in tudi povojnih časov, ko je tedanje vodstvo zaradi nezkušenosti v esforičnih prizadevanjih za hitre spremembe uvažalo tudi vsiljene sovjetske koncepte in metode razvoja gospodarstva, še posebej pa kmetijstva. Kakšen pomen pa ima po skoraj 50 letih pogrevati napake, ki jih je takratno vodstvo tudi spoznalo in večinoma tudi odpravilo? Zakaj se nekateri tako radi spominjajo prav teh časov in zakaj ne posežejo v svojih spominih še bolj v preteklost? Odgovor

je preprost: Ker hočejo očrtniti vse, kar se je po vojni pri nas dogajalo.

Napake so bile, so in bodo: tudi pregovor pravi, da se iz njih učimo. Splošna nacionalizacija in ustanavljanje obdelovalnih zadrug pa je bila največja. Jugoslovansko vodstvo je to kmalu ugotovilo, zato se je tudi uprlo sovjetskemu vplivu in zadrugo razpustilo. Z ustanavljanjem kmetijskih posestev in arondacij pa je vodstvo hotelo združiti nacionalizirano zemljišča, da bi ustvarilo boljše razmere za gospodarjenje, v kmetovo privatno lastnino pa se ni več vtikalo. Zaradi nacionalizacije tovarn, trgovin in večjih obrtnih delavnic ni bilo večjih težav, predvsem zato, ker zaposleni delavci temu niso nasprotovali, saj so imeli večinoma slabe izkušnje z bivšimi delodajalci.

Ne bi bilo odveč, če bi se tudi kmetje spomnili razmer pred vojno, če že tako vztrajno kritizirajo čas po njej. Po vaseh je bilo res nekaj večjih in uspešnih kmetij, kjer so si lahko privoščili mehanizacijo in poceni najeto delovno silo (hlapce in dekle), ki so bili najbolj izkoriščena raja od suženjskih časov. Niso bili zavarovani niti zdravstveno niti starostno, zato je moralo to breme zanje po vojni prevzeti splošno socialno zavarovanje tudi za nazaj. Večina kmetij pa je životarila; ob napornem delu in samoodpovedovanju pri vsem, tudi pri hrani, ker so poskušali prodati večino pridelkov na tržnici ali s ponujanjem na dom, za lastno rabo pa je ostalo najslabše. Kdor si je privoščil več, se je kmalu znašel v dolgovi, in zadolženih posestev je bilo vedno več, kar očitno kaže na začetek propadanja posestev v Sloveniji. Takšen proces je zaustavila vojna, po njej pa neustrezna kmetijska politika.

Marsikaj je bilo po vojni storjeno zaradi grenkih izkušenj in spominov na čas pred njo, pri tem pa so zašli v drugo skrajnost: Pretirana socialna zaščita, ki so jo ljudje na različne načine izrabljali, je odpravila trg delovne sile in njegovo vrednost: sindikalne liste in zajamčeni osebni dohodek pa še vedno dajejo potuho lenuhom, ki jih podjetja in ostali delodajalci zaradi zakonske zaščite še vedno ne morejo odpustiti. Vse to je povzročilo sedanjo anarhijo v odnosih v družbenih podjetjih, ki ji vodstveni in vodilni kader marsikje ni več kos.

Glede miselnosti slovenskega kmeta, ki jo je navedel Ivan Oman, predsednik Slovenske kmečke zveze, da se kmetje ne

morejo odpovedati lastništvu nad posestvom, bi pripomnil, da se bo končno temu le morala odpovedati večina sedanjih posestnikov, ker jih bo v to prisilil razvoj, kajti ni si mogoče zamisliti povečevanja enih, brez zmanjševanja in propadanja drugih. Seveda bo to verjetno počasni razvoj v tržnih pogojih, ki pa bo bolj neusmiljen, kot so bili nekateri prejšnji ukrepi.

Tudi o pripovedi Jožeta Bohinca iz Zgornjega Brnika imam kratko pripombo, ki je na videz malenkostna, vendar je njegova obtožba celotnega obdobja in sistema tega pomena, da so tudi malenkosti pomembne. Trdi, da je njihova KOZA obstajala dve leti in pol, in da so mu v zaporu predpodpisom pristopa v zadrugo grozili z Golim otokom. Splošno pa je znano, da so Goli otok začeli naseljevati s kaznjenci šele po prekinitvi odnosov z Informbirojem in po razpustitvi delovnih zadrug. Kaznjenci na Golem otoku pa so bili ljudje, ki so nasprotovali takratni politiki kar pa gotovo niso bili kmetje.

Iz navedenega sledi, da so nekateri govorice, ki se danes širijo pri nas, zagotovo za laze privlečene in na umazan način blatljivo vse povprek z namenom pridobivanja »fis točk« za bližajoče volitve. Takšna igra pa jim lahko več škoduje kot koristi.

Stane Rakovec
Slap 23, Tržič

SPAR MARKT SPAROVEC, STRUGA/STRAU obvešča, da bo trgovina od 1. do 7. januarja zaradi kolektivnega dopusta ZAPRTA.

SREČNO VOŽNJO V LETU 1990 VAM ŽELI V.A.G., VW, AUDI AVTOMEHANIKA BRANE VOMBERGAR, BRITOF 180

BORUT KOS PAKISTAN V ČASU SPREMENB IN UPANJA

Vnel se je nepopisen boj za pridobitev ljudi na svojo stran. Po vsej deželi so različne stranke prirejale mitinge ter tiskovne konference, kjer so predstavljali svoje programe, ki pa so si bili v glavnem zelo podobni. Predvsem so poudarjali pereče probleme v državi in obljubljali zvišanje življenjskega standarda, zmanjšanje nezaposlenosti in podobno, vendar so ljudje v tej muslimanski državi bolj občutljivi za druge stvari. Pakistanska ljudska stranka (PPP) ima svoj program usmerjen k revnim množicam in teži k izboljšanju njihovih življenjskih razmer. Toda tukaj se je pojavila težava-voditeljica je ženska, kar je nesprejemljivo za številne ljudi, ker po njihovem prepričanju v islamski deželi ženska ne more biti voditeljica države. Čeprav so se nekateri zavedali, da bi bila zmaga PPP v njihovo korist, jih je tradicija spravljal v zadrževanje, kajti v Pakistanu je ženska še vedno precej zapostavljena in zato mnogi še nekaj dni pred volitvami niso bili odločeni, za koga bodo volili. Po drugi strani pa je islamska stranka IJI pritiškala na verska čustva državljanov ter si s tem poskušala pridobiti simpatije.

V vsakem večjem mestu ali provinci izhajajo različni dnevniki, ki so se v predvolilnem boju ravno tako opredeljevali za podporo določenim strankam. Včasih je bil že vprašljiv novinarski kodeks, ko so se preko "papirnate vojne" stranke blatile med sabo. Poročanja o različnih mitingih ali tiskovnih konferencah so bila tako kontraverzna, da sem moral kupiti v enem dnevu več različnih dnevnikov ter iz njih potegniti bistvo, vendar sem to prakso kmalu opustil in se raje neposredno pogovarjal z ljudmi.

Ker je vojnja trajala 34 ur, sva imela dovolj časa za pogovor s sopotniki, vendar so naju bolj zanimali ljudje na železnih

postajah, ki so nestrno po več ur čakali na vlak z Benazir Bhutto. Vsak vlak, ki se je ustavil na postaji, so dobesedno preplavili s strankinimi zastavami, slikami umorjenega predsednika in njegove hčerke, pri tem so bili zelo hrupni. Z Ireno sva postala prava atrakcija. Ko so naju zagledali, so se nagnili pod najino okno ter nama v zanosu dajali razne zaponke in nalepke s simboli stranke. Počutila sva se kot kandidata za ministrski sedež, kajti ko so videli, da imava na sebi simbole Pakistanske ljudske stranke, niso mogli verjeti, da se lahko tudi tuji zanimajo za njihovo prihodnost in so nama zopet znova podarjali vse mogoče stvari. Kmalu sva bila utrjena od tolikšne pozornosti in sva zamrežila okno, da so imeli tudi najini sopotniki mir.

BALTISTAN

Ker sva iz Rawalpindija hotela čimprej oditi na sever in si ogledati gore, sva se odločila, da poletiva z letalom, iz katerega naj bi bil odličen razgled na gorovje Karakoram. Na letališču skoraj nisva mogla verjeti, da sva v Pakistanu, kajti moderna zgradba in okolica sta popolno nasprotje nesnage v deželi. Čeprav je bil to domači let, so prtljago in tudi naju temeljito pregledali, ker smo leteli v pokrajino Baltistan, ki je še vedno jabolko spora med Indijo in Pakistanom. Imel sem srečo, da sem sedel ob oknu, in kmalu ko smo zapustili ravninski del Punjaba, se je pred nami odkrilo gorovje Karakoram, popolnoma prekrito z večnim snegom. Leteli smo pravzaprav po dolini med gorovjem, ker se letalo ni moglo povzpeti višje. Na trenutke sem imel občutek, da se bomo s krili dotaknili belih gora. Šele po pristanku v Skarduju nama je neki tujec, ki je sedel na drugi strani letala povedal, da je imel čudovit pogled na Nanga Parbat enega izmed najvišjih vrhov in kar sijal je od sreče, saj se je zavedal, da ga mogoče nikoli več ne bo videl.

Baltistan, nekoč del Ladake, je bil znan pod imenom Mali Tibet, po katerem je potekala s Kitajske stara svilena trgovska pot. To področje se je hitreje razvijalo potem ko je bila zgrajena Karakoramna cesta do Kitajske, kar je trajalo celih 20 let, in ko je vlada začela namenjati več finančne pomoči temu predelu, kajti ravno sem prihaja največ turistov, pretežno planincev in alpinistov.

Zato ni čudno, da pride sem skoraj vsak dan kakšna tuja odprava. Skardu kot center Baltistana je zadnje mesto, kjer se alpinisti dokončno lahko pripravijo za dolgo pot do mogočnih vrhov, ki pa se jih iz mesta ne da videti. V hotelu, kjer sva prebivala, sva srečala japonsko odpravo, ki se je namenila na Gashar Brum, vendar sva kasneje izvedela, da jim ni uspelo postaviti niti baznega tabora. Ravno tako je bil neuspeh poskus osvojitve Broad Peak, španske odprave, ki se je zaradi hudega mraza morala vrniti v Skardu. Začenjala se je zimska sezona, to pa sta bili eni zadnjih večjih odprav, kajti mraz in novozapadli sneg v tem času popolnoma omenogočita naskoke na vrhove višje od 7000 metrov.

VAS, KJER SE JE ČAS USTAVIL

Poleg planinarjenja pa je Baltistan zanimiv tudi arheološko. Tu kaj naletiš na ljudi, ki jim življenje poteka enako kot pred stoletji. To se v Skarduju ne opazi, ker ga pravzaprav predstavlja dolga prašnata cesta, ob kateri so ena poleg druge majhne prodajalne, kjer dobiš vse mogoče stvari. Mesto, ki je pravzaprav le velika vas, pa leži ob Indu in ga obkrožajo polja razdeljena na majhne parcele, ki so last posameznih družin. V vasi Shigar, do katere sva prispela po dveh urah nevarne vožnje z jeepom po ozkih, vijugastih poti, sva našela na povsem drugačno okolje. Zanimivo so hiše, ki imajo posebno arhitekturo zaradi mongolskega vpliva. Zgrajene so pretežno iz kamenja, nadgradnja pa je lesena značilna za Tibet ali Nepal in tudi domačini imajo mongolske poteze. Čeprav ljudje živijo tako kot pred stoletji, so v vasi zgradili osnovno šolo, nekakšno višjo šolo in bolnišnico, vendar v vasi ni opaziti kakšnega zahodnega vpliva. Ljudje v tej široki dolini živijo precej izolirano, hrane pridelajo dovolj za svoje potrebe, živino lahko srečaš na vsakem koraku in v primerjavi z večjimi mesti tukaj ni neposrednega prosjačenja. Težava pa se pojavi, ko poskuša fotografirati ženske, ki zbežijo pred kamero, kot da bi vanje nameril puško. Z nekaj drobiža pa se kot povsod tudi strahuje premoza. Vasica naj je tako prevzela, da je bilo že prepozno za prevoz nazaj. Na srečo je ravno tedaj pripeljal traktor, težko nalozil z debli, kamor sva dala na preizkušnjo najini riti tako, da hotelu niti sedeti nisva mogla.

Konrad Peternelj - Slovenec

BARVITOST SLIKARSKEGA RAZGLEDA

S čopičem lovi barve, da v slikarski govorici pripoveduje staro, a vedno novo, nikoli do konca izpovedano bajko o strahu bivanja na tem svetu, strahu vsega nehanja in tudi radosti ob tem, da je tako, kakor drugače ne more biti - ne včeraj in ne jutri.

Velika okna njegovega ateljeja so obrnjena proti Zirem, proti razgibanemu, gričevnatemu Mrzlemu vrhu, poraslemu s temnimi smrekami, med katerimi so na goličavah že od daleč vidne velike bele stavbe, takšne kakor jih danes zidajo sodobni kmetje. Teh stavb pač ni na slikah Konrada Peternelja. Skozi svoja okna vidi drugačen svet, tak izpred tridesetih, štiridesetih let, ko so okoli danes zapuščenih kmetij še brkljali ljudje, grabili travo po senožitih, si dali opraviti z živino, se na svoj poseben način povesečili po delu, se žalostili in radostili, kot se življenju v teh hribovih pričiče. Streljaj proč od Peterneljeve hiše stoji zdaj že dve leti zapuščen kmetija, nikogar ni več, lastniki so pomrli in začuda ni bilo še nikogar, ki bi staro kmečko hišo prezidal po današnjih zidarskih merah v ogromen, dvo ali trinadstropen kmečki dvorec osemdesetih let, kakršnih ne manjka ne na Zirovskem ne daleč naokoli.

Tja gor, kjer ni več nobene življenja, se slikar ne ozira rad. Čeprav se sliši morda pretirano, toda prvi dve leti ga je tiščalo pri srcu, niti ozreti se ni hotel na hišo, v počasi spreminjajoči se spomenik kmečkemu življenju, ki mu je čas dokončno sklenil spremeniti lice. Le malo proč, na drugi strani, komaj še stoji skupaj lesena stavba, bolj zasluži ime baraka, ki ji zob časa vsake toliko odkrhe kakšno desko, tramovje v ostrejši je načeto, ne bo dolgo pa se bo pod lastno težo sesulo. Kot da bi hotel na slikah ohraniti ta svet, ki dobesedno pred očmi leze vase, se spreminja v nekaj, kar ni bilo del našega otroštva, nekaj kar smo dobro poznali in imeli radi, slika Konrad Peternelj svoj razgled po žirovskem svetu. Morda zato rad naslika tudi cerkev z Goropek, od koder je bil njegov oče doma - čeprav je z njegovega okna ni videti. Pokrajina njegovih slik je zdaj prijazna, zdaj malce grozljiva, drevesa zvijajo veje v značilno naivnem slikarstvu temelječem natančnem odsliskavanju stvarnosti.

Toda na teh slikah je še nekaj drugega, kar Konrada Peternelja izdvaja iz vrst slikarjev samorastnikov. Pravzaprav se je hotel vedno na določen način izdvajati, morda že s pripadanjem slovenskemu naivnemu slikarstvu, ko je v družbi jugoslovanskih velikih slikarjev naivcev kot sta Generalič in Laco Kovič, dodal svojemu pisanju še novo ime - Slovenec. Vendar pa to ni najbolj bistvena razlika, ki tega žirovskega slikarja loči iz skupine naivcev.

Morda je prav nadih melanholije, ki na nekaterih slikah prehaja tudi v izrazito nostalgijo, pravo pesnitev hrepenenja po izginevanju sveta, ki je bil, pa blede pred slikarjevimi očmi, nenehno, vztrajno, zdaj hitreje, zdaj počasi, a nezadržno da bi kot pesek v peščeni uri - tista vez, ki jo slikar ponuja gledalcu. V Peterneljevi pokrajini, ki naj steklo prav nič ne odvzema zaradi gladke in svetleče se površine, se rojeva in ostaja ro-

mantična in nedosegljiva dolina kot obet in hrepenenja vredna pot v nikamor in od nikoder. In tu, v dolini in okoli na obronkih hribov se prepletajo ljudje z željami vsakdana, s pričakovanji praznika, upognjeni v obupu, strti pod bremenom dela in skrbi pa spet radoživi in trdni v prepričanju, da je svet tak, kot ga ustvarjajo človeške želje.

Neka blaga groza lebdi v tej slikarjevi pokrajini, ki ne more

biti pokrajina z razgleda, pač pa slikarjevo videnje in nenehno obupen poskus do bolečine prignano željo za hip ustaviti neustavljivo. Zato so barve v zadnjem obdobju na Peterneljevih slikah postale tako pomembne v izražanju slikarjeve govorice: žitno polje se žolto zvija pod sunki vetra, le kje na robovih ostaja klasje še prijazno rumene barve, nebo ne zmore nebesne sinjine, pač pa se zavija zdaj v neprosojno mrgleno belino, zdaj v grozeče kovinsko sivo z obetom ledu in viharja. "Neozdravljiva" romantika bi se v tej večni, le s spreminjanjem letnih časov, pripovedovani sliki slikarjevega notranjega sveta hitro zadelo celo dolgočasna, če ne bi slikar zmogel tistega najvažnejšega: njegova nostalgija s slike

zaboli tudi gledalca, predre stekleni zid dveh svetov, vzbudi spomin preteklega s sledmi vsepovsod okoli nas.

Morda so prav ob Peterneljevih slikah kaj podobnega zaslutili tudi belgijski ljubitelji slikarstva, ki so pred kakim poldrugim letom hoteli videti in spoznati kakšnega slikarja slovenske naive. Morda so zato, toda to je bilo že na letošnji razstavi v bruseljski Mestni hiši, kjer Peternelj razstavlja oko-

li trideset svojih olj. slovenskega slikarja primerjali s svojim znamenitim Bruegloom. Pravzaprav to niti ni tako pomembno in slikarji prav gotovo ne marajo dosti, da se jih primerja z zvenečimi imeni slikarstva. Toda Rubensova medalja, visoko umetniško priznanje, ki so ga v Belgiji letos prisodili Peterneljevemu slikarstvu, zagotovo ni znak pritrevanja že videnemu, pač pa spoštovanje slikarski izvirnosti izpod Mrzlih vrhov.

Toda to ni bilo edino visoko priznanje Peterneljevemu slikarstvu - prav tako je v Belgiji pred kratkim prejel tudi priznanje svojji umetnosti - zlato medaljo Komisije za umetnost pri Evropski skupnosti. Priznanj, da bi se lahko človeku zvrtilo v glavi. Toda slikarju, ki je od čevljarja postal mode-

lir v žirovski Alpini in vsak dan po sihtu vzame čopič v roke in z že skoraj garaštvu podobnemu slikanju natančno izpolni določen del slike, se v dolgih letih uspehov in tudi neuspehov, ni tako lahko zamajati notranje trdnosti. Tri desetletja in pol slikarske poti so prinesla ne le ustvarjalno zrelost, pač pa tudi marsikatero dragoceno spoznanje, da slikarska pota niso ravna in nimajo postavljenih smerokazov - pač pa so trda, garaška in ne podarjajo uspeha kar tako. Zgodi se res, da so na nekem kraju ali v nekem času, določene slike drugače sprejete, odklonjene, drugje poberejo prve nagrade. Toda to je bilo še bolj na začetkih Peterneljevega slikarskega uveljavljanja.

Zdaj žirovskega samorastnika poznajo marsikje doma in po svetu, slike je predstavil na več kot devetdesetih razstavah, največ na skupinskih. Všeč je bil ameriškim ljubiteljem naivnega slikarstva, razstavljal je v Švici, Italiji, Franciji, Avstriji, na Švedskem, Nizozemskem, v Zah. Nemčiji in zdaj v Belgiji in še kje. S tisto posebno pojočo žirovsko govorico mirno pripoveduje o svojem slikarskem prodiru v svet, kamor se pride le po poti garanja in poštenega odnosa do slikanja. Zdaj si kakšne posebne vznemirjenosti niti ni treba privoščiti, dolga leta iskanja lastnega izraza so ga preskusila in marsičesa naučila. Naučila so ga tudi, da uspeh v slikarstvu svetlo sicer res lahko veliko pomeni, toda le tedaj, če slikar ne pozabi, kaj je vložil v temelje tega uspeha: to pa je trdna zasidranost v okolje, ki ga je ustvarilo, v Mrzli vrh in v nikoli ozdravljeno prizadetost ob izginevanju sveta, katerega del si bil. Kot bi bilo najhujše prav dedičem takega sveta, ki ga ohranja slika. Konrad Peternelj je med temi dediči gotovo najbolj samosvoj slikar, ki bi se brez sposobnosti izpovedati svojo razboleno nostalgijo, izgubil v množici hladne ravnodušnosti do vsega, kar je "zunanaj".

Besedilo in slike: Lea Mencinger

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - Danes, v petek, ob 18. uri odpirajo v Prešernovi hiši razstavo likovnih del akad. slikarke **Brigite Požegar**.
V galerijskih prostorih Mestne hiše pa ob 18.30 odpirajo **razstavo slikarskih upodobitev na cerkvenih banderih**, ki jih hrani Gorenjski muzej v Kranju.
JESENICE - V Gledališču Tone Čufar bodo jutri, v soboto, ob 19.30 še zadnjič uprizorili komedijo Carla Goldonija **Ribiške zdrahe - za izven**.
V galeriji Kosove graščine razstavlja usnjene izdelke oblikovalka **Mojca Graj**.
RADOVLJICA - V Šivčevi hiši je na ogled razstava slik na temo A.T. Linhartove akademske slikarke **Melite Vovk**.
V galeriji Kamen je odprta **novoletna prodajna likovna razstava**.
V fotogaleriji Pasaža radovljiške graščine je na ogled **razstava črno belih fotografij** domačih avtorjev.
ŠKOFJA LOKA - V galeriji Avia na Titovem trgu je odprta **stalna prodajna galerija** del likovnih umetnikov Slane, Subica, Novinca, Adamiča, Peternelja - Mauserja in drugih. Do 15. januarja je odprta tudi razstava del Maje Šubic.
KAMNIK - V razstavišču Veronika razstavljata **Rok Zelenko in Lea Bernetič - Zelenko**.
ŠKOFJA LOKA - Na Loškem odru bo 5. 1. 1990 ob 19.30 na ogled predstava F. Knotta: **Klič »M« za umor** v režiji Slavka Kurdija.

LINHARTOV PRAZNIK

Radovljica - V okviru prireditev ob 200-letnici prve uprizoritve Zupanove Micke so prejšnji teden v Šivčevi hiši odprli razstavo del akademske slikarke Melite Vovk na temo Anton Tomaž Linhart in Zupanova Micka. Otvoritev je bila praktično na vsem primerno okrašenem Linhartovem trgu, po katerem se je prelivala glasba Janeza Novaka Krstnika. Z odlomkom iz Linhartove Zupanove Micke sta nastopila Nataša Černe in Miran Kenda. Likovne upodobitve Linhartovih junakov Micke, Anžeta, Tulpenheima, Sternfeldovke in drugi motivi izpred dvestoletnih let bodo v Šivčevi hiši na ogled do 15. januarja. esedilo in foto: Igor Kavčič

PIKA NOGAVIČKA V PODLJUBELJU

Podljubelj - Jutri, v soboto, ob 13. uri bo v domu DPO novoletna prireditev. Predstavili se bodo šolarji osnovno šole Podljubelj z igrico Pika Nogavička. Marsikaj pa se bo dogajalo tudi na prostem. Kmečke žene bodo napekle domačih dobrot in jih ponudile na stojnicah. Ob stojnici Pedenžepov sejem bodo otroci menjali svoje zaklade, pomagali okrasiti Piki Nogavički okrasiti drevo, peli in plesali bodo v Pikinem kolu. To pa še ni vse - popeljati se bo mogoče naokoli s konjsko vprego, zaplesati na gala plesu, možno pa bo na srečelovu Mžček v žaklju kupiti tudi malce sreče, ki jo ponuja Sankaški klub Podljubelj. Ne bo manjkal tudi dedek Mraz.

PRODAJNA GALERIJA V CREINI

Kranj - Sredi tega meseca so v Vinoteki hotela Creina odprli prodajno likovno razstavo. Razstavlja slikarji: Ernest Krnaič, Edi Sever, Dušan Premrl, Franc Vozel, Janez Eržen, Janez Knez, Nataša Pičman, Izidor Jalovec, Alenka Kham - Pičman in Zmago Puhar. Slike so na ogled vsak dan od 12. ure dalje, to je v času, ko je Vinoteka odprta. Ogled (in nakup) je možen do konca tega leta.

Naše razmišljanje

NEZNOSNA LAHKOST LEBDENJA

Kulturna skupnost Slovenije se je na svoji zadnji skupščini pred dnevi znašla v nekakšnem brezračnem prostoru. Na papirju še vedno obstaja, toda brez moči odločanja, saj delegati niso izglasovali njene razrešnice zaradi nesklepnosti.

Nekaj je sicer jasno: rebalans načrta za to leto je sprejet, načelno je podprt samoupravni sklad za kulturo. Toda, ko naj bi se udejanila predvidena sprememba samoupravnega organiziranja za prihodnje leto, se je ustavilo vse skupaj pri nesklepnosti. Kako bo v prihodnje organizirana slovenska kultura, bo odločal parlament. Do takrat pa bi seveda moral spremljati izvajanje programov v kulturi Programski odbor. Vendar pa se za zdaj ne ve, kdo naj bi v tem časovnem medprostoru urejal tako pomembna vprašanja slovenske kulture, saj delegati niso imenovali tudi članov tega odbora. Tega niso imenovali med drugim tudi zato, ker so delegati nasprotovali tako sestavi sami kot tudi številu članov. Gre namreč za mnenje, da bo imel Programski odbor dokajšnje pristojnosti; princip "škarje in platno" v kulturi pa za delegate ni bil sprejemljiv. Kako se bo v prihodnje izoblikovala organiziranost slovenske kulture, je kot kaže ne glede na vsa dosedanja dolgotrajna razglabljanja, še vedno precej nejasen.

L. M.

Leto 1989 bo prišlo v zgodovino

Ne le Berlinski zid, tudi rdeči diktatorji so padali

Leto, ki mu dajemo slovo, ni bilo običajno leto. Po svetu in tudi v Jugoslaviji so se zgodile reči, ki ne bodo tako hitro, oziroma če bodo sploh kdaj pozabljene, in bodo vplivale na naše prihodnje življenje. Evropa, predvsem njen vzhodni, socialistični del, je bila v središču pozornosti, žal ne vedno v pozitivnem smislu. Padel je Berlinski zid, ta kruta ostalina časov hladne vojne in preživete delitve sveta na socializem in kapitalizem, kot domine so padali komunistični režimi in njihovi veljaki na Poljskem, Češkoslovaškem, v Nemški demokratični republiki in Bolgariji ter tudi v Romuniji, vendar krvavo, brutalno, za ceno skoraj 100.000 življenj, še mnogo huje, kot med pokolom na Trgu nebeškega miru v Pekingu. Tega madeža socializem kot sistem organizacije družbe ter iznakaženi komunizem kot vodilna ideologija teh sistemov, ne bosta nikdar oprala. Na prvih straneh svetovnih časnikov in v osrednjih oddajah televizijskih in radijskih oddaj je bila omenjana tudi Jugoslavija, vendar večkrat v slabi kot dobri luči. Nima mo razloga, da bi bili Jugoslovani na leto 1989 prav posebej ponosni.

Novice, ki so dvigovale svetovno javnost na noge, so prihajale z Vzhoda in zasenčile, vsaj kar se politike tiče, dogajanja prek Atlantika in na drugih celinah, izvzemi Kitajsko, kjer so na Trgu nebeškega miru krvavo, v imenu socializma in edine resnice Komunistične partije, pobili in pomendrali več tisoč studentov, delavcev, ljudi. Nedavna ameriška vojaška invazija na Panamo, kjer je gospodaril trenutno potuhneni general Noriega, ki mu Američani očitajo mafijaštvo in podobno kriminal, po desetletjih prve svobodne volitve v Čilu, na kar je pristal tudi general

tega pa ni več doživel dolgoletni madžarski voditelj Janos Kadar, ki je med prvimi, rad ali nerad, predal vladavino drugim in kmalu zatem umrl. V Romuniji, ki smo jo mi še mesec nazaj kovali v zvezde, pa teče kri, iz katere se bodo, če ne danes, pa jutri zanesljivo, rodili kruh, svoboda in demokracija. Ceausescu in njegov klan, z velikim bogastvom v tujini, s katerim bi lahko vsaj za nekaj časa nahranil lačna usta, sta se grdo igrala z ljudmi, jih namesto s kruhom pitala s političnimi igrami in frazami, pa so urice laži odbile. Bo to, kar se je dogajalo prek meje, končno

Dan ponosa in napadov. Predsednik predsedstva Jugoslavije dr. Janez Drnovšek, predsednik slovenske skupščine Miran Potrč, predsednik slovenskega predsedstva Janez Stanovnik in podpredsednik slovenske skupščine Sandi Ravnikar prihajajo v slovensko skupščino, ki je sprejemala za del Jugoslavije sporna ustavna dopolnila. - Slika: G. Šinik

la 1. decembra ustavljena na pragu Ljubljane, za kar smo bili Slovenci deležni novih ploh in bojkota sodelovanja z nami na pobudo Srbije z njenim prvim možem, Slobodanom Miloševićem, na čelu. Ko so najvišji državni organi plaho in neodločno ukrepali ter odmerili obema stranema enako kazni, da se ja ne bi komu zamerili, je država tonila vedno globlje in Ante Marković, ki je v

začetku leta začel mandat z novo vlado, je ponudil formulo rešitve. Večina, razen Srbije, ki očitno želi tudi na ta način po-

Tragedije

Mnoge nesreče so se letos zgodile v svetu in pri nas. Potres v Armeniji, kjer je sicer že dovolj političnih razprtij, pa potres v Kaliforniji, v San Franciscu, ki leži na nevarnem potresnem območju, pri nas pa je rudniška nesreča v Aleksincu terjala nad 90 življenj, 13 otrok je umrlo, ko je pri Zaprešiču avtobus zapeljal pred vlak, nesreče in nasilje pa vdira tudi na športna igrišča. Na sheffieldskem stadionu so podivjani navijači pomendrali 39 ljudi, pretepi, tudi na nacionalni osnovi, pa so vedno bolj pogosti tudi na naših igriščih. Prava bomba pa je bila novica, da so strežnice v nekem dunajskem domu za ostarele umorile v dveh letih 44 pacientov. Na Brniku, dan pred mitingom, pa je strmoglavilo vojaško letalo jastreb. Pilot, doma iz Maribora, je umrl. Menda smo bili zelo blizu hude letalske nesreče.

Ujme so se znašale nad Slovenijo, predvsem nad njenim vzhodnim delom, nad Halozami in delom Štajerske. Škoda je velika, vendar solidarnost ni odpovedala.

Preizkušnja slovenske suverenosti

Kar trikrat je bila letos na težki preizkušnji slovenska suverenost in bili smo izpostavljeni grožnjam, da bo kdo drug, tudi JLA, gospodaril v naši hiši. Prvič je bilo to ob izjavi v Cankarjevem domu in ob nasilju ter naši obsodbi izrednih ukrepov ter uporabe orožja na Kosovu, v senci katerih so se sprejemale tudi spremembe k srbski ustavi. Drugič je bilo to 17. septembra ob sprejemu dopolnil k slovenski ustavi, tretjič pa pred 1. decembrom in potem, ko smo prepovedali miting resnice v Ljubljani, ki so ga ob soglasju srbske politike načrtovali znani režiserji s Kosovega polja.

Kam greš, Jugoslavija

Kam? Večji del nazaj, v čase, na katere večina kolikor toliko razvitega sveta ne pomišlja več. Kam pa bi sploh lahko prišli, če smo leto 1989 vrgli skozi okno v imenu preprirov, mitingov, iskanja notranjih in zunanjih sovražnikov, revolucije in kontrarevolucije. Mitingi so bili (in so še) za kar lep del Jugoslavije višek demokracije in po mitingih so se menda z gledovalci tudi v drugih socialističnih državah. Ta demokracija je bi-

Azem Vllasi pred sodniki v Titovi Mitrovici. Proces nam ni ravno ponos.

kazati svojo moč in pomembnost ter dokazati, da je najbolj izkoriščana republika v Jugoslaviji (vsaj eno tako bi lahko še našli), je Markoviča podprla, čeprav pot navzgor ne bo lahka. Imamo konvertibilni dinar, pa več zaupanja tujine, ki je nad nami že obupavala in nam v obraz povedala, da nam tako skreganim in nerazumnim nima namena pomagati. Obracamo tako ali drugače, v Jugoslaviji se je v letu 1989 marsikaj spremenilo in ta država ni več taka, kot je bila, je razdvojena med prevladujočo demokratično potjo k razvoju in sistemom, ki v svetu izgubljajo zadnje zagovornike. Gospodarstvo je čiči, krizam, tudi socialnim, ki jih pri nas znamo čudovito izkoristiti v politične namene, še ni videti konca. Imamo Kosovo in namere po kosovizaciji Jugoslavije, red in demokracijo v delu Jugoslavije še vzdržujemo s prisilo in strahom, sodimo ljudem, ki mislijo drugače in to je težko breme, kljub demokratičnim plogladim v Sloveniji, na Hrvaškem ter bolj boječe v nekaterih drugih delih

Zmagal je mlajši Janez

Aprila smo volili in to kar množično. Izbrali smo novega člana predsedstva države iz Slovenije. Izbrali smo med preizkušenim in bolj znanim ter starejšim inž. Markom Bulcem, predsednikom slovenske gospodarske zbornice, ter med mlajšim dr. Janezom Drnovškom. Zmagal je mlajši, kar je dokaz, da Slovenci želimo tudi na vrhu novih imen. Janez se dobro drži, čeprav mu ni lahko, saj je bilo že slišati glasove naj odstopi, ker je slovenski "trojanski konj" v federaciji in sploh premalo Jugoslovan. Upajmo, da bo Janez do maja prihodnjega leta držal na predsedniškem stolčku.

Azem in Fikret

Maratonski proces zoper Fikreta Abdića se je končal, začel pa se je proces zoper Azema Vllasića, sovražnika Jugoslavije, in 14 soobtoženih. Politično nevtralnemu domača in tuja stroka pravi, da je obtožnica na trhljih nogah. Pretirano velikega ugleda v svetu, predvsem zaradi procesa zoper Vllasića, nimamo, sicer pa nam je to očitno bore malo manj. Smo za pravi socializem in takšni procesi, tudi še ne povsem raziskani ljubljanski, so pač del tega.

Za to pa očitno ni dosti mar Darku Škodi, ki se je spet vrnil iz avstrijskih zaporov domov, pa jo je spet pobrisal.

Fotografija, ki nam ni v ponos: nekdanji predsednik predsedstva Jugoslavije Raif Dizdarević in smrtno kaznovani romunski tiran Ceausescu. Z njim so prijateljevali, ko je svet že opozarjal na teror njegovega režima, ko je ta isti režim nam kradel vodo iz Donave in se znašal nad manjšinami, tudi nad srbsko.

Pinochet, ter obupen spopad kolumbijskih oblasti s kralji mafije, pri čemer uživa ta država tudi pomoč mednarodne skupnosti, so v senci dogajanj v socializmu, saj se je vse skupaj odvijalo z bliskovito naglico, ob očitni podpori prvega moža socializma Mihaila Gorbačova, ki tudi doma nima miru, pa ima položaj v svojih rokah in je zato tudi letos zaslužil naslov "svetovne osebnosti leta".

Kruh, svoboda in demokracija

To je nedvomni skupni imenovalec vsega letošnjega dogajanja v deželah realnega socializma, ta virus pa se je letos že začel lotevati tudi Tibeta, ki je pod Kitajsko oblastjo, in Mongolije, kjer gospodarijo Sovjeti. V samo eni noči, ko Vzhodna Nemčija ni mogla več zadržati doma ljudi, ki so želeli ven iz ječe državnega socializma, je padel Berlinski zid in njegovi ostanki so že in bodo za marsikoga drag spomin, za mnoge pa trpka preteklost, saj je svoboda onkraj zidu marsikoga spravila v smrt pod krogli stražarjev. Honnecker in njegov pomočnik Stoph, prva moža Nemške demokratične republike, sta padla in jima grozi sodba v imenu ljudstva. Tudi naslednik Krenz ni dolgo vladal. Partija je izgubila oblast in jo je sedaj prisiljena deliti z opozicijo. Na Češkem sta odšla Husak in Jakeš, na njuni mesti pa utegneta priti doslej človeško ponižana Vaclav Havel in Aleksander Dubček. V Bolgariji je padel Todor Zivkov, vsega

Nov uspeh blejskega veslanja. Člani blejskega dvojca s krmarjem Robert Krašovec, Milan Janša in krmar Gorazd Slivnik prejemajo bronasto kolajno na svetovnem veslaškem prvenstvu na Bledu. - Slika: F. Perdan

Popitovo slovo

Ker ni soglašal s politiko sedanjega vodstva Zveze komunistov Slovenije, je centralnemu komiteju poslal pismo njegov dolgoletni predsednik in upokojeni politik France Popit in iz cekaja izstopil. Sploh pa se je na slovenski politični sceni, tako uradni kot alternativni, marsikaj dogajalo. Začeli smo z okroglo mizo, pa smo jo sedaj opustili. Dachauskim žrtvam smo postavili spomenik in se na zadnjem kongresu ZKS odločili, da je treba kar se da v največji meri popraviti krivice preteklosti.

Jugoslavije, ki ga bomo še težko nosili tudi prihodnje leto.

Stranke in Božič

Po dveh stvareh se bomo spominjali leta 1989. Po tem, da sta Slovenija in Hrvaška odprli vrata strankarstvu in da bomo v naši republiki prvi dobili sodobna zakona o volitvah in političnem združevanju. Božič je bil v Sloveniji prvič dela prost dan na osnovi zakona, na Hrvaškem pa je bilo to še prepuščeno odločitvi posameznika, kmalu pa utegnemo sprejeti podoben zakon kot v Sloveniji.

Ena najboljših teniških igralnic na svetu Monika Seleš je od Svetovi, judoistih, veslačih, nogometaših, ki so se uvrstili na svetovno prvenstvo, košarkarjih, strelcih, vaterpolistih, Čizmanu alpinistih ponos našega športa. Slika F. Perdan

Neuvrščeni v Beogradu

V Beogradu smo gostili najvišje predstavnike neuvrščenega sveta. Gibanje se je v preteklih letih v sodobnih svetovnih sprejemah precej zgubilo, zato mu je bilo treba dati svežih moči. Koliko mu je to uspelo, bo pokazal čas. Jugoslavija je prevzela odgovorno nalogo predsedstva jočega v gibanju. Med drugim dogodki, vezanimi na sodelovanje Jugoslavije s svetom, je treba omeniti po dolgem času številnejše stike naših predstavnikov z zahodom, z Južno Korejo smo vzpostavili diplomatske stike, načrujemo normalno sodelovanje z Izraelom, ozirali smo se k Efti in Evropski skupnosti dobrega sodelavca pa smo dobili v Italiji. Andreotti in Marković sta v Umagu podpisala Jadransko pobudo.

Jože Košnjek

Srečanje predsednikov vlad Avstrije in Jugoslavije Vranitzkega in Markoviča ob preboju predora pod Karavankami. Letos je bila začeta tudi gradnja odseka avtomobilske ceste med Hrušico in Vrbo. - Slika: F. Perdan

Medalja dela za - smetarja

Mehmed Koštić: Ljudje, ne tako!

Z vlakom se je pred osemindvajsetimi leti pripeljal v Tržič. Šestnajst let je bil star, še ves otrok. Kot vsi ostali fantje iz njegovega kraja, se je zaposlil v trziškem Splošnem gradbenem podjetju. Od tu je šel k vojakom in se spet vrnil k trziškim zidarjem. Decembra šestindvajsetega se je zaposlil pri gradbeni enoti Komunalnega podjetja Tržič. In ko je nekoč bilo treba zamenjati enega od smetarjev, je privolil, da bo nadomeščal štiri dni. Iz štirih dni pa je nastalo štiriindvajset let... Dober, priden, pošten delavec, ki mu nič ni pretežko, nobeno delo pod častjo - to je Mehmed Koštić, Bosanec iz Vrnograča. Letos so se Tržičani spomnili tudi njega. Predlagali so ga za odlikovanje in ob 29. novembru ga je Predsedstvo SFRJ odlikovalo z Medaljo dela.

Kar vesela sem, da poznam njegov Vrnograč, malo večjo bosansko vas blizu Fikretove Velike Kladaše. V kotlini leži, kot Tržič, in stare trdnjave iz turških časov bedi nad njo. Polja imajo zgoraj, na planoti. Nepozaben mi bo vedno dogodek z moje avnojske poti prav nad Vrnogračem. Brigada gre naprej z zastavo na čelu, zadaj harmonikar. Tu zgoraj je pot utrta kar čez žitno polje. Na čelu zastave, jugoslovanska, slovenska, pohodna, za njimi pa dolga veriga pohodnikov. Zito je visoko, iz njega se vidijo le glave in rdeče zastave plapolajo nad zlatim klasjem. Pesem! Bo še kdaj ponovljen ta prizor? Bo še kdaj slovenska mladina hodila po poteh Avnoja? Na robu polja smo se spustili po strmi stezi proti vasi pod nami. Vrnograč. Čudno ime za nas. Spodaj pri šoli smo se potem utaborili, ob mali vodi, Vrnogračnici. Okrog nas je bilo tako polno otrok, gospodinje so nas spraševale, kako utrujeni smo. Vrnogračani so bili že vajeni pohodnikov, vsaki dve leti so prihajali, od Bužima sem in potem nadaljevali pot proti Topuskemu...

Tule v Vrnograču, v hribu

nad šolo, si svoj domek gradi Mehmed Koštić. Osem in pol krat sedem metrov bo velika hiša. Za potem, ko bo šel v pokoj. Morda bo z njima z ženo šel tudi kdo od obeh sinov. Kdo ve? Saj sta tudi on in žena že prava Tržičana, več let sta zetu, kot sta jih preživela doma, vendar v rodni kraj te vleče bolj, kot si misli. Sinova sta rojena tu, zanju je drugače. Kakor bosta hotela, hišica v Vrnograču bo stala. Vso je naredil

sam. Vsake štirinajst dni gre domov. Delavci SGP Tržič imajo organiziran prevoz z avtobusom, pa se jim priključijo tudi iz drugih podjetij. Vsak teden teden doma pri hišici kaj postori. Skrbno izrabi tisti dan, dva. Zadovoljen se potem vrača v slovenski dom v Bistrici. Z vsakim obiskom doma je bližje dan "vseljena". Nak, nima časa za hojo v hribe. Po gobe še gre, to je res, sicer pa vsak prosti dan, ki ga

preživi v Tržiču, raje porabi za delo. Vedno kdo rabi dobrega, pridnega zidarja. Njemu pa tudi vsak dinar prav pride.

Saj nimajo tako slabih plač pri Komunalnem podjetju, pa vendar današnji draginji niso kos. Posebej še, ko ima žena le invalidnino. Toliko dobi, da je ravno za elektriko. Mehmed se ne pritožuje. Če bo le zdrav in krepak, kot je danes, se ne boji za zaslužek. Koliko je trziških hiš, kjer je mešal malto, polagal zidake, pokrival strehe. In še jih bo, preden bo tu pokojnina.

In kdo ve, koliko kant bo še stresel v smetarski kamion? Ko je začel, so pri komunali imeli le majhen star kasonar, fiat 850, na katerega so ročno metal smeti. Kadilo se je v obraz, smrdelo. Pri blokkih so bile še betonirane smetiščne jambe, ki so jih oni praznili. Namučili so se z lopatami. To res ni bilo zavidanja vredno delo. No, takrat so smetarji v Tržiču dobivali še dodatek, dvajset odstotkov na težke pogoje dela. Ko so začeli delati na normo, so jim dodatek vzeli. Zdaj že deset let ne delajo na normo, a dodatka ni od nikoder. Že res, da imajo zdaj neprimerne lažje delo, kot nekoč, in še lažje bo, ko bo ves Tržič imel nove smetnjake na kolesca, da jih enostavno brez muke pripeljejo do avtomobilskega dvigala. Toda to še ne bo kmalu. Tržič ima veliko upokojujencev in delavci nižje dohodke kot drugod, zato ne bodo mogli zahte-

vati, da bi kar vsi po vrsti kupili nove smetnjake. Najprej bodo do konca izrabili stare. To ve. Toda še vedno ostajajo vremenske nevedčnosti, pozimi mrz, dež, ki kljub pelerini sili za vrat, poleti smrad in muhe. Ne, nič ne terja, le pove, kako je. Če bi se že pritožil, bi se čez trgovce. Kako morejo metati v smeti mleko in kruh! Polne vrečke mleka, cele štruce kruha! In to pri taki draginji. Zakaj ne uvedejo cenejših prodaj starega kruha ali zasirjenega mleka v večernih urah, ko je glavna prodaja mimo. Marsikdo bi ga rad vzel. Vsak dan raje, saj bodo ljudje kmalu lačni. Tako pa vrže škatlo, ki jo dobi pred trgovino, v smetnjak, hidravlika stisne vrečke in on dobi v obraz slap mleka... Ničkolikokrat se je to že zgodilo. Ljudje, ne tako! In štruce kruha! Zakaj v smeti? Saj jih vendar lahko vrnejo pekarnam za drobtine! Ali pa naj jih dajo ceneje ljudem, ki bi jih vzeli za živali. Kamorkoli, samo v smetnjak ne z njim! Nismo tako bogati, tako neumni smo! Če že mečejo mleko proč, naj ga zlijejo v lijak, da ga ne bo videl, da se ne bo polival po njem! Ali smo res lahko taki, da raje vržemo proč, kot bi s tem pomagali drugemu. Kolikokrat inšpekcije zavrnejo cele kilograme šunke, salam in vse to se znajde v kontejnerju. Bi res ne mogli dati ceneje, pa bi šlo za živali? Mar ni žalostno, da on, smetar ugotavlja vse te naše neodgovornosti, popstaja

naša slaba vest.

Tudi sicer je kruha še vedno preveč v smeteh. Pri hišah tega ni, pri blokkih pa. Ko je bil v trgovinah socialni kruh, je bilo še huje. Čisto prav je, da ga ni več, prav zaradi tega. In pozna se, kdaj imajo Tržičani denar. Ob plačah so smetnjaki polni embalaže, proti koncu meseca pa nakupi pojenjujejo in smeti in dela za smetarje je vse manj. Z Medaljo dela so ga odlikovali zaradi njegove delavnosti, pridnosti, zaradi njegovega sodelovanja v samoupravni organizaciji, v delegaciji za skupščino SIS, v sindikatu, v disciplinski komisiji. Če ne bi dobro opravljal svojega dela, bi ga zagotovo ne predlagali. Svoje naredi, tako kot je treba, pa so vsi zadovoljni, razmišlja. Eni pravijo, da jih je sram opravljati to delo. Njega ni. Opravlja ga kot vsako drugo. Zato, ker je potrebno, ker nekdo mora biti tudi smetar. In če je ravno on, kaj potem.

Kaj si želi v novem letu? Nič posebnega, da bi bil zdrav in vesel bi bil, ko bi ljudje metal v smetnjake le tisto, kar spada vanje, ne pa žerjavice, da se jim je že dvakrat vžgal kamion, kamenja, odpadkov od zidave in podobnega, kar spada na deponijo. Če bo kdaj kakšen smetnjak ostal neizpraznjen pred hišo, naj se stanovalci, preden se pritožijo na komunalo, raje vprašajo, zakaj... Sicer pa bo Meho, kot ga kličejo, še naprej ostal njihov prijatelj, njihov zvesti smetar.

D. Dolenc

Koširjeva gostilna v Tržiču je stara že sto let

Da bi še sto let nam Bog dal pri Damulnek sedet

Saj je lepo, če je gostilna polna in tudi privoščim Damulnekovim gostov, da se tare, da je naročil, da ne vedo, kje bi prej poprijeli, toda meni je bolj prijetno, kadar je vsaj na pol prazna, da kakšni mirni stalni gostje počasi žuljo svoja dva deci ali štamperte in zraven po svoje modrujejo, da imata gospodinja Metka in gospodar Cene čas za pogovor. Tako prijetna sta, vsak po svoje, Metka s svojim čipkastim predpasnikom, ki ti iz pustega turobnega dne naredi praznik, in te Cene s svojimi kratkimi in jedrnatimi gostilniškimi resnicami in bodicami zagotovo spravi v smeh.

Včasih je šla runda za rundo na mizo

"Če bi nam vzeli cerkev in Blejcem jezero, bi lahko šli vsi fehtat," je dejal oni dan, ko je bila gostilna skorajda prazna pa tudi noben pogreb se ni obetal v sosednji cerkvi Marijinega oznanjenja. "Pozna se, da ni denarja! Včasih pa je bilo vsak dan, da je le malo dišalo po kakšnem cerkvenem prazniku, polno. Runda za rundo so šle na mizo. Pred vojno so bili časi za gostince! Pa med obema vojnama, takrat je tule skozi, med cerkvi in našo gostilno še šla glavna cesta proti Lomu in Dolini. Tu so se ustavljali furmani. In od vsake maše se je usulo Tržičanov sem čez na "gabelc", mesno jed, pol golaža in pol vampov. Vsaj po trideset golažev smo pred vojno prodali po maši. Po stopetdeset raglarjev se je včasih zbralo. Danes tega ni več. Kot bi ne veljala več tista, da ko zagledate Tržičana, se morate zavedati, da ste lačni in žejni... Sicer pa, toliko je, da svoje obveznosti do države poravnamo, zase smo pa skromni..."

Štampelj in koncesija sta prišla 1889. leta

22. aprila so praznovali stoletnico gostilne. Saj je bila po malem že prej, pri hiši so vsa leta kuhali žganje in ga tudi prodajali, a "štampelj in koncesija" sta prišla 1889. Metka je bila še enkrat razočarana nad svojimi Tržičani in občinskimi možmi. Petstošestdeset vabil je odposlala, pa se od

vse trziške smetane edinole Bohoričev Janez, ki je pravzaprav v Ljubljano posojen, udeležil slovesnosti. "Pa tej občini ves denar pustiš!", se še danes razjezi Metka. "Od turizma, ki so ga v Tržiču tako polnih ust, je pa le Miran Štefe z Gorenjske turistične zveze poslal pozdravni telegram". Ampak pri Damulneku takrat vseeno ni bilo prazno. Prišel je lomljanski pevski zbor, ki je praznoval 70-letnico obstajanja in še drugi gostje. Do treh zjutraj so vse mize pele, ob sedmih zjutraj pa so bili že prvi jutranji gostje na vratih.

"Najlepše doživetje so bili brez dvoma lomljanski pevci," je še danes navdušena Metka. "Kar kri mi je zastala po žilah, ko so zunaj zapeli Vojteha Kurmika pesem "Odpri kamro..." Notri so potem zapeli Zdravljico. Vsa gostilna je stala in pela, v meni se je pa kar trgalo, da bi zajokala... Le pogledite v knjigo vtisov, kaj vse so nam napisali!" In res se v knjigi kar vrste pohvale, zdravljice in lepe želje, da bi še sto let jim Bog dal pri Damulnek sedet... Ko so potem Lomljani praznovali, se jih je spomnila z jerbom skrofov in z vinom. Sploh pa so Lomljani tesneje povezani z Damulnekom kot drugi okoličani: tukajšnja gostilničarka Frančiška Ruech je leta 1896 darovala lomski cerkvi imenitne omarične stopničaste jaslice.

Ribnikarji, Ruechi, Dobrini in Koširji

Saj si Metka in Cene ne domišljata, da je njuna gostilna

Metka in Cene Košir, Damulneka iz Tržiča

najboljša, je pa res ena najstarejših v Tržiču, ima za seboj bogato zgodovino, ki jo stari Tržičani vedno znova prihajajo obujati in posebno domačnost, ki je zlepa ne najdeš po drugih gostilnah. Gostilno naredijo ljudje v njej. Pri Damulneku so jo delali rodovi Ribnikarjev, Ruechov, Dobrinov in Koširjev. Današnje gostinsko poslopje je nastalo iz dveh hiš, iz Vodamulnekeve in Katrušnekeve, vmes so pa še malo pozidali. Prvi znani lastnik Vodamulnekeve hiše je bil Franc Primožič, več zidarski mojster. Hiša je že tedaj imela svoj vodovod in je po tem prav slovela. Okrog leta 1835 se je Primožičeva hči Frančiška poročila z izdelovalcem platna Valentinom Ribnikarjem iz Seničnega. Že ta se je lotil branjarje in žganjetoča. Tudi "krahrlje" so izdelovali. Ribnikarjeva hči Frančiška se je poročila z

usnarjem Ruechom iz gradu Kleviše pri Polšniku pri Litiji. Mladi gospodar je hotel več prostora za trgovino in gostilno ter kupil v ta namen še sosednjo Katrušnekevo hišo in jo prizidal k Vodamulneku. Gostinsko obrt so dobili leta 1889.

Novo gosilno so preimenovali v Damulnek. Frančiška in Karel Ruech sta imela štiri hčere, ena od njih, Ana, se je poročila z Andrejem Dobrinom. Poleg dela v gostilni sta mama Frančiška in hči Ana šivali cerkveno perilo, mašne plašče in prte.

Bržole, trziški klun pa bržanka

Sicer pa je Damulnekeva gostilna vedno slovela po dobri jedi. Tako so kuhali na juhi krape, dišalo je po kuretini, slovel je "trziški klun", pečenka pa je vedno imela "tonko", da so vanjo pomakali doma pečeni kruh. Vse te dobrote so zalivali s sladkim istrskim vinom "bržanko", manjkalo pa ni tudi vipavca in doljenca. Nekateri so prihajali na "pol ohtelca tasvašega", to je bil sladkani ne premočni pelinkovec. Za po-

stne dni se je kuhala lorberjeva juha. Na veliko soboto so se tu zbrali trziški raglarji: Damulnekovi so jim postregli z ajdovim kruhom in češminovim čajem. Med obema vojnama so prav pri Damulneku vajenci dobili zadnjo piko na "i"; tu je namreč zasedala komisija, ki je ocenjevala izdelke čevljarjskih, mizarskih, kovaških, kleparjskih in drugih vajencev. Tudi šušarska nedelja izhaja od Damulneka. Vrsto let po zadnji vojni so se Damulnekovi stalni gostje shajali v kuhinji, in tu imeli na prvo nedeljo septembra, to je na angelsko, skupno večerjo po tradiciji čevljarjskih cehov. To je potem preraslo v šušarski sejem in šušarsko nedeljo. Tudi pri Damulneku je na ta dan polno, kajti takrat se tu kuhajo bržole. Robeževa Metka ima največ zaslug, da Damulnekeva Metka kuha tako dobre bržole. Zelene so od šatraja. In kadar kakšni nemški gostje povprašujejo po "ajntopfu", jim jih postreže. Ga ni, ki bi posebej ne vprašal, kakšne dišave so notri. Na "rožce" pa Metka da veliko. Po hiši mora dišati, kadar se kuha. Kajti ona je kuharica, ki se bolj zanese na vonj, kot na okus. In nikoli se ne ušteje.

Stoletnica res ni kar tako. Metka in Cene sta se nanjo dobro pripravila. Posebno vabilo z vso zgodovino Damulnekeve gostilne sta dala natisniti, na serviete sta dala odtisniti staro Damulnekevo hišo iz časa med obema vojnama, že vso prezidano. Staro sliko je nekje izbrskala Metka. In za stoletnico je tudi opremila dve turistični sobi. Morda je edina od trziških gostincev, ki ima vse od domače Bombažne predilnice in tkalnice: prte, nadprte, vso posteljino. Tak "lokal patriot" je in prav je tako. Če domačini ne bodo skupaj držali, kdo pa bo!

Prepovedano je slajše

Za Božič je imela zvečer zaprto, kajti tudi oni hočejo imeti zase ta domači praznik, malo

pred polnočjo pa je odprla, da so se vsuli od polnočnice, kot včasih. Lepo je bilo, potico je spekla, pripravila grog in kuhano vino, a tistega ni več, kot prejšnja leta, se zdi Metki. Ko je bil praznik prepovedan, je bilo vse bolj zadržano, bolj skrivnostno. Prehitro gre iz ene skrajnosti v drugo. So pa ostali do šestih zjutraj in peli. Peli so tudi potem dopolne, po deveti maši. Najprej "Zvezdice božje", potem pa so bile stare trziške na vrsti. Tudi na Silvestrovo bo imela odprto. Nič ne bo rezervacij, vsak bo lahko po želji naročil, bo večje zadovoljstvo, pravi Metka. To ni želja gostov, če ima vnaprej pripravljen menu. Če bo hotel kaj naročiti, bo, če ne, bo pa pil in pel. Pili in peli bodo zagotovo. Ker je bila to furmanska gostilna, so imeli Damulnekovi včasih tudi po tri ali štiri mule, s katerimi so tovorili "robo" v Lom in Dolino, pa tudi pošto so jim nosili.

1936. leta je Dobrinovo ozioroma Damulnekevo hišo kupil Vinko Košir, trgovec in gostilničar iz Bistrice, ki je leta 1910 sezidal gostilno in trgovino pri kolodvoru. Oče je tudi sina Vinka Koširja vpeljal v gostinske posle pri Damulneku. V hiši je bila tudi pekarija, v kateri je Miha Ambrož pekel dober domač kruh in sladke kifeljčke še vse do leta 1947.

Leta 1946 so gostilno nacionalizirali in jo vključili v MEGOPOT - Mestno gospodarsko podjetje Tržič. Hvala bogu, da to podjetje ni trajalo dolgo: leta 1954 je gostilno zopet prevzel Cene Košir in jo uspešno vodil do svoje upokojitve 1973. leta. Danes je tu gostilničarka njegova žena Metka Košir, ki se je sicer izučila za šiviljo, a se je po vseh svojih močeh posvetila dobri kuhinji. Zjutraj pa bodo stari Tržičani prišli voščiti Novo leto. Če vse leto ne pridejo, to jutro pridejo. In Metka bi jih vse po vrsti najraje objela...

D. Dolenc

Brskanje po "smetišču zgodovine" ali čemu se danes (potihem ali naglas) smejemo

Še dedek Mraz ni bil varen pred vladajočo ideologijo

Mnenja o tem, ali je smiselno brskanje po "smetišču zgodovine" in vleči na dan stvari, ki so že domala pozabljene, so vedno deljena. Nekateri pravijo, da je zgodovina modra učiteljica in da je treba poznati preteklost že zato, da tudi v sedanjosti ne bi ponavljali neumnosti, ki so jih naredili naši predniki. Drugi menijo, da brskanje po preteklosti jemlje moči za sedanjost in da je že zato treba vse moči usmeriti v to, kako bomo živeli v (bližnji) prihodnosti... Naj bo tako ali drugače: za generacijo, ki ni doživela povojnih štiridesetih in petdesetih let so ob vseh velikih dogodkih, pojavih in problemih, ki so (precej enostransko) predstavljeni že v osnovnošolskih in srednješolskih učbenikih, zanimivi predvsem "drobci" iz vsakdanjega življenja. Nekaterim se lahko danes na ves glas nasmejemo, drugim bolj potihem, ob vsem pa si ne delamo utvar, da se ne bodo temu, kar delamo (in pišemo) zdaj, smejali čez trideset, štirideset let (ali še veliko prej).

Pod isto jelko - otroci, dedek Mraz, borci in udarniki

Kako so, na primer, pred tremi, štirimi desetletji praznovali dedka Mraza? Časopisje je poročalo, kako si Novoletna jelka kar ni mogla popolnoma utreti poti med ljudske množice; mnogi so jo hoteli prirediti, toda niso vedeli, kaj bi pravzaprav z njo, kakšen pomen naj ji dajo, kako naj jo organizirajo, kakšen naj bo program in podobno. No, pravi pomen ji je dala oblast, ki je pozabila na Miklavža in na božično drevesce, in je tudi to prireditev izrabila za "socialistično ozaveščanje otrok". Kronika navaja, kako je Mestni komitet KPS Škofja Loka pred novim letom sklical predstavnike množičnih organizacij, društev in prosvetnih ustanov, da bi se skupno pogovorili, kako bi najuspešneje "izvedli" Novo leto, pa tudi v Kranju (in drugod) so se za to "angažirali" politični aktivisti, partijski aktivni, članice AFZ, mladina in vsi drugi, ki ljubijo otroke in so bili pripravljene obogatiti njihovo mladost z razkošjem fantazije. To "razkošje" je bilo res bogato in vsestransko: na proslavah Novoletne jelke so člani Zveze borcev pripovedovali otrokom svoje spomine iz dni težkih bojev za svobodo, udarniki so razlagali, "kako se ob strojih gradijo temelji socializma", umetniki so jim v šaljivi in resni besedi prikazovali stvaritev pesniških del; vse pa je razveselil dedek Mraz in jih popeljal v "mističnost fantazije in v resničnost graditve socializma v naši državi". Dedek Mraz je v Kranju na prehodu iz starega v novo leto (1950-51) obiskal tudi partizansko dvorano, v kateri so otroci lahko videli raznovrstno orožje in poslušali pripovedovanje dogodkov iz partizanskega življenja.

Nasilna upokojitev se ni posrečila

V Kranju so šli v tem, kako obogatiti otroško "razkošje fantazije", še precej dlje in so v začetku petdesetih let, že po sporu z Informbirojem, na nekem sestanku ugotovili, da pomeni dedek Mraz "nekritični uvoz sovjetske šare" in da bi bilo treba za nelepo, neokusno in nam tujo pojavo sibirskega kmeta poiskati nadomestilo, ki bi lahko "v otroški domišljiji izpodrinilo današnjemu času še manj primernega Miklavža". Pri iskanju novega dedka Mraza jih je vodilo načelo, da mora imeti domače, narodno obeležje, ki bo otrokom razumljivo in dovolj privlačno. Predlogov je bilo več, po daljšem premisleku pa so se odločili za Triglavskega očeta - tudi zato, ker je Triglav posebej v času revolucije postal simbol "naprednega slovenstva". In kakšen naj bi bil Triglavski oče? Častitljiv starček, oblečen v bogata oblačila, sestavljena iz delov narodne noše, ledenih sveč, snežink in skal ali česa podobnega,

spremljali pa naj bi ga planšarji s polnimi koši daril, kozorog, gamsi, vile snežinke, planike itd. Na takratnem sestanku je bilo tudi sklenjeno, da se bo Triglavski oče prvič pojavil na novoletnem sejmu v Kranju. Čeprav so v Kranju predvidevali, da se bo novi dedek Mraz uveljavil (v Sloveniji in morda tudi drugje) in čeprav so odgovorni na raznih sestankih sklenili, da je "ruski možič" že prestar, se poskus nasilne upokojitve ni posprečil. Stari "Mraz", zdaj že docela ideološko razbarvan, še vedno hodi in se vozi po kranjskih ulicah in se smeji tistim, ki so načrtovali njegovo likvidacijo.

Po grlu namesto za spomenik

Zdaj, ko so se začela razčiščevanja o preteklosti in je že precej popustila nekdanja euforija postavljanja spomenikov, se nam zdi zgodba fantov s Hrušice precej smešna. Fantje so namreč, kljub temu da je "les v gozdu naš največji skupni zaklad, ki ga moramo pravilno izkoriščati in plansko uporabljati", na pustni torek 1952. leta posekali debelo smreko, jo zveleli na vas in jo tam zlicitali. Da so s tem oškodovali vaško skupnost, še ne bi bilo tako narobe, če ne bi kupnino v znesku 4.000 dinarjev še tisti dan zapili in če ne bi pri vsem tem sodelovalo tudi nekaj mladincev-aktivistov. Fantje so se izgovarjali, da gre za star običaj, vendar to ni pomagalo. "Pošteni in delovni ljudje" na Hrušici so zahtevali, da jeseniška oblast razišče primer; pri tem pa jih je še najbolj motilo to, da so denar pognali po grlu, namesto da bi ga izročili skladu za postavitev spomenika padlim talcem.

Novoletna voščila z borbenimi pozdravi

Če se še nekoliko zadržimo pri novoletnem dogajanju: ko smo v starih časopisih pregledovali novoletna voščila, smo spoznali tudi vse bogastvo boljševisistično-socialističnega besednjaka. Okrajni sindikalni

svet Kranj je, na primer, ob prestopu v zadnje leto prve Titove petletke poslal vsem delovnim kolektivom in sindikalnim podružnicam svojega območja borbene delavske pozdrave, kolektiv tekstilne tovarne Inteks v Kranju je ob novem letu iskreno čestital delovnim kolektivom mesta Kranj "z borbena želja, da v četrtem planskem letu skupaj dosežemo še večje uspehe, ki nas vodijo k skorajšnji popolni izgraditvi socializma", voščilo pa končal z geslom - "S Titom in Partijo v borbi za socializem!" Kranjska tovarna Tiskanina je vsem najprej zaželela mnogo uspehov v izgradnji socializma, nato pa zapisala v voščilo, naj bo leto 1950 leto novih delovnih zmag, zmage pa naj bodo dokaz vsem, ki klevetajo linijo Partije in vodstva tovarne...

Zdaj so voščilnice in v njih zapisane želje precej drugačne. Ideološkost je ostala na smetišču zgodovine, sicer pa ob pretresih v domala vseh socialističnih državah in globoki krizi v Jugoslaviji zdaj ni nikogar, ki bi si še upal napovedati "skorajšnji popolno izgraditev socializma".

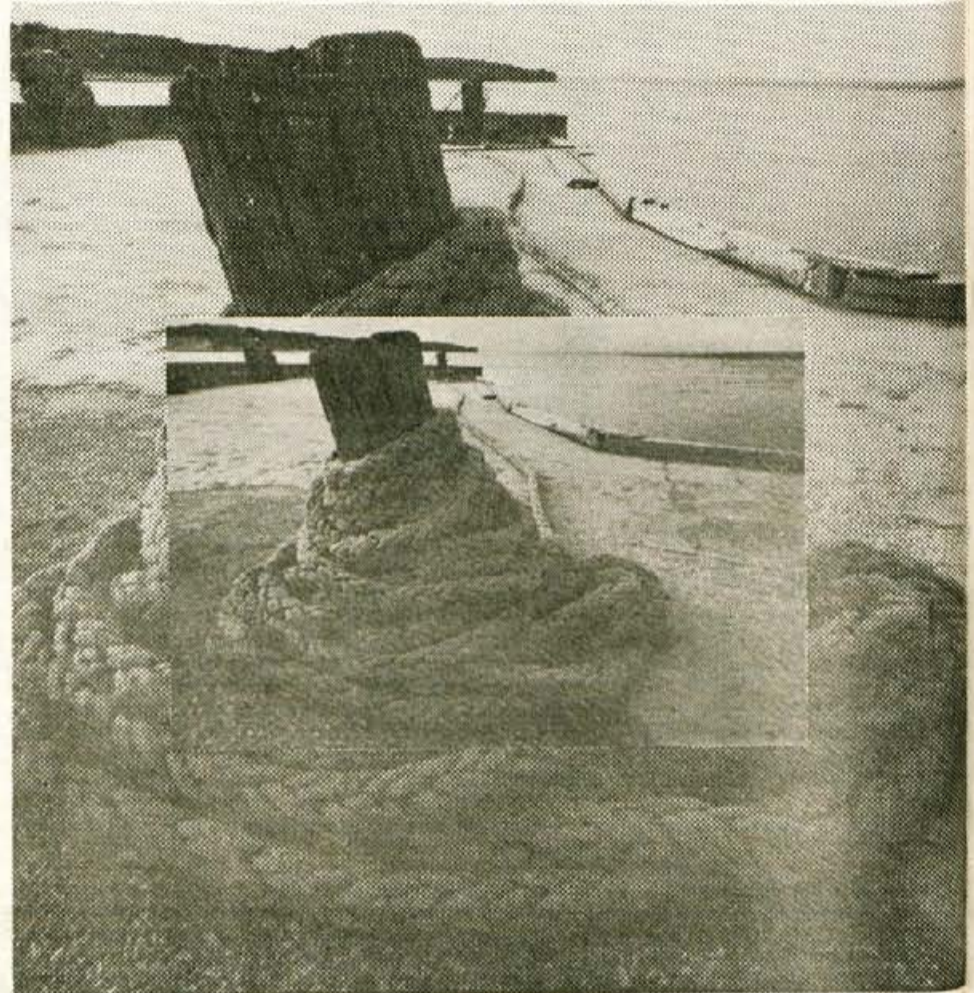
Kmetje vzgajajo svoje otroke v sovražnike socializma

Povojna oblast je bila v želji po kolektivizaciji in vzpostavitvi socializma na vasi neumorna: najprej je silila kmetje v kmetijsko obdelovalne zadruge, jim očitala kulaštvo, jih zapirala in jim odvzemala premoženje, nazadnje je nekaterim očitala še to, da vzgajajo svoje otroke v sovražnike socializma. V časopisju, letnik 1952, smo lahko prebrali: "Kmet-gruntar, zaverovan v svojo zemljo, v svojo posest, z močnimi stremiljenji po profitarstvu, pod vplivom klera, vzgaja v otrocih vse tipične lastnosti nazadnjaškega človeka; pohlep po zemlji, težnjo po izkoriščanju hlapcev, dekel in najetih delavcev ter po dobičkarstvu, da bi vsakogar pri kupčiji odril; vzgaja ga v odporu do oblasti, do vsega novega in naprednega. Pod vplivi klerikalnih nazorov in zgledov se vzgaja v hinavca, na glas da moli in se križa, na skrivaj da laže in greši".

Je bilo ob vsem teh grobih očitkih in obtožbah kaj nenavadno, da je kmet postal še bolj nezaupljiv, kot je bil, in da je precej nezaupljiv še danes. Zgodovina je pokazala, da vse, kar je uveljavljala oblast, ni bilo napredno pa tudi vse, kar je hotelo kmetstvo, ni bilo nazadnjaško.

Čast kongresa - ogled frizur

V soboto se je v Ljubljani končal kongres Zveze komunistov Slovenije, pred durni je izredni kongres jugoslovanske komunistične organizacije. Če sodimo po napovedih, bo kongres ZKJ pomemben za nadaljnjo usodo Jugoslavije in za premagovanje krize, vendar

kljub temu ni mogoče pričakovati, da bi se zgodilo kaj takšnega, kot se je pred kongresom KPJ v Zagrebu leta 1952. Takrat naj bi ljudstvo Gorenjske, kot je zapisalo časopisje, pospremila gorenjske delegate-komuniste na pot z besedami: "Dajte priznanje in zaupanje tistim, ki so nas tako hrabro in uspešno vodili do sedaj!" Tržiška strelska družina je na čast kongresa na predvečer streljala

Neljubi sledovi

V povojnih, štiridesetih in petdesetih letih je bila prava gonja zoper lastnike in upravnike trgovskih in obrtnih lokalov, ki niso pravočasno odstranili nemških napisov. Na tiste, ki niso poskrbeli za zamenjavo, so kazali s prstom, jih ožigosali za nezavedne ničvredne brez narodnega ponosa.

Zgodovina se ponavlja, po štirih desetletjih spet lahko vidimo pri nas napise v nemščini (Kaufhaus, Gasthaus itd.) in v drugih jezikih. Pa ne le to: razmere nas silijo, da si pomagamo iz težav tudi z denarjem in znanjem naših nekdanjih vojnih sovražnikov.

z možnarji in pripravila ognjemet, gasilci in planinci so ob pomoči tabornikov in mladine na gričih in hribih zakurili kresove. Zvečer je bila na mestnih ulicah najprej velika baklada, nato pa politično zborovanje. Jeseniška Svoboda je skupaj z Ljudsko univerzo in Mestnim gledališčem pripravila celotredenski kulturni program, kranjski obrtniki so v čast kongresa priredili kulturni večer in več športnih tekmovanj, frizerji pa še posebej v mestni brivnici ogled frizur. Politične organizacije, podjetja in ustanove so kar tekmovali, kdo bo lepše in z večjim oglasom v časopisu pozdravil kongres. V takratnem Gorenjskem glasu je bilo več kot sedem strani oglasov, ki so,

gledano skozi očala sedanjosti, tipični primeri mešanja poslovnosti in političnosti. Jeseniški hotel Korotan je v isti oglas zapisal: "Naj živi VI. kongres naše herojske Komunistične partije!", nekaj nižje pa: "V kavarni vsako soboto in nedeljo ples!" Sindikat metalurških delavcev jeseniške Železarne je poslal kongresu borbene delavske pozdrave in (med drugim)

nine. Na Bledu so se dobro organizirali in so izvedli več "sanitetnih, tehničnih in kemičnih tečajev", kasneje pa so sklenili, da je treba z nalogami PLZ seznaniti vse krajanje, predvsem lastnike hiš. V Ribnem in na Bohinjski Beli so bili upornejši: tisti, ki so bili določeni za ustanovitev organizacije protiletalske zaščite, se na to niso odzvali in so bili zato javno

obljubil, da bo ostal še naprej zvesta šola komunizma; delovni kolektiv Železarne pa je javno napovedal, da bo z delom utrjeval socialistično gospodarstvo in se trudil, da bo uspešno upravljal svoje podjetje. (Mimogrede: več kot štiri tisoč delavcev je zaradi likvidnostnih težav že od 22. decembra na prisilnem dopustu.)

Sedemtrideset let po zagrebškem kongresu KPJ je povsem drugače: opozicija pa tudi nekatere uradne politične organizacije se zvezemajo, da bi politiko, tudi zvezo komunistov, izrinili iz podjetij in da naj bi tam ostal le neodvisni delavski sindikat. O "pompu", ki je bil nekdanj značilen za komunistične kongrese, pa zdaj ni več govora, tudi zato, ker je zveza komunistov izgubila veliko nekdanjega ugleda.

Povojni strah pred letalskim napadom

Ker socialistične revolucije tudi po maju 1945 ni hotelo biti konec, nekaterim pa se zdi, da traja še zdaj, je bila povojna oblast ves čas obremenjena z iskanjem notranjih in zunanjih sovražnikov pa tudi s tem, kako se zavarovati, če, na primer, pride do novega napada. Na Bledu so v zimi 1950-51 ustanovili organizacijo protiletalske zaščite (PLZ). Čeprav so nekateri na Bledu, v Ribnem in na Bohinjski Beli menili, da v primeru vojne ti kraji ne bi bili ogroženi in da takšna organizacija ne bi bila potrebna, pa so bili bolj prepričljivi tisti, ki so opozarjali na izkušnje iz druge svetovne vojne, ko so predvsem bližnje Lesce in nekoliko bolj oddaljene Jesenice utrpeli veliko škodo prav zaradi bombnih napadov. Organizacija protiletalske zaščite bi po njihovem mnenju lahko ob morebitnem zračnem napadu preprečila marsikatero nesrečo in obvarovala pred uničenjem velik del zasebne in skupne last-

ožigosani, da so malomarni in brezbržni.

Oh, koliko drugih skrbi imajo zdaj na Bledu! O letalskem napadu ne razmišljajo, v nebe gledajo tedaj, ko si zaradi turstov in večjega zaslužka želijo lepšega vremena, sicer pa se ne bi branili "napada" kakšnih premožnih gostov, ki bi se na Bled ali vsaj do bližnjih Lesce pripeljali z letalom.

C. Zaplotnik

Frontni kotichek

Ko je Osvobodilna fronta ugotovila, da je politična in ideološka vzgoja članstva preiskromna, je začela ustanovljati frontne kotiche, ki so kmalu postale "politična žarišča in zbirališča naprednih vaščanov". Pri Sv. Ani pri Trzinu so uredili kotichek v sobi nekdanjega vaškega trgovca in tudi določili urnik sestajanja. Ob torkih, petkih in sobotah so se v kotichek zbirali mladinci, ob sredah pionirji, ob ponedeljkih mošje in žene, v nedeljskih dopoldnevih pionirji popoldne pa vsi, ki so hoteli poslušati radio. Kot je poročalo časopisje, se je vas po odprtju frontnega koticheka politično močno razgibala, oživel je množični študij, začelo se je razpravljanje o političnih in gospodarskih vprašanjih. Vse bi bilo lepo in prav, če se ne bi tudi pri Sv. Ani malo zataknilo. Učiteljstvo, ki bi moralo biti "idejni vodnik poti v socializem", je odpovedalo. Še več: krenilo je na pot, ki vodi v mračnjaštvo in protijugosko delovanje, saj je mladina dokazovala, da je boljše iti k verouku kot v frontni kotichek.

Danes se vsemu temu lahko nasmejnemo. Poskus, da bi ljudje ukvarjali samo s politiko in da bi se odrekli svojemu pričanju in tudi tradiciji, se ob tem, da so Gorenjci predvsem delavci (z različnimi nazori in mišljenji), izjalovil, spomin frontne koticheke, ki naj bi odvneli mladino od srednjeveške resnosti, zasedrane v praznovanju, pa je ostal.

Oj koledo, leto lepo mlado

Oj kole — kole — koledo,
leto lepo mlado!
Da bi prav veselo b'lo,
imelo mastno brado!
Oj kole — kole — koledo!

Oj kole — kole — koledo,
leto lepo mlado!
Da b' vsak dan prinašalo
nam v hišo božjo gnado!
Oj kole — kole — koledo!

Oj kole — kole — koledo,
leto lepo mlado!
Da bi nam pomnožilo
Našo ovčjo stado!
Oj kole — kole — koledo!

Oj kole — kole — koledo,
leto lepo mlado!
Da bi vinčece sladko
Nam porosilo brado!
Oj kole — kole — koledo!

Oj kole — kole — koledo,
Mlado lepo leto!
Daj Bog, da vsi pridemo
Tje u nebo sveto!
Oj kole — kole — koledo!

Karel Štrekelj,
Slovenske narodne pesmi

Odprite strani.

STONE BOHINC

HELENA JELOVČAN

Želimo si, da bi nam bila Jugoslavija domovina, ne mačeha

Tone Bohinc je župnik v Retečah pri Škofji Loki, član predsedstva republiške konference SZDL Slovenije, član slovenske ustavne komisije, predsednik slovenskega duhovniškega društva.

Kako bi na kratko označili leto, ki se izteka?

»Minulo leto je bilo v našem družbenopolitičnem, kulturnem pa tudi verskem oziru zelo pestro in vsebinsko bogato. V družbenopolitičnem življenju se je močno razvijala in širila ideja pluralizma. To je tudi prav. Dozorel je čas, da ljudje z različnih političnih in sveto-vno nazorskih obzorij oblikujejo življenje, kakršnega želijo. Pluralizem idej in mišljenj je velika obogatitev in pridobitev minulega leta.«

Letos ste praznovali 40 let slovenskega duhovniškega društva. Kako ocenjujete vlogo društva v sedanjem trenutku?

»40. obletnica duhovniškega društva je pokazala, da je društvo v vsem obdobju delovalo tako v slovenski družbi kot slovenski Cerkvi pošteno in konstruktivno. Predvsem je zasluga društva v preteklosti, da je pomagalo iskati pa tudi našlo prve stike dialoga, ki so potem pripeljali do urejenih odnosov med Cerkvijo in družbo, kakor jih imamo danes. Društvo želi

tudi v prihodnje ustvarjalno, dialoško in vsestransko delovati in služiti Cerkvi pa tudi soustvarjati humane medčloveške odnose tako na konfesionalnem kot obče človeškem področju.«

Kako gledate v prihodnost?

»Prerokovanje je težko in nevhvaležno delo, za kar nimam ne talenta in ne karizme. Prepričan pa sem, da bo naša prihodnost takšna, kakršno bomo ustvarili. Ustvarjamo jo pa vsi. Osebnost sem optimist. Mislim, da so vsi družbeni tokovi in intelektualni potenciali, ki se sproščajo tako pri nas kot v svetu, potrjetev za takšen optimizem. Pripravljeni pa moramo biti tudi na žrtve in odpovedi. Vse velike stvari v življenju in svetu so z njimi povezane. Če bomo gledali med seboj na to, kar nas zbljuje, ne bo nobenih problemov z malenkostmi, ki nas ideološko razlikujejo. In to je najvažnejše za našo prihodnost. To potrjuje tudi zgodovina kot modra učiteljica življenja, da je bilo veliko sovraštv pa tudi prelivanja krvi zato, ker so različne ideologije hotele zavzeti prednost pred realnostjo življenja.«

Kakšno prihodnost vidite za Jugoslavijo?

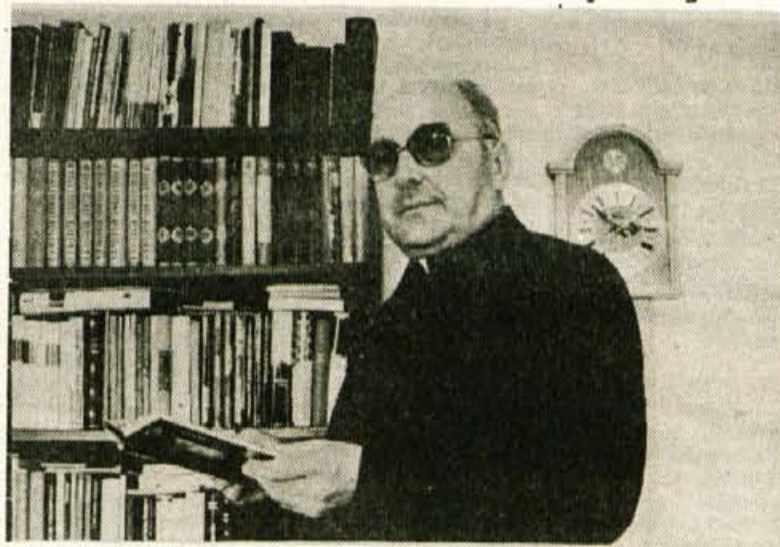
»Družbenopolitični trenutek, ki ga preživlja Jugoslavija, je po svoje zelo zanimiv in pester. Še bolj pa težak in resen. Jugoslavija ima samo eno prihodnost, zgrajeno na enakopravnosti narodov in narodnosti, brez kakršnekoli hegemonije večjih nad manjšimi pa tudi brez kakršnihkoli nacionalnih, verskih ali katerikoli drugih trenj. Tako različne zgodovinske usode jugoslovanskih narodov in narodnosti nujno terjajo enotnost v različnosti. Ta različnost je bogastvo Jugoslavije. Prepričan sem, da velika večina naših ljudi želi živeti v Jugoslaviji, toda ne v vsakršni. Želimo živeti v taki Jugoslaviji, ki

nas bo razumela, kjer se bomo počutili doma. Nikakor pa ne želim in lahko rečem, ne želim, živeti v takšni Jugoslaviji, ki bo mačehovsko ravnala z našimi iskrenimi prizadevanji za čim večjo svobodo, za popolno izpolnjevanje človekovih svoboščin, za pravnost na vseh področjih, skratka, za državo, ki bo v vsakem oziru pravna in civilna. Ne morem si predstavljati, da se lahko dogaja v nevrščeni Jugoslaviji, da nas nekatere mečejo iz te skupnosti in da nam kažejo pot v Gradec ali Philadelphia. Tega slovenski narod ni zaslužil. Za to Jugoslavijo in takšno Jugoslavijo smo toliko intelektualno in zlasti še materialno žrtvovali, da imamo pravico tudi povedati, kaj smo, kaj hočemo in kaj želimo. Prepričan sem, da je v Slo-

Vraže

Na novega leta dan ni dobro jesti perutnine, ampak le svinjino, ker kokoši brskajo nazaj, kar pomeni, da gre potem gospodarstvo nazaj. Svinje pa rijejo naprej in tako gre tudi gospodarstvo naprej.

Kdor gre na sv. večer ali na večer pred novim letom daleč od hiše, da ne sliši več petelina, ta bo zvedel vse, kaj se bo zgodilo v prihodnjem letu.

Vošenje noviga leta

- Zdravi fantiči,
čedne deklīči
majo živet
vekomaj let 1799
- Deb zlomil si glavo,
kaj vošit nevem;
Lan' tlačil sem travo,
še letas jo grem. 1798
- Sto let doživeli,
na nov omladeli,
od prviga spet
začnemo živet. 1801
- Preteklo sto let,
oblubim jih spet,
privošim na dalje
saj petkat deset. 1800
- Se noviga leta
vsak veseli:
Si več let obeta,
vesel naj živi. 1799
- Veselo se kaže
nov letašni dan,
Mi srce ne laže
ne letas ne lan'. 1802

Valentin Vodnik
Pesme za pokušino, 1806

DR. ANTON TRSTENJAK

Dobra beseda je najboljša postrežba

Dr. Antona Trstenjaka lahko najbolje predstavimo z besedami: vse življenje že hodi za človekom. Pogovarjala sva se v njegovi skromni sobici v Ljubljani, seveda polni knjig, sobico ima tudi na Brezjah, kamor se umakne, ko piše, saj v Ljubljani obiskovalci nenehno trkajo na njegova vrata. Te dni je dopolnil 85 let, v naši čestitki mu želimo še veliko zdravja.

"Živimo v črnih časih, ko vzamem v roke vašo knjigo, pa se optimizma nalezem že po nekaj straneh in se sprašujem, od kod neki ga jemljete, kako ga lahko dandašnji toliko najdete?"

"To je možno samo, če si praoptimist v svoji naravi, se pravi, da ti optimizma ni treba šele iskati, ampak, da ga živiš iz sebe."

"Kako je to sploh mogoče?"

"Danost ali podarjenost, če hočete. Če bi govoril kot teolog, bi rekel, posebna milost je, da si optimist, če te milosti nimaš, si pesimist."

blemih in kakor veste, so vse moje knjige psihološke.

Zdaj pa naj končam misel: niti psiholog niti teolog. Že zgodaj ste lahko opazili, da se mojih psiholoških knjig vedno drži filozofija. Zato so pa vsi rekli, ja Trstenjak ima pa psihologijo, ki je bolj zanimiva od drugih. Vedno sem jo oplemenitil s filozofskimi mislimi, ki dajejo večjo širino, rekel sem celo, da sem jo razširil in obogatil z antropološkimi vidiki.

Naj rečem še to, da je antropologija posebna širina, če hočete, filozofije. Večkrat pravijo, da je to sodobna metafizika, bali so se tega izraza, pa so ji rekli antropologija. Zato pa ji Nemci pravijo verkappte Metafizik, torej zakrita metafizika. Antropologija je danes zanesljivo najbolj razširjena panoga duhoslovne in družboslovne vede, obsega tudi psihologijo, celotnega človeka in njegovo problematiko. Nauk o človeku, se pravi antropologija, je v resnici izhodišče in težišče vseh mojih knjig. Zdaj sem pa tu, nazadnje, v zrelih letih sem pristal v antropologiji."

"Lepo ste nam razložili razvoj svoje filozofske, bolj rečeno svoje življenjske misli, ob tem pa sem se spomnila, kako so na začetku sedemdesetih let študentje filozofije nosili vaše knjige na vrhu šolskih učbenikov, spetih s trakov, takrat je bilo to moderno, skratka, da so se videle?"

"Zanimivo je, da se z nekaterimi našimi filozofi s Filozofske fakultete zelo dobro razumem, denimo z dr. Vojanom Rusom. Pa boste rekli, s tistim, ki je najbolj daleč proč od vas. Je, ampak ima nekaj človeškega na sebi, veste, osebno širino ima, ki jo priznava tudi drugemu. Reči moram, da sva si prav dobra, vedno se dotikava v tistih točkah, v katerih se strinjava, ne pa v tistih, s katerimi bi prišla v polemiko in razdor. Saj v tem je bistvo dialoga, da ogovoriš človeka z besedo, ki je njemu ljuba, bistvo polemike pa je, da nagovoriš človeka s tisto besedo, za katero veš, da je njemu najbolj zoprna."

"Pri nas se nasploh ne znamo več pogovarjati, od družine naprej?"

"Res je, že v družini se ne pogovarjajo, živijo kot v hotelu, vsak zase, še spat hodijo, drugače pa živijo vsak svoje življenje. Ni več dialoga, se pravi, ne znamo se več povezovati z dobrohotno medsebojno besedo. Beseda vendar povezuje ljudi, vedno, ko me kdo vpraša, s čim naj vam postrežem, re-

čem, najboljša postrežba je dobra beseda. Govor je vendar specifična človeška odlika, s katero se človek dviga nad ves živalski svet in tega mi ne znamo uporabljati oziroma besedo zlorabljam samo za sovraštvo, da eden drugega grizemo. Mi smo moderni kanibali na višji civilizacijski ravni, zgražamo se nad ljudožerci, pa ne pomislimo, da smo hujski ljudožerci, mi človeka počasi grizemo, da čim bolj trpi, nazadnje ga zgrizemo do kosti. Samo pogledajte, koliko je bilo že onemogočenih, koliko krivic storjenih, na površje bi morali priti sposobni, pa so ostali spodaj, navzgor pa so splavali nesposobni, lahki kot zamašek."

"Pa sva spet pri naši politiki?"

"Danes res ni več potrebno biti ne vem kakšen filozof, če pomislite, kaj se dogaja na Vzhodu, v satelitskih sovjetskih državah, v vseh, najprej Poljska in Madžarska, nato Vzhodna Nemčija, Čehoslovaška in zdaj že Bolgarija, ostale so samo tri, pravijo, da je to RAJ..."

"Tudi v Romuniji so bili včeraj nemiri?"

(pogovarjala sva se 18. decembra, torej pred krvavim dogodki v Romuniji op.p.)

"Najbrž nas bodo tudi tam prehiteli in bomo zadnji."

"Zakaj?"

"Ker smo najhujsi Balkanci, še Balkanec moraš biti, potem pa se res ne premakneš nikamor."

"Vendar pa smo bili poprej le prvi?"

"Navidezno, to je bila v glavnem posledica Titove osebne častihlepnosti, on se ni pustil, sebe je hotel uveljaviti in to nam je prav prišlo. Če ne bi bil takšna osebnost oziroma tako politično ambiciozen, kot je bil, bi prav tako utonili. Zato pa gre vse narazen, ko ga ni več. Leta 1945 je bil samo Tito zmožen razpadlo Jugoslavijo zvariti v celoto. Zakaj? Zato, ker je bil diktator, samo z diktaturo jo je bilo moč držati skupaj, čeprav nismo nič spadali skupaj, Hrvatov in Srbov takrat ne bi mogli drugače spraviti skupaj, so morali biti kar tiho in kar tiho so bili."

"Razlike so ostale velikanske, za nas s severa je jug v kulturnem smislu popolnoma drugačen svet, včeraj sem bila v Salzburgu in moram reči, da sem se počutila kar domače, veliko bolj kot nekje na jugu?"

"Če to Vi rečete, kaj bom šele jaz rekel, ko sem bil v cesarski Avstriji že gimnazijec, veste, kaj to pomeni, da imam najlepša leta iz cesarske Avstrije. Zdaj sem dobil knjigo o generalu Maistru, njegov sin Borut je bil sošolec, v mojem razredu, vse to sem doživljal. Takrat smo bili navdušeni nad razpadom Avstrije, kmalu nato pa je naše ljudstvo, prej tako navdušeno, že očitalo Korošcu, da nas je Srbom prodal, v obraz so mu to rekli, hude je doživljal, namesto da bi mu izražali zahvalo, so mu razočarane. Zakaj? Veste, komaj si iz Gradca prišel čez mejo do Šentilja, že na prvi železniški postaji napis v cirilici. Avstriji so

nam reki, vi ste pa že tukaj Balkanci. Slovenije ni bilo."

"Rekli ste že, da je bila Slovenija vojni plen?"

"Saj je bila, Srbi so tako gledali na nas in zato so nas do nedavnega imeli za Švabe, šele zdaj, odkar smo se pod vplivom slovenskih pisateljev in pesnikov začeli repenčiti, šele zdaj ugotavljajo, da smo Slovenci, prej smo bili pa Švabi. Pokojni Bojan Štih mi je pripovedoval, kako je pred leti predaval na beograjski Univerzi, slovensko je govoril, pa je kmalu iz občinstva slišal: nečemo mi to, ovo švabsko. Zanje je bila slovenščina švabsčina, Štih pa se je napravil neumnega in rekel: čujem, da želite švabski, onda švabski. In je naprej govoril nemško, kar mu ni bilo težko, saj je bil rojen Dunajčan, nemško je govoril kot materni jezik. Potem so bili pa tiho."

Za Švabe so nas imeli, Avstrija je bila švabska in mi smo bili tisti njen del, ki so ga dobili za nagrado, ker so premagali Avstrijo oziroma ker so bili na strani zmagovalcev, saj je niso oni premagali. Avstrija bi takrat Srbijo lahko pohodila v štirinajstih dneh, dobro se spominjam, tudi moj oče je bil takoj mobiliziran, žene so jokale, možje pa so jih tolažili, kar mirne bodite ženske, Srbe bomo v štirinajstih dneh počikali, ta izraz so uporabljali, počikali. In res bi jih Avstriji so bili politični bedaki, brez psihologije, predvideti bi morali, pa niso, da bodo Srbom prišli na pomoč Rusi, velika Rusija, ki je že tri dni kasneje napovedala vojno Avstriji in naši vojaki so morali takoj na fronto proti Rusom, na Karpate, tam so padali. Rusija je pomagala razbiti Avstrijo in Srbi so bili na strani zmagovalcev, sami pa so bili na tleh, kaj pa mala Srbija, saj ni nič pomenila. K temu je pripomogla politična omejenost Avstrije, vedno je bila velikonemško usmerjena, nikoli avstrijsko, avstrijsko smo bili usmerjeni samo mi Slovani, zdaj pa nam očitajo, da smo razbili Avstrijo. Nismo je razbili, le ostanke smo pobrali, ko je po svoji omejenosti že razpadla.

Na isti črti je navdušenje Avstrijev za Hitlerja, saj niso bili njegove žrtve, navdušeno, histerično so ga pozdravljali. Priča sem bil temu, ko sem kolegu z graške pravne fakultete pomagal, da je zbežal, ko je bil že Hitler tam, vodila sva korespondenco, večkrat sem se peljal k njemu, da sem ga spravljal ven, iz Jugoslavije sem mu še lahko pomagal, da je odšel v Ameriko in se rešil teh zločinov. To je bilo histerično navdušenje, histeričnost je bila to-

likšna, da si bil zaprt že, če si pozabil na cesti roko dvigniti v heil, niti proti ni bilo treba biti, ta ni za nas, so rekli, hop po njem."

"Vračamo se v preteklost, povojne generacije jo tako rekoč na novo odkrivamo in se sprašujemo, kaj je bilo prav in kaj ne?"

"Slovenci smo bili leta 1914 preveč panslavistično usmerjeni, naše duhovnike so v Avstriji na veliko zapirali, češ da so srbofili. Če berete spomine Ivana Hribarja, ki je bil vsaj nekaj časa formalni reprezentant slovenske suverenosti, kar so Srbi seveda hitro odpravili, spoznate, da je bil bil panslavist, navdušen, da smo prišli pod srbsko komando, samo da nismo z Nemci, glavno je, da smo v

rekli Gemuetlichkeit, kar je v slovenščino težko prevesti, to je neke vrste brezskrbno, dobrušno, prijazno družabno življenje, ki je šlo od Dunaja preko Gradca do Maribora, do Ljubljane pa ni prišlo. Maribor je bil gemuetlich, Ljubljana pa ne več, izrazito pusta je. Naj ilustriram, kaj je Gemuetlichkeit; greš po ulici, nekaj vidiš in misel na glas poveš mimo dočemu, ki ga še nikoli nisi videl in ga nikoli več ne boš, on pa ti enako prijazno odgovori, kakor da sta stara znanca. V Ljubljani sem bil dvakrat skoraj aretiran, ker sem bil gemuetlich, nagovoril sem človeka, kaj želite, kaj hočete, ali ne veste, kdo sem jaz, lahko vas aretiram, to sem doživel za prijaznost. Kot študent sem bil strog abstinent, ampak bil sem dobrušen, gemuetlich, pa so

"Pri nas sem po letu 1945 lahko razvijal samo psihologijo, filozofije, kaj šele teologije pravzaprav nisem mogel, saj nisi mogel nič publicirati, zlasti pa nisi mogel svojih nazorov razviti, če si bil pošten, odkritosrčen."

"Bistvo dialoga je v tem, da ogovoriš človeka z besedo, ki je njemu ljuba, bistvo polemike pa je, da ga nagovoriš z besedo, za katero veš, da je njemu najbolj zoprna."

"Srbi so nas donedavnega imeli za Švabe, šele zdaj, odkar smo se pod vplivom slovenskih pisateljev in pesnikov začeli repenčiti, šele zdaj, ugotavljajo, da smo Slovenci."

"V Ljubljani sem bil dvakrat skoraj aretiran, ker sem bil gemuetlich, nagovoril sem človeka, kaj želite, kaj hočete, ali ne veste, kdo sem jaz, lahko vas aretiram, to sem doživel za prijaznost."

"Če gre za to, da moram utoniti kot Slovenec, če že moram, potem mi je manjše zlo, če utonem v nemškem morju, kakor pa v balkanski kloaki."

morju slovanstva. Profesorji na Univerzi so zagotavljali tezo, da smo samo pleme, da nismo narod, celo v matematiki nisi smel več reči petintrideset, ampak si moral reči tridesetpet, po srbsko. Oton Zupančič, navdušen za plemenstvo, ni bil za slovensko samostojno narodnost, celo največji pesnik je bil Jugosloven, panslavist. Kdor je v stari Jugoslaviji poudarjal slovenstvo, je bil veleizdajalec in to traja do danes."

"Tudi način življenja nam je blizu, pravi užitek je bil večerni sprehod po Salzburgu, ljudje so mirni, sproščeni, veselo klepetajo na ulicah, kar ni zgolj božično vdušje, pri nas pa so mesta pusta, ob nedeljah ulice prazne?"

"Avstriji so ohranili dobesnen del tega, čemur so svoji čas

me v Ljubljani imeli za pijanca, ko so videli, da sem dobre volje, kakor da človek brez alkohola ne more biti dobre volje."

"Smo Slovenci zaradi panslavizma plačali preveliko ceno, mnogi uporabljajo argument, da nas sicer ne bi bilo več?"

"Saj ni res, sli smo iz enega ekstrema v drugega, nič drugega ni bilo, po odbojni sili, da se znebiti Nemcev, se z vso silo vračam v naročje slovanstva, namesto da bi to naredili z lastno močjo, ne da bi se stopili Slovani in ostali Slovenci. Vedno pravim, ko vse to doživljam, če že gre za to, da moram utoniti kot Slovenec, če že moram, potem mi je manjše zlo, če utonem v nemškem morju, kakor pa v balkanski kloaki."

M. Volčjak
Foto: F. Perdan

Dr. TONE KUNSTELJ, kristjan, človek, zdravnik o krizi slovenske družine

Slovinci potrebujemo tretjega otroka

Ljubljana, decembra - Dr. Tone Kunstelj, otroški zdravnik (medicina mu ne reže le kruha, pač pa odmerja lep delež notranjega zadovoljstva), Tone Kunstelj, človek, ki ljubi otroke in jim privoščiti toplo družinsko ognjišče, Tone Kunstelj, kristjan, ki mu je družina svetinja... V vseh svojih vlogah je naš sobesednik zaskrbljen za položaj družine, ki ji sicer splošna deklaracija o človekovih pravicah kot »naravni in temeljni družbeni celici« daja pravico do posebnega družbenega varstva. Toda praksa se je žal precej oddaljila od zapisanega. Kriza družine pomeni tudi krizo naroda. Čuteč materialno, družbeno in moralno krizo družine so slovenski krščanski demokrati sestavili program, ki naj temeljno družbeno celico spet postavi na noge. Pod program je podpisan dr. Tone Kunstelj.

Bolečina naroda

Slovenski krščanski demokrati ste svoj program zasnovali na družini, morda zato, ker vas skrbi kriza slovenske družine. Kje vidite razloge za družbeno razvrednotenje družine?

»Stari vrednotam smo vzeli njihov sijaj, novih pa še nismo dali. Človek mora živeti od nekkih vrednot, idealov, potrebuje zgled. Pri razvrednotenju družine je tako, kot bi družina plavala v praznem prostoru. Pomislimo le na razveze, število otrok, alkoholizem, samomore, mladinski kriminal, mladinski alkoholizem, zanje lahko v veliki meri trdimo, da izhajajo iz krize družine, družine kot mesta vzgoje, mesta odraščanja, mesta, kjer naj bi bil otrok zavarovan, pa ni. Družini smo vzeli mesto vzgoje za vrednote, otrok jih vse manj dobiva v družini in čedalje več med vrstniki, v šoli. Za nas kristjane to ni v krščanskem duhu. Vsak oče ali mati želita, da otroci sledijo njenemu vzgledu. Če se to izrodi, ju obvlada osebna bolečina. Če se izrodi v tako patologijo, da je narod prizadet, je pa to bolečina naroda kot celote.«

V programu nasprotujete t.i. liberalizaciji v družbi, na primer sproščenim odnosom med spoloma, izvenzakonski skupnosti, svobodnejši spolni vzgoji, splavu, razvezam, skratka stvarim, ki so nam bile dane, da bi bili bolj svobodni.

»Vsak človek neizogibno rabi svobodo, vendar je vsaka svoboda omejena s svobodo drugih. Če gre ta na račun življenja druge osebe, je to lahko nekaj izrazito negativnega.

Ne nasprotujem svobodni spolni vzgoji, pač pa trdim, da spolne vzgoje sploh nimamo. Vendar jo nujno rabimo. Kje bo naš mladostnik slišal kaj pametnega ne le o telesu, temveč tudi o odnosih med partnerjema nasprotnega spola? Vprašal bo mater pri rosnih štirih, petih letih, kasneje težko. Če starša ne bosta uspela najti stika, bo do začetka pubertetniške dobe zamujeno tisto, kar naj bi od spolne vzgoje otrok dobil v družini. Marsikdo ni dobil spolne vzgoje od svojih staršev, tako jo tudi težje prenese na svoje otroke. Marsikdo se o spolnosti pouči pri vrstnikih, namesto pri starših. Načrta spolna vzgoja ne bi smela biti zgolj v tem kontekstu, temveč v kontekstu vzgoje za življenje, ki naj bi našla mesto tudi v šolskih programih, ob koncu osemletke, pa med srednjim šolanjem.«

Če vas prav razumem, v tem smislu vendarle prepuščate tozadevno vzgojo šoli in ne družini?

»Da in ne. Prvo mesto naj bi imela družina. Nekaj staršev se bo znalo približati svojim otrokom in doseči, da jim bodo prisluhnili. Mladostnik včasih odklanja nasvete staršev, v šoli pa je pripravljen (ali prisiljen) poslušati. Nekako moramo otrokom posredovati to znanje. Toda najprej naj to dobijo pri starših. Bodo že znali, če ne z besedo, pa s primerno knjigo, ki jo bodo otrokom »podtaknili« kam na polico, da se bodo

ob priložnosti poučili iz nje, tako kot smo take knjige nekoč vsi našli v knjižnicah svojih staršev. Seveda pa je pomembno, ali najdeš prej »Ljubimca lady Chaterley« ali kako pametno knjigo, denimo Tekavčičevo za dekleta ali kaj podobnega.«

»Štelenga« za zakon

Vzgojo o odnosih med spoloma, tisto institucionalno, dobijo pari šele pri predzakonskem svetovanju. Nekaj misli o slednjem ste zapisali tudi v program krščanskih demokratov.

»To svetovanje poteka v okrilju Cerkve že več kot dvajset let. Tam zajamemo polovico parov, ki se poročijo v Sloveniji, medtem ko ostala polovica ne sliši ničesar. V okviru cerkvene priprave na zakon pari slišijo 10 do 20 odstotkov krščanskega, vse ostalo pa iz medicine, psihologije, sociologije ali občečloveških principov za življenje v dvoje. Mislim, da je laična družba tudi spoznala, da je to koristno in da je mladim treba nuditi tovrstnih znanj. Laično predzakonsko svetovanje je potekalo deset let ali več, z začetkom leta 1989 pa je na lepem ukinjeno. Ze tisto, kar je dotlej obstajalo, je bilo različno dobro izpeljano, odvisno verjetno od lokalnih dejavnikov. Velikokrat je bilo dovolj, če sta se mlada dva le enkrat prikazala na predavanje in dobila sta žig, kot na nekakšni »štelengi«. Naj se ne sliši kot samohvala cerkveni vzgoji za zakon - toda ponekod so pare na občini spraševali, ali bodo hodili tudi na cerkveno pripravo. In če je bilo tako, so navrgli: vama bodo pa tam vse povedali. Na žalost je bilo od mladih kdaj slišati, da je tisti pouk na občini bolj omejen na pravni poduk, kjer povedo, da imata mlada tudi pravico do ločitve. Toda tedaj govoriti o ločitvi je po mojem osebnem okusu neprijetno. Zdj ko obveznega predzakonskega svetovanja ni, polovica mladih nič ne sliši o zakonitostih skupnega življenja. Mislim, da bi morali to vpeljati nazaj.

Zwei-kinder sistem

Prišla sva do družine. Ko več let zapored ugotavljajo zastrašujoče nizko rodnost, nam demografi napovedujejo skorajšnji kolektivni samomor. Država pa mladim ljudem, družinam ne zagotavlja niti eksistenčnih pogojev, da bi imeli več kot 1,8 otroka, kolikor je menda statistično povprečje. Pomislimo le na stanovanje in trnovo pot do njih, na ničeve otroške dodatke, na poročniške dopuste, na delovnik mater, tudi ekološke probleme. Krščanski demokrati ste se teh pomanjkljivosti natanko lotili, in to z argumenti, številkami, denarnimi viri...

»Ljubljansko Delo je o demografskih razmerah pri nas pravkar objavilo dvoje dobrih člankov izpod peresa dr. Gosarja. Dokazujeta, da Slovenci morda rabimo tretjega otroka, da se ne bi smeli držati »zwei-

kinder sistema«. Slovensko povprečje, ki je izšlo iz tega sistema, je trenutno 1,7 ali 1,6 otroka na družino, pred kratkim sem za Maribor slišal celo podatek, da 1,2. Na enako nizki ravni so v Jugoslaviji še na Hrvaškem, v Vojvodini, ožji Srbiji, razen zahodnega dela tudi v Makedoniji, vprašanje je, kaj je s črnogorskimi hribi, razen primorja, kjer je življenje lažje. To ogroža vsak posamezni narod, ki je pod demografskim minimumom, ta pa je 2,15, se pravi, toliko otrok bi se moralo roditi na družino, na par, da bi zagotavljalo vsaj biološki obstanek naroda. Z 2 otrok prideemo na 1,8, ker se vsi ljudje ne poročijo, ker na žalost vsi poročenji nimajo otrok. Za biološki obstanek bi potrebovali, da bi približno vsaka tretja žena rodila tri otroke, vsaka četrta, peta morda štiri, da bi dosegli 2,15. Jasno, ni zadosti, da mladim zapovemo, naj rodijo tri otroke. Kaj jim pa družba nudi, kaj jih spodbuja v imenu družbe, naroda, da bi imel več otrok? Družba mora ukrepati na tem področju. Poglejmo, izračunali so, da se bo s sedanjim trendom začelo po letu 2000 število Slovencev v matični Sloveniji zmanjševati in neka 2073. naj bi v Sloveniji živelo le še okoli 400.000 Slovencev. To pa ne bo prazen prostor, kar pomeni, da bodo Slovenci živeli v Ljubljani in še nekaterih središčih, vse ostalo pa bi bilo neslovensko prebivalstvo. Bodo to Avstrijci, Nemci, Italijani, ki tudi ne rojevajo dovolj (v severni Italiji je povprečje pod 1 otrok na družino), bodo to Albanci ali kak drug narod, ki se bo naseljeval v tem biološko in ekonomsko praznem prostoru. Ne bo namreč delovne sile, ki bi dajala življenje gospodarskemu razvoju. Toda naseljevanje vodi do narodnostnih napetosti, kakršne poznamo na Kosovu, tam pač v najostrejši obliki. Rasne nemire poznamo tudi v Franciji, Angliji, v deželah, kjer so se iz njihovih nekdanjih kolonij množično priseljevali ljudje drugih ras in so se domačini čutili ogrožene, kar je pripeljalo do izrazitih nesoglasij.

Stanovanja, otroški dodatek, dopusti...

Kaj nam je Slovincem storiti?

Trenitno najbolj pereče je vprašanje strehe nad glavo. Kredite za nakup hiše ali stanovanja je nemogoče odplačevati. Mlada, ki nimata bogatih svojcev, si težko omislita skupno existenco. Zato bi morali oživiti usmerjeno družbeno zidavo: če lahko zdajle v Ljubljani mislimo na zidavo najprej prostostejših stanovanj za nadomestilo barakarskih naselij na savskem prostoru, bi morali nekaj podobnega, a z višjim standardom, ustvariti za mlade družine. Pred kakimi 15 leti v Ljubljani pomnilno dobro zamišljeno gradnjo stanovanj za mlade družine, od koder naj bi se po 5 letih izselili in iskali druge možnosti, pa se je to izrodilo. Večina jih je ostala pod isto

streho, ker pač niso imeli kam iti. Podjetja niso izpolnila obveze, da jim bodo po 5 letih omogočila priti do strehe nad glavo na drug način in da bodo stanovanja za mlade družine v nenehnem kroženju spet na voljo za druge stanovalce. To se ni uresničilo in dobro mišljena akcija se je izrodila.

Drugo je vprašanje finančne podpore mladi družini, pa naj to imenujemo družinski ali otroški dodatek, ki bo napisana na ime posameznega otroka, ne družine kot celote. Družina potrebuje finančno podporo, vendar ne v socialnem smislu, da danes dobi otroške doklade tisti, ki je revež. 60 odstotkov otroških dokladov v ljubljanskih občinah se, kot so izračunali, celo odliha ven iz Slovenije (letos so menda to skušali spremeniti, po nemškem vzoru: otroci, ki živijo s starši v Sloveniji, dobijo normalno višino otroških dokladov, tisti, ki pa so ostali v rodnem kraju, kjer so življenjski standard in stroški nižji, pa ustrezno nižje). To sem napisal tudi v program. Otrok je otrok, naj bo slovenske ali kake druge narodnosti, vsakomur moramo pomagati. Pri dodeljevanju dokladov bi morali imeti diferencialno lestvico. Dober zgled je češka lestvica, kjer dobi družina za prvega otroka 70 kron, za drugega 300, za tretjega pa 700 kron... in tako naprej. Na ta način družino lahko finančno spodbudimo za več otrok.

Sami omenjate eno od možnosti, skrajševanje delovnika za žene. Kaj smo mi naredili iz naših žena: delavko za strojem, uslužbenko za pisalnimi strojem, obe morata narediti svojih osem ur v službi, potem pa še en popoln ših doma. Tudi veliko slovenskih mož naredi še dodaten ših, menda obstaja podatek, da 70 odstotkov Slovencev dela v sivi ekonomiji, da svojim družinam pomaga do normalnega materialnega položaja. Včasih smo delali zato, da smo bili bolj bogati, danes pa že za preživetje. Sicer pa je ljudi treba tudi miselno, ne le materialno in ekonomsko, spodbujati za več otrok. Nikakor ne bi smeli biti normalen vzorec dveh otrok, in žena, ki se odloča za tretjega, deležna posmeha. Pravkar sem s Štajerske slišal zgodbo žene, ki se je odločila za tretjega otroka. Zaradi patološke nosečnosti je morala v bolnišnico in šef ji je dobesečno dejal: vi ste nas zadržali, mi bomo pa vas. In so jo po prihodu s porodniškega dopusta tako nizko ocenili in ji naprtli še dodatno delo, da je bila res reva.

Tretji otrok naj ne bo sramota

Namesto da bi ženi za vsakega otroka čestitali, ji lajšali položaj, tako čustveno kot ekonomsko, pa jo zmerjamo in imamo kopico pripomb. Mariskdo od teh šefov in sodelavcev, ki ženi očitajo, češ ali si ne znaš poma-

gati, so tudi sami tretji ali četrti otroci. Če so naše matere nekoč znale dati življenje tretjim, četrtim otrokom, bi tudi mi lahko bili velikodušni in se odločili za kakega otroka več.

To ni le stvar trenutne krize. Že pred leti so govorili, da se v težkih časih ne gre odločati za kakega otroka več. Pa niso bili težki časi, se pravi da to ni le stvar ekonomskih razmer, tudi miselnih. Trenutno sem zelo vesel neke simpatične reklame na TV, ko moški vzame torto iz hladilnika in jo pribalansira na mizo, za katero sedijo trije otroci. Tudi na tak medijski način velja spodbujati miselnost k številnejšim družinam.«

Davek za samce

Govorite o finančni stimulaciji družine za več otrok, v programu pa je beseda tudi o tovrstni destimulaciji za pare brez otrok in za samce.

»Takoj po objavi programa me je v pismih bralcev neki dopisovalec okrcal zaradi t.i. samskega davka. Naj pojasnim, da program, ki je bil objavljen pod mojim imenom, ni izključno moje delo, v njem so misli več idejnih avtorjev iz krogov krščanskih demokratov. Naj spomnim, da tovrstni davek v nekem smislu že imamo: vsakdo, ki ima visoke dohodke, jih je januarja dolžan prijaviti, da mu od njih odmerijo davek. Če je človek sam in na dobrem delovnem mestu, ga že mora odšteti. Tudi sam sem ga spočetka plačal, ko sta bili pri hiši dve plači, otroci pa se nama z ženo še niso rodili. V tem smislu že zdaj poznamo samski davek. Pozna pa ga tudi tujina: ne vem, ali ravno zato, da bi spodbujali k življenju v dvoje, verjetno zgolj menijo, da imajo samski ljudje manj življenjskih stroškov kot družine, kjer tudi otroci nekaj stanejo.«

Kaj pa pari brez otrok? Vsi namreč niso brez njih po svoji krivdi?

»Vsak deseti par po ginekoloških statistikah ne more imeti otrok, kar je tragedija zase. To bi se dalo kompenzirati drugače. V tujini gojijo prakso, če daš denar v dobrodelne namene, ti odštejejo obveznosti za davek. Ni nujno, da gre ta denar ravno v cerkvene namene, lahko tudi za revne, invalidne otroke, slepe, umsko prizadete otroke ali tudi za nam znane primere, ko bolnišnice zbirajo denar za medicinske aparature. Taki darovi bi bili izraz solidarnosti samskih ljudi do družin.«

Ko ste poprej govorili o tem, kaj smo storili iz naših žena in mater, se mi je utrnila misel, kakšen odnos imate do ideološko deklarirane enakopravnosti žena.

»Vzgoja k enakopravnosti žena je šla le v materialno, ne pa tudi v duhovno smer. V tem smislu smo kot enakopravno dojemali le ženo, ki dela v službi, nikoli pa ji nismo vrednotili dela doma, kar je tudi zelo pomemben del njenega življenja, vzgoja celo bistveni del. Nočem reči, da ženemo ženske nazaj k piskrom, zlasti ne, če so si pridobile visoko, višjo izobrazbo. Toda poznam tudi nekaj takih žena, ki so kljub visoki izobrazbi ostale doma in se posvetile otrokom. A to ni povezano zgolj z izobrazbo. Rekel bi, da se danes delavke v skrbi za materialni obstanek bistveno težje odločajo, da bi ostale pri otrocih, kot pa intelektualke, ki imajo moze na višjih položajih in v bolj plačanih službah. Ta vzgoja skratka je bila preveč v materialnem in premalo v duhovnem smislu.«

Govorimo tudi o enakopravnosti moških, ki smo jih doslej preveč odpravili od družine.

»Vloga moža v družini počasi prerašča patriarhalne okvire. Ni več tisti mož, ki je bil glava družine in je skrbel za njen materialni obstanek, pač pa prehaja odnos v družini v večjo enakopravnost moža in žene, ker je tudi žena tista, ki s svojim delom prispeva k materialnemu obstanku družine. Zaradi tega ima tudi pravico do soodločanja. Vedno rečem, da morata o vsaki stvari skupnega življenja zakonca odločiti v dvoje. Ob zaposleni ženi je razumljivo, če hočemo doseči prijetno družinsko sožitje, da mož prevzema tudi nekaj t.i. ženskih opravil. Meni osebno ni tuja ne pomivalna krpa ne sesalec.

»Splav - umor nerojenega otroka«

Ženskam moje generacije, vzgajane v duhu emancipacije, je tudi odnos do splava privzgojen kot pravica o svobodnem odločanju ženske o rojstvu otrok. Vi ostro nasprotujete splavu kot človek, zdravnik, kristjan?

»Vrstni red je treba obrniti: najprej kot kristjan, nato kot človek, zatem kot zdravnik, sicer pa se v mojem odnosu do splava prepletajo vse tri komponente. Nauk krščanske cerkve že tisočletja vztraja, da je splav nesprejemljiv, da je umor nerojenega bitja. Kot človek otroke ljubim, zato sem se tudi odločil za poklic otroškega zdravnika. Kot človeku mi je vsako življenje vrednota, ne le življenje nerojenega otroka, tudi življenje prizadetega otroka, od kapi prizadetega starčka, vse tri kategorije ljudi, ki so odvisni v odnosu do drugih ljudi. Miselno odpira odnos do splava tudi pot k evtanziji. Če je nekaj dovoljeno pred rojstvom, ker to po mnenju nekaterih ljudi še ni življenje, se najdejo tudi mnenja, da denimo vegetiranje na invalidskem vozičku ali po kapi v postelji ni človeka vredno življenje. Toda zelo kočljivo je, kaj je človeka vredno življenje, kar za enega je, za drugaga ni. Ta izraz pogosto uporabljamo, ko utemeljujemo splav pri otroku, ki bi se morebiti rodil prizadet. In kot zdravnik je za moje osebno etično utemeljitev odnosa do splava bi se lahko dotaknil že Hipokrata (400 ali 500 let pred Kristusom), saj je v prisegi rečeno, da »ženi ne bom dal sredstva za odpravo telesnega plodu«. Danes imamo ženevsko prisego, ki pravi, da »bom spoštoval življenje od spočetja dalje«. Enako formulacijo ima naš kodeks etike. Te formulacije smo hote ali nehote prezrli, se po njih ne ravnamo, kar je žalostno, celo dvolično. Na eni strani se za življenje prizadetega otroka trudimo in borimo, na drugi pa še pred rojstvom zlahka odredimo pravico do življenja.«

Ste oče štirih otrok, torej tudi praktični, ne le teoretik številne družine. Kaj bi s svojega družinskega vidika povedali bralcem ob družinskih praznikih?

»Božič je bil že od nekaj bolj intimni praznik družine, takrat se nekaj ni spodobilo hoditi okoli. Novo leto je bilo čisto drugačno - veselo, družabno, s skupnim silvestrovanjem... Sicer pa bi morali vztrajati v družini in si ne pustiti vzeti božiča kot praznika, ko se družina zbere doma in vlada čisto posebno vzdušje. Kristjani se bojimo, da bi komercializacija, ki jo zadnje čase zganjamo okoli božiča, praznikane razvrednotila.«

D. Z. Žlebir

Kaj bi bilo, če...?

Če bi pred sto leti ostal pri življenju nadvojvoda Rudolf, ki mu ni bilo sojeno, da bi postal naš cesar, potem...

Leto gre h koncu in uredništvo našega lista je povabilo k pisanju o tem, kaj si kdo želi v naslednjem, novem letu ali pa kar v prihodnjem desetletju, tja do konca tisočletja. Sam si sicer želim marsikaj, vendar spoštovanega bralstva to gotovo ne bi kaj dosti zanimalo; tisto si želim za nas vse, pa na dejanski potek naše prihodnosti ne bo imelo nobenega vpliva.

Tisto, kar bo, je preveč odvisno od tistega, kar je, oziroma je bilo, da bi se ravnalo po naših željah. Kar je bilo, je bilo in tega se ne da spreminjati in popravljati. Lahko se sicer vprašamo, kaj bi bilo, če se pred sto leti avstrijskemu financarju Aloisu Hitlerju ne bi rodil sin Adolf ali pa, če se deset let pred tem ne bi rodil Josif Visarionovič Džugašvili, bolj znan pod imenom Stalin?

Tako premišljujoč se spomnim še na kronskega princa Rudolfa (1858-1889), ki je imel po očetu Francu Jožefu naslediti cesarsko krono, a je moral pred sto leti nenadoma in kruto umreti. Z ljubico Mary Vetsero naj bi v lovskem dvorcu Mayerling naredila samomor. Kdo ni slišal za to senzacionalno zgodbo, ki še danes vznemirja duhove? Tudi Rudolf je imel velike želje glede svojega poslanstva in čeprav je bil iz cesarske družine, je obupal nad možnostjo, da bi jih kdaj uresničil... Kaj si potemtakem sploh lahko želim(o) in koliko te želje veljajo sto let kasneje?

Cesarjev edini sin Rudolf je bil ena najbolj nadarjenih, očarljivih in tragičnih osebnosti v naši nekdanji cesarski hiši. Bil je dobro vzgojen in še bolj izobražen, hkrati pa čustveno nestalen, nervozen in nepredvidljivega ravnanja, kar vse naj bi imel po materi, cesarici Elizabeti iz bavarske vladarske hiše Wittelsbach. Bil je preveč »Bach« in premalo »Burg«, so radi pripominjali sodobniki. Živo se je odzival duhu in po budam časa, nikakor pa zahtevam, ki so izhajale iz tradicije Habsburžanov. Razkorak med njim ter med očetom in njegovimi svetovalci se je kmalu sprevrgel v tipični spopad dveh generacij. Nasprotje med habsburško fevdalno in klerikalno tradicijo in med zahtevami časa, ki jih je postavljalo »stole-tje znanosti in nacionalizma«, se je tako po svoje izrazilo tudi v sporu med očetom in sinom in bilo za slednjega usodno.

Rudolfova mati Elizabeta je bila ob brezdušnem Francu Jožefu kakor kaka cesarska Mada-

me Bovary in sin ji je postajal v svoji begavi in spremenljivi naravi res vse bolj podoben. Tudi njegov odnos do žensk je bil nekaj posebnega. »Rudolf je bil več kot lep; bil je naravnost zapeljiv«, je izjavila princesa Luise von Coburg. Žensk mu tako ni manjkalo, okusil jih je preveč in prezgodaj in jih zato ni kaj dosti cenil. Kot prestolonaslednik se je moral poročiti z žensko kraljevske krvi in katoliške vere. Edina te vrste, ki je bila kaj podobna od tistih, kar jih je Evropa takrat premo-gla, je bila belgijska princesa Stephanie. Bila je silno mlada

in s svojimi petnajstimi leti ni bila »niti riba niti meso«, je pripomnila njena mati. Zakon je bil v začetku kar srečen, ob rojstvu hčerke pa so zdravniki princesi odsvetovali, da bi še kdaj zanosila, saj bi ob ponovnem porodu tvegala življenje. Vladarski zakon brez moških potomcev pa ne šteje veliko in tudi ta se je hitro skrhal. Skrhalo se je tudi prestolonasledni-kovo zdravje. Kot glavni inšpektor pešadije se je podajal

na utrujajoča potovanja. Dolgotrajno uživanje cocktaila iz šampanjca, konjaka in vsakovrstnih žensk ga je telesno in duševno razkrajalo in za nameček si je nakopal še neozdravljivo spolno bolezen, katere bolečine je lajšal z morfi-jem. Poslej je šlo vse navzdol. Vse dokler ni v njegovo resignira-no, šlampasto in nedisciplinirano življenje kakor meteor priletela in v njem zažarela očarljiva in ognjevitva baronica Mary Vetsera, tista, s katero so ga menda našli mrtvega v Mayerlingu. Rudolf je bil tedaj ves spremenjen. Šel je celo tako daleč, da je pisal papežu Leonu XIII. in ga prosil, naj razveljavi njegov zakon s Stefanijo. Sveti oče je peticijo zavrnil, odgovor pa poslal kar cesarju. Proti koncu januarja 1889. leta so se tako ali tako skrhanj odnosi med očetom in sinom po hudem besednem spopadu sprevrgli v tragedijo...

Javnost tistega časa je to tragedijo dojela kot opereto. Pustolojsko življenje, spori z očetom, nesrečna ljubezen in bolezen — razlogov več kot dovolj

za dvojni samomor. - Kaj pa če je šlo za umor? Že od vsega začetka obstoječi sum je bil potrjen pred leti iz ust najbolj avtoritativne priče, letos preminule zadnje avstroogrške cesarice Zite. Operetna, samomorilska različica dogodkov je bila le za javnost, v resnici pa je šlo za naročen umor iz političnih razlogov. Naročil ga ni nihče drug kot slovit francoski politik Clemenceau, ki je Rudolfa pred tem že skoraj prepričal, da bi strmoglavil očeta, zasedel prestol in se navezal na Francijo v pripravah na njen obračun z Nemčijo. Ko je bila stvar tako daleč, da bi bilo treba ta peklenski načrt začeti udejanjati, je v princu vendarle prevladala zvestoba do lastnega rodu. Toda vsa zadeva je bila že preda-leč in Rudolfa — edino pričjo je bilo treba odstraniti...

Da bi vse to bolje razumeli, je treba orisati njegovo politično držo. Bila je, kot že rečeno, liberalna na notranjepolitičnem in imperialistična na zunanje-političnem polju. Navduševala sta ga angleški in francoski liberalizem tistega časa na eni ter agresivni načrti za razširitev monarhije proti jugovzhodu na drugi strani. Avstro-Ogrska naj bi postala nekakšen donavski Commonwealth; vanjo bi vključil še Srbijo in Romunijo, z Bolgarijo in Albanijo bi sklenil državni pogodbi, gospodarsko pa bi v sfero Avstrije potegnil tudi Grčijo. Njegova narodnostna politika izhaja iz navedenega fantazma in temelji na treh ideoloških predpostavkah: nacionalno načelo odklanja kot barbarsko in reakcionarno, premagati ga hoče z močno, nadnacionalno liberalno politiko, ki se lahko izvaja le v visoko centralizirani državi, podprti z močno in enotno vojsko. (Vsaka podobnost s sedanjimi in nekdanjimi težnjami beograjske čaršije je zgolj naključna!)

Narodi nimajo po njegovem sami po sebi nikakršnih pravic,

kaj šele suverenosti; so le ovira, ki jo je treba premagati v nastajanju enotne, centralizirane in liberalne države. (Danes bi rekli: ne »en narod - en glas«, temveč »en človek - en glas« je pravo načelo!) Navedeno še posebej velja za Slova-ne, ki jih je treba šele vzgojiti in omikati. »So na tem, da postanejo ljudje in na določenih področjih so že kar lepo napredovali.«

Svojo politično filozofijo je Rudolf objavil v »Veliki spomenici o notranji in zunanji politiki Avstro-Ogrske« (1886), v kateri omenja tudi Slovence. Takole zapiše: »Slovence si je kot politično upravičeno narodnost izmislila in jih vzredila šele Taafejeva vlada... Slovensko plemo ne pripada Srbo-Hrvatom. Gre za slovansko ljudstvo, ki je sprva prodrlo najdlje v Evropo, a so ga Nemci nato skoraj povsod spodrinili: odbražali so se v nekaterih predelih Nemčije, kot na primer v Lužicah, razmeroma najbolj strnje-no pa so naseljeni pri nas na Kranjskem, Koroškem in južnem Štajerskem. Slovenci so pravzaprav stari Veneti. Današnji so se podali v politični tabor južnih Slovanov, s katerimi zdaj družno sanjajo velikohrvaške sanje.« Zato jih je treba po njegovem disciplinirati ter prevzgojiti v liberalnem kulturnem in političnem duhu, da bi bili spet ubogljivi »bečki kočijaži«.

Sicer pa je bil naš kronski princ navdušen Evropejec. Že omenjenemu Clemenceauju je pisal: »Habsburška država je dolgo, čeprav v malem, uresničevala sen »Združenih držav Evrope«. Avstrija je država različnih nacij in ras pod enotnim vodstvom. To je temeljna ideja Avstrije in kot taka je velikega pomena za svetovno civilizacijo... Takšna ideja bi morala še naprej zagotavljati harmonijo in ravnotežje v najbolj liberalnem smislu.« - Ni kaj, te

sto let stare besede zvenijo prav aktualno.

Namesto odgovora

Kaj bi bilo, če bi nadvojvoda ostal pri življenju in postal avstrijski cesar? Kaj bi bilo, če se ne bi zgodilo tisto, kar se je v Mayerlingu in v Sarajevu? Kakšna bi bila v tem primeru politična usoda Slovencev? Sam Bog ve! A eno je gotovo: za Slovence ni nikakršne perspektive v velikih, centraliziranih in homogeniziranih državnih tvorbah, naj se imenujejo avstroogrška, podonavska, jugoslovanska ali katerakoli že. Kar je bilo, je bilo, zdaj gre za to, kako naprej. Slovenci imamo prav zdaj doslej največjo in edinstveno priložnost, da sklenemo proces nacionalne emancipacije v oblikovanju lastne državnosti. Vprašanje, ali bo ta država samostojna ali v (kon)federaciji z drugimi, je sekundarno. Vse večje povezovanje nacionalnih držav je - posebej v Evropi - zahteva časa in zgodovinska nujnost. Pomembno je, da v ta dogajanja vstopamo svobodno, brez hipoteke zgodovinske podrejenosti in kompleksa manjvrednosti.

V času, ko smo se »zedinjevali« v Kraljevino SHS, se je uvodničar v Slovincu (2. 12. 1918) spraševal: »Monarhija ali republika, centralizem ali avtonomija?« Predlagal je, naj se nova država ravna po znamenitem »zlatega reku« sv. Avguština: *In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.* »V potrebnih rečeh edinstvo, v dvomljivih prostost, v vseh ljubezen.«

V prvi jugoslovanski državi nato ni bilo veliko ne prvega, ne drugega, ne tretjega. Zdaj je vsega tega očitno zmanjkalo tudi v drugi. Zato si zaželimo, da bi bilo v novih jugoslovanskih in evropskih povezavah drugače; enotnosti le toliko, kot je treba, zato pa več svobode in veliko ljubezni!

Miha Naglič

Nataša Bešter, napovedovalka in voditeljica oddaj na Radiu Žiri:

»Treme nimam, le včasih mi gre na smeh«

Nataša Bešter je priljubljena voditeljica oddaj na Radiu Žiri, kjer vodi glasbeno lestvico in kviz. Obenem poučuje na osnovni šoli v Sentvidu, z možem imata trgovino v Gorenji vasi, Nataša pa poleg tega še napoveduje na raznih maturantskih plesih in prireditvah. Njena največja želja: dobiti večje stanovanje v Škofji Loki.

Za 28-letno prikupno in simpatično Škofjeločanko Natašo Bešter

bi moral biti dan daljši vsaj za deset ur, kajti Nataša se poleg svoje redne zaposlitve kot »trčica« tretjega razreda šentviške osnovne šole ukvarja še s tisoč ljubiteljskimi rečmi. Razen tega, da ima družino in redno poučuje, napoveduje po prireditvah in tesno sodeluje z Radiom Žiri. Tam vodi glasbeno lestvico, v studiu vabi znane pevce in glasbene skupine ter vodi in organizira precej odmevni kviz lokalnega radia.

Nataša Bešter pravi: »Po gimnaziji sem bila precej neodločna, kaj bi študirala. Igralsko ali pedagoško? Nazadnje sem se odločila za pedagoško in danes mi ni žal, kajti zelo rada delam z otroki in svojega poklica nikdar ne bi zapustila. Mislim pa, da mi je ostalo nekaj igralske žilice, odločilno pa je seveda, da sem se že kot mlada morala »brihtati«. Poročila sem se namreč že v gimnaziji, rodila se je

Ana in nekaj let smo živeli le z možem plačo.

Moje prvo in najljubše ljubiteljsko delo je na Radiu Žiri, kjer sem bila najprej napovedovalka in vodila oddaje za otroke. Potem je prišla ideja o glasbeni lestvici, ki jo imamo že tretje leto, ob njej pa predstavljamo glasbene goste. V studiu so bili anasambli Agropop, Pop design, Big ben, Simona Weiss, Marijan Smodej, Majda Arh, Aleksander Mežek...«

Najbolj odmeven pa je vendarle kviz, ki se ga le malo lokalnih postaj loti. Priznanje ti je daia tudi RTV Ljubljana, saj ga je predstavila v svoji oddaji Zdravo. Kakšen sploh je in kako potekajo priprave?

»V studiu sta dva tekmovalca, ki odgovarjata na vprašanja, pomagajo pa jima lahko poslušalci. Naslednji dan oba v eni izmed trgovin ABC Loka lahko izbereta karkoli že hočeta. Ven-

dar ima zmagovalca na voljo 15 sekund, poraženec pa sedem sekund. To je seveda zelo zabavno in privlači veliko ljudi, odmeven pa je tudi sam kviz po radiu, saj poslušalci nenehno telefonirajo. Mi pravimo, da »linije kar ven meče«. Moram priznati, da sem nagradno igro, izbor v trgovini, malo kopirala po nekem avstrijskem kvizu. Najtežje pa je pripraviti vprašanja, ki morajo biti kvalitetna in enakovredno težka za oba tekmovalca. Kviz pripravljam štirinajst dni, skupaj z očetom, ki je pedagoški vodja in ki je edini kritik, na katerega sploh kaj dam. Objektivni je in vedno mi pove, katera oddaja mi uspe in katera ne. Vesela sem bila, da je desetminutno oddajo o kvizu posnela RTV Ljubljana, ki mi je tudi ponudila sodelovanje na televiziji.«

Z možem imata tudi trgovino Jeans Ana v Gorenji vasi, napoveduješ na maturantskih plesih,

Nataša Bešter

modnih revijah, za novo leto boš v železnikih. Kaj se nikoli ne utrušiš?

»Seveda se! Ko se ti vse popne vrh glave, padeš v krizo in najraje bi vse skupaj pustil. Na srečo imam veliko oporo v možu in tu-

di mala, devetletna Ana hodi zelo rada z menoj. Prav nič ji ni odveč, da po cele ure presedi ob oddaji in zgodi se, da mi že kar svetuje, če sem včasih v dvomih. Verjetno so nastopi v javnosti že v družini, v krvi... Najbolj pa sem seveda srečna, če sem doma, z možem in hčerko in da mi vsaj dan ali dva ni treba prav nikamor...«

Ljudje te vidijo, poslušajo tvoj glas. Te moti, če te spoznajo na cesti?

»Ljudje me toliko poznajo, da so kritični. Zato moram biti vedno urejen, prijazen, dostopen. Najbolj pa me seveda poznajo z radia, saj je precej poslušan. Prihaja veliko pošte, poslušajo ga tja do Ljubljane in Kranja. V najbolj prijetnem spominu pa mi je ostal obisk v domu slepih in slabovidnih v Škofji Loki. Ko sem pri telefonistki povprašala, kje bi lahko dobila neko tovarišico, je slepa telefonistka takoj dvignila glavo in dejala: »Vi ste pa Nataša Bešter!« Spoznala je moj glas in še pripomnila, da me vedno in zelo rada poslušajo. Bila sem vesela in to je tisto, za kar je vredno delati!«

Na RTV so te povabili k sodelovanju. Bi odšla, če bi se ti ponudila priložnost?

»Opravila sem že nekaj avdicij, vendar bom zanesljivo ostala zvesta ljubiteljskemu delu, ki ga zdaj opravljam. Sploh pa ne bi nikoli zapustila redne zaposlitve, dela z otroki na šoli.«

Nataša, ali imaš kaj treme pred nastopi?

»Nikoli! Res ne! Treme nikoli nisem imela. Edina moja zoprna napaka je v tem, da mi gre na smeh. Pri resnih rečeh se včasih začnem neustavljivo smejati. Tako se je na Radiu Žiri že dvakrat zgodilo, da so morali spustiti glasbo, ker smo se nekaj pred oddajo hekali, sama pa pred mikrofonom nisem mogla ostati resna...«

Največja želja v prihajajočem letu 1990?

»Da bi prišla do malo večjega stanovanja. Zdaj vsi trije živimo v majhnem enosobnem stanovanju v Škofji Loki in mala Ana bo kmalu zrasla in morala imeti svojo sobo...«

D. Sedej

Učitelj, zdravnik, duhovnik - vsem je skupen izdelek Človek

Redki so zares poklicani

Škofja Loka, 27. decembra - Učitelj, zdravnik, duhovnik je bil že v starih časih posebno spoštovan poklic. Pa ne le zaradi znanja, s katerim so se dvignili nad neizobraženo množico, ki so jo bolj ali manj (ne)uspešno opismenjevali in ji celili telesne rane. Bili so ljudem najbližji, če že ne edini, prosvetitelji, ki so vzgajali za življenje, razumeli drobne človeške slabosti in jih odpustili, bodrili in tolažili, skrbeli za duševno zdravje, mir. V današnjem sodobnem času, na pragu 21. stoletja, v dobi računalnikov, pomen teh poklicev ni zbledel, celo nasprotno; na eni strani znanje, delo, denar kot prednostni cilji življenja, na drugi pa posledice preobremenjenosti in neuspehov zaradi (pre)visokih ciljev, ki se odražajo v stresih, duševnih stiskah, boleznih nove dobe... V takšnih časih ni najbolj pomembno, da je učitelj živi leksikon znanja, da je zdravnik strokovnjak v diagnostiki, ki kot po tekočem traku piše napotnice in recepte; njun končni izdelek ni stroj, človeški robot, ampak človek z dušo, čustvi, strahovi, človek z veliko začetnico. Duhovnika novi časi niso premotili, mislim, da ravno nasprotno, da je pravi čas zaslužiti nevarnost razčlovečenja in se ji postavil po robu. Nekoliko kasneje sta jo doumela - seveda govorim na splošno - učitelj in zdravnik, ki pa se tudi že počasi vračata k osnovnemu cilju svojih poklicev, iščeta pot do človeka. To ni lahko, saj je vsak človek izvirnik. Zato tudi vsak ne more biti učitelj in zdravnik, kot ne more biti vsak duhovnik. Le redki so zares poklicani.

Bogica Krvin, učiteljica, ravnateljica v OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

Učiteljske je bilo odlična šola

Bogico Krvinovo poznam že več let, še posebej spoštujem njena prizadevanja in uspehe pri delu z bolj nadarjenimi učenci. Ta hip jo živo vidim pred seboj: s kakšnim pristnim navdušenjem mi je tolmačila metodo miselnih vzorcev, kako ponosna mi je ob koncu prejšnjega šolskega leta predstavila učence, ki so bodisi v znanju, športu ali kako drugače izstopili v slovenskem oziroma zveznem merilu.

»Na svoja šolska leta imam lepe spomine,« pravi. »Prvo leto po vojni, ko sem prestopila šolski prag v Gorenji vasi, so vsakega, ki je znal malo pisati in računati, posadili kar v drugi razred. Takrat še ni bilo enotne osemletke, ampak štiri leta nižje osnovne šole in potem tri leta nižje gimnazije. Začela sem torej v drugem razredu in po šestih letih, ko mi jih je bilo komaj trinajst, končala. Spominjam se

veselja zaradi konca vojne; v šoli smo imeli ogromno proslav, veliko smo peli, recitali, proglašali udarnike. Učiteljice so bile mlade, nekatere so prišle iz partizanov, kasneje opravile tečaj in postale učiteljice. Zdi se mi, da je takrat postal učitelj tisti, ki je bil res poklican, iz ljubezni. Zato tudi strokovno pomankljivosti, če so se pojavile, niso bile tako očitne.«

Prva leta po vojni je bil v šoli tudi verouk, ocena iz verouka je bila zapisana v spričevalu. »Potem so verouk prestavili v cerkev. Otroci smo se spraševali, zakaj tudi Miklavža naenkrat ni bilo več. V dvorani TVD Partizan nam je ruski mužik delil darila. Vsega tega takrat nismo razumeli,« se ob spominih nasmehne Bogica Krvin.

»Razmišljam, zakaj sem se odločila za učiteljsko. Bilo je že pri sedmih letih. Ne vem, zakaj. Želja je bila v meni. Tako sem

po nižji gimnaziji odšla v Ljubljano na učiteljske. Učiteljske je bilo odlična šola za izobraževanje učiteljev. Prav v obdobju od 15. do 20. leta je mlad človek najbolj dojemljiv. Če ima dobre profesorje, svetovalce, vzgojitelje, lahko ogromno pridobi. V učiteljski zgradbi je bila osnovna šola, vadnica so jo imenovali, kjer so delali najboljši učitelji, ki so bili vsak trenutek pripravljeni pomagati tudi mladim učiteljskincem. Uporabljali so najsoodnejša učila. Prisostvovali smo njihovim uram, že pri 16 letih smo začeli tudi sami nastopati. Mislim, da je današnja pedagoška gimnazija dobra osnova za marsikateri študij, le za pedagoškega se dokaj redki odločajo. Morda tudi zato, ker šele v četrtem letniku prvič zares stopijo v razred in še to le za štirinajst dni. Trudim se, da v tem času praktikantom, ki pridejo na prakso v našo šolo, čim

več damo. Marsikateri, ki je imel v sebi že zatajeno veselje za ta poklic, se je prav po praksi premislil in se odpovedal nameravanemu študiju v drugi smeri.«

Kar je Bogica Krvin postala mlada učiteljica, se spominja, da je bilo eno samo obdobje nenehnih reform. Raziskava pedagoškega oddelka na filozofski fakulteti je pokazala, da smo imeli samo v zvezi z začetnim opismenjenjem prvotnih učencev po vojni kar osem premikov, vsi pa so šli v smer večje intenzivnosti, zahtevnosti.

Sola je bila vedno manj po meri otroka. Na predmetni stopnji so po zlitju v enotno osnovno šolo programi za veliko otrok postali preveč zahtevni.

»Tudi s pedagoške akademije, kamor sem vpisala prvo leto, ko so uvedli študij višje stopnje za razredni pouk, smo bili naravnani na storilnost, od otrok smo morali čim več zahtevati. V začetku niso razumeli, zakaj se otroci spreminjajo. Kopičenje znanja je bilo prehud, temu se je pridružilo še preverjanje s testi, posledice pa: otroci so zasovražili šolo, postajali so nasilni, holni, doživljali stresse, begali od doma, kradli... Nekako zadnje desetletje šola spet teži k zmernejšemu obremenjevanju otrok oziroma k takšnemu (različnemu) obremenjevanju, kot ga posamezni učenci zmorejo, da svoje sposobnosti maksimalno razvijejo. To se mi zdi osnovni cilj, ki mi mora danes učitelj slediti. Zato ni več tako pomembna (samo) množina znanja, ampak so spet poudarjene vrednote humanosti, upoštevanje človeka kot posameznika, njegove potrebe, učitelj naj bi ustvarjal sproščeno vzdušje, skušal slediti zahtevam sodobnih pedagoških teorij, spoznal otroka, njegovo doživljanje,

ga motiviral za učenje.«

Bogica Krvin zelo naklonjeno gleda na demokratizacijo slovenske družbe, ki se odraža tudi v šoli in ki nujno zahteva bolj demokratičnega, samostojnega, ustvarjalnega učitelja. »Vedno sem spodbujala otroke, da so povedali, kar so mislili. Ne samo z otroki, v vsaki sredini je lažje delati in tudi rezultati so boljše, če so misli proste, da omogočajo dialog, dogovor. Žal je za koga še vedno najlažje eno uro snov predavati, drugo pa preverjati znanje. Zato želim, da bi bil učiteljski poklic družbeno prav vrednoten, da bi vanj prihajali najboljši ljudje.«

Za prenekaterega ravnatelja v šoli pravijo, da je najprej direktor, šele potem pedagoški vodja. Bogica Krvin ubira nasprotno, pravo smer. Najbrž tudi zato "njen" kolektiv deluje dokaj homogeno, ustvarjalno. »V človeku vedno iščem dobro. Vsak ima nekaj dobrega in to je treba poiskati. Vem tudi, če ga kdo polomi, je že sam slabe volje, nesrečen, nobenega smisla nima napako še bolj poudarjati. Tega se držim tako pri učencih kot sodelavcih, učiteljih. Če gradiš na dobrem, slabo kar samo odpade.«

Dr. Gregor Habjan, specialist splošne medicine v zdravstveni postaji Železniki

Po novem letu družinski zdravnik

Bolniki iz obeh dolin škofjeloške občine imajo to srečo, da se jim je ohranila približna slika družinskega zdravnika, kakršne meščani videvamo samo v zahodnih filmih. V zdravstveni postaji v Železnikih je eden od treh splošnih zdravnikov dr. Gregor Habjan, ki je najprej povedal, da bodo po novem letu z nekaterimi organizacijskimi spremembami tamkajšnji zdravniki zares postali družinski.

»Doslej smo vsi trije počez, brez reda in pravil, zdravili vse ljudi, od otrok do najstarejših. Naš starosta, dr. Rešek, jih je najbolje poznal, ker je dolga leta delal sam. Zase, ki imam tu

desetletno prakso, priznam, da jih ne, deloma tudi zato, ker se po koncu zdravljenja pri meni "zgubijo", deloma pa se grupirajo po zdravnikih glede na vrsto svoje težave (alkoholizem, psihosomatske motnje); posledica tega je, da se tudi zdravniki grupirajo, kar pa ni prav.«

Če trije zdravniki hodijo k eni družini, potem je razumljivo, da je to družino težko pozdraviti. Težko je tudi za zdravnike, ki ne poznajo celote, ampak spremljajo le določene bolezni določenih bolnikov. Zato sprememba, ki jo načrtujejo po novem letu. Vsak bolnik oziroma cela družina si bo po svoji volji izbrala zdravnika, ki bo

poslej njihov družinski zdravnik. Po enem letu, če bodo ugotovili, da so slabo izbrali, bodo lahko zamenjali.

»Delo splošnega zdravnika je socialno-medicinsko, potrebna so tudi določena znanja s področja psihologije. Sprva, ko sem spoznaval, da na terenu ni veliko čiste medicine, je moje navdušenje rahlo splahnelo. Študirati medicine me namreč ni pritegnil zgolj zaradi humanosti, še manj zaradi denarja ali ugleda, vlekla me je predvsem stroka, prepričanje, da bom kot zdravnik lahko kaj koristnega dal od sebe. Zato pravim, da sem bil v začetku nekoliko razočaran. Potem pa, ko sem opravil

specializacijo splošne medicine, ko sem se vživel v ljudi, ko sem našel svoje mesto v postaji, sem bil zadovoljen. Sestra me včasih

opomni, češ da se predolgo zamudim z bolniki v ambulanti. Jaz pa mislim, da se je treba z njimi tudi pogovoriti, jim reči kakšno spodbudno besedo, jih poslušati, saj so to pretežno starejši ljudje, željni dobre besede. Opažam namreč, da telesnih bolezni ni tako zelo veliko, ampak je veliko psihosomatskih. Te pa je mogoče ozdraviti le s sodelovanjem bolnika, njegove družine, delovnega kolektiva.«

Odgovornost splošnega zdravnika je predvsem, da bolniku ne škoduje, če ga že sam ne more pozdraviti. Delo splošnega zdravnika bi bilo po svoje lažje, če za njimi ne bi bilo specialistov, bolnišnic, meni dr. Habjan. Gotovo bi več bolezni sami pozdravili. Tako pa je vedno prisotne kanček bojazni, kaj, če sam bolniku ne more nuditi tistega, kar bi mu bolnišnica. Zlasti je ta dilema očitna v prvih letih

prakse, potem ko na osnovi pravihnih predvidevanj, odločitev, dobrega dela zraste samozavest, je pisanja napotnic vedno manj.

»Čutim, da me ljudje ne odklanjajo. Tudi kakšnih hudih konfliktov nimam. Najbrž pa vedno nisem naredil "usluge" vsakomur, ki je menil, da sem jo dolžan.«

Druga zdravnikova ambulanta, poleg prave v zdravstveni postaji v Železnikih, je teren. Ne le teren, ki pride z dežurstvom oziroma tako imenovani nujni primeri. S hišnimi obiski "svojih" bolnikov, ki jih drugje prepuščajo dežurnim, so zdravniki iz Železnikov ohranili pristne odnose z bolniki. Tem obiskih namenjajo tudi nekaj kapljic zdravlila za dušo, nekaj tolažilnih in nekaj spodbudnih besed, ki včasih celo bolj zaležejo kot prava injekcija.

Miro Bonča, duhovnik, župnik v Poljanah

Duhovnik daje temelj morali

Miro Bonča je edini župnik v Sloveniji, ki deluje v svojem rojstnem kraju, v Poljanah, in to celih 28 let. Nikogar drugega ni bilo takrat, da bi z vsaj kancem veselja prišel lepiti koščke razbite fare, graditi novo cerkev na stare ruševine. Sicer pa Miro Bonča niti ni bil bog ve kako navezan na Poljane, ko se je vračal. Komaj desetleten je namreč odšel v Ljubljano, v šole.

»Če bi vprašali vse duhovnike, ne bi dobili dva enaka odgovora na vprašanje, zakaj je kdo postal duhovnik. Vsak ima svojo zgodbo, svojo odločitev, ki je posebna in osebnostna in nad človekom. Tudi sam bi vam težko rekel, zakaj. Gotovo pa ne zato, ker me je veselilo. Vsakemu bodočemu duhovniku se nekoliko

upira biti duhovnik iz povsem življenjskih nagibov; odpovedati se mora moškosti, družini, marsičemu posvetnemu. Nekaj ga vleče, čeprav je svoboden, klic od nekje drugje, ne iz njega samega.«

Prav v nadnaravnosti odločitve Miro Bonča vidi tudi trdnost duhovnikov; če jim je še težje, so v poklicu zadovoljni, zelo zelo redki so, ki ga zapustijo. Pa še ti, kot je razbral iz pogovorov z njimi, bi najraje nazaj, razklani so, nesrečni, ne morejo se ujeti v življenje, nekaj jim manjka.

Ko se je sam odločal za lemenat, ga je hkrati mikala tudi filozofija in tehnika in čeprav je bil že zdavnaj prej odločen, je sklenil še zadnjič temeljito pretehtati tudi drugi dve mož-

nosti. Ko je potrkal na vrata filozofske fakultete, ga je prešinilo; glej, koliko ljudi je od tebe odvisnih! Tedaj je dokončno vedel.

Dober duhovnik ljudem res ogromno da. Čeprav je Miro Bonča prepričan, da bi morali duhovniki graditi predvsem mlade ljudi in zakonce, medtem ko naj bi otroke gradila družina, je zaradi razvednote vloga naše družine prav, da je, kot je. Duhovnik začne, podobno kot šola, graditi človeka iz šestletnega otroka. Ne gradi vere. Vero mu je zasejala družina, vera je (ali je ni) v človeku. In vera ni samo to, da človek veruje v Boga, vera je tudi v ljubezen, humanost, plemenitost, morala, ki ji duhovnik daje temelje. Duhovnik lahko sa-

mo razneti žerjavico, prižgati iskre ne more. Vendar pa tako močnega pečata, kot ga ima ra-

vno duhovnik pri oblikovanju cele generacije ljudi v kraju, tudi nevernih, po Bončevem prepričanju nima noben drug poklic, tudi učiteljski ne. Duhovnik je namreč še edini, ki dela iz idealizma, ne zaradi denarja. Čeprav mu vse vzamejo, bo otroke učil naprej. Idealizem mu odpira vrata do ljudi, src.

»Duhovnik ima stik z ljudmi, posebno z bolnimi, umirajočimi, trpečimi. Ko jih drugi zapustijo, jim ne morejo več pomagati. Je on edina opora in tolažba. Že zato se spleča biti duhovnik,« pravi Miro Bonča. »Ljudje se odpirajo, če čutijo, da jih imaš rad. Tudi mladi, razklani, s svojimi težavami, zablodami, iskarnji samih sebe in poti v življenje, se ob duhovniku, če uspejo priti skupaj, lahko obogatijo kot nikjer drugje. Duhovnik teden za tednom zbira velike množice ljudi. Pri polnočnici v Poljanah jih je bilo najmanj 800. Čeprav on v

tem primeru ni tisti, ki bi dajal, ampak le posrednik, hlapec, je vendarle središče dogajanja v cerkvi in ljudje grede za njim. Pravo zadoščenje je videti spreminjene obraze ljudi, ko se vsujejo iz cerkve; pomirjeni, z novim zagonom. Ali pa zrele moške, ki med misijom jokajoči prihajajo iz spovednice. Kakšno olajšanje zanje!«

Duhovnik je torej, če živi posvečeno življenje, nosilec morale nekega kraja, vasi. V mestih je drugače, tam je njegov glas kot glas vpjočega v puščavi. V majhnem kraju, kakršne so tudi Poljane z okolico, pa je duhovnik vsem na očeh, vernikom in nevernikom.

»Poklic hoče celega človeka. Čeprav bi se duhovnik lahko poročil, bi bil razdvojen človek. Prepričan sem, da bi ne mogel biti tako s srcem, ves duhovnik, kot je lahko zdaj.«

H. Jelovčan

Najboljši športniki v slovenski skupščini - Tako kot vsako leto so se tudi letos najboljši slovenski športniki zbrali na tradicionalnem sprejemu v slovenski skupščini. Tako je bilo tudi v torek. Športnike na nagovoril predsednik slovenske skupščine Miran Potrč, za njim pa predsednik Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije Ivo Zorčič, ki je podelil priznanja najboljšim. Na sliki: od leve znani slovenski alpinist in predsednik komisije za odprave v tuja gorstva Tone Škarja, njemu nasproti pa alpinist Andrej Štremfelj, znani kranjski atletski sodnik, tudi dobitnik priznanja, Jože Hladnik, in alpinist Tomo Česen. J. K. Slika: F. Perdan

V nedeljo, 7. januarja, dražgoške prireditve

Kopica rekreativnih prireditev

Škofja Loka, 26. decembra - Tekmovalni prireditvi bosta letos dve, prvenstvo smučarskih patrol teritorialne obrambe in tekaška preizkušnja ekip ZSMS in ZRVS, zato pa bo več pohodov, med katerimi bo najtežji po poti Cankarjevega bataljona od Pajsje ravni do Dražgoš.

Program letošnjih 33. spominskih prireditev Po stezah partizanske Jelovice v počastitev škofjeloškega občinskega praznika in 48-letnice spopada Cankarjevega bataljona v Dražgošah, bo standarden. V nedeljo, 7. januarja, ob 12. uri bo pred dražgoškim spomenikom proslava, podeljena pa bodo priznanja in kolajne najboljšim na dveh športnih tekmovanjih, ki bosta prav tako v nedeljo: 19. odprto patroljno tekmovanje teritorialne obrambe Slovenije in 14. tekmovanje ekip ZSMS in ZRVS v teku od Kroepe do Dražgoš.

Rekreativnih, pohodniških prireditev bo več. Najtežji bo pohod Po poti Cankarjevega bataljona od Valtarskega vrha pod Pasjo ravno do Dražgoš. Pohod se bo začel v soboto popoldne, pohodniki pa bodo v nedeljo ob desetih, enajstih v Dražgošah. Iz Soteske v Bohinju bo krenil pohod Po poti Gorenjskega odreda, iz Stražišča, Zgornje Besnice in Nemilj bodo ljubitelji hoje in narave, glede na telesno pripravljenost, krenili po poti heroja Iva Slavca - Jokla, iz Škofje Loke prek Križne gore bo pohod Po poti Škofjeloškega odreda, v Selcih bo start hoje Po poti Otona Vrhunca - Blaža, krajši pohod bo od Železnikov do Dražgoš, iz Kroepe prek Jamnika do Dražgoš bo pohod Po poti heroja Antona Dežmana - Tončka, zelo zahteven pa bo pohod Po poti Prešernove brigade od Ptovčeva do Dražgoš, taborniki pa bodo tudi letos v Dražgošah prikazali svojo dejavnost in znanje. Na praznični dan ob 10. uri pa bo v dražgoški osnovni šoli srečanje borcev.

Geslo prireditve, da Slovenci ne bi več hlapčevali, zaraščeni krepko v to svojo zemljo, je danes še posebej aktualno, saj se Slovenci spet bojujemo za svoj prav, pravi v pozivu k udeležbi predsednik organizacijskega odbora prireditve v Dražgošah Janez Lušina.

J. Košnjek

Pred novoletno smučarsko skakalno turnejo Intersport

Mladost in izkušnost v naši reprezentanci

Planica, 26. decembra - V soboto je bila na 120 metrski skakalci v Planici zadnja pregledna tekma jugoslovanskih smučarskih skakalcev za nastop na letošnji že štirideseti novoletni skakalni turneji Intersport. Na tej tekmi je bil spet najboljši mladinski reprezentant Franci Petek (TVD Partizan Žirovnica). Skupaj s Primožem Ulago sta bila od peterice naših že prej določena v reprezentanco Intersport turneje.

Primož Ulaga, Miran Pepeš, Franci petek, Primož Kopač (Alpina Žiri) in Goran Janus je torej peterica naših, ki bo začela letošnje Intersport turneje v soboto na prvi tekmi v Oberstdorfu. Tako je po zadnji pregledni tekmi določil strokovni svet nordijskih disciplin pri SZ Sloveniji. Splošno formo so prikazali na tej pregledni tekmi ostali naši najboljši, kar velja za oba Debelaka in Matjaža Zupana. Vsi trije še vedno iščejo formo. Zato je ta odločitev strokovnega sveta res taka, da gredo na to turnejo dva izkušena in trojica mladinskih reprezentantov. Ostali se bodo pripravljali naprej v Planici ali pa v Seefeldu.

Tako se turneja začne v soboto, 30. decembra, v Oberstdorfu. 1. januarja, na dan novega leta, bo druga tekma v Garmisch-Partenkirchenu, 4. januarja tretja tekma v Innsbrucku in nato 6. januarja zaključek turneje štirih skakalnic v Bischoshofenu. Kot je načrtovano, se bosta najslabše uvrščena tekmovalca po polovici turneje vrnila domov, nadomestila pa jih bosta na preostalih dveh tekmah Matjaž Zupan in Rajko Lotrič. V Oberstdorfu je jugoslovanska reprezentanca odpotovala že v sredo.

D. Humer

Miro Cerar, najboljši povojni športnik Jugoslavije

Čarovnik na konju z ročaji

Kdaj in zakaj ste se navdušili za orodno telovadbo, v kateri ste kasneje dosegali tako blesteče uspehe.

"Takrat je bilo zanimanje za telovadbo izredne in je telovadnica v Narodnem domu komaj vse sprejela. Najprej je bilo ogrevanje, potem skupna vadba, nato delo po vrstah in razdelitev na posamezna orodja. Ampak, tisti, ki smo začeli smo bili vedno na koncu. Potem so bila vsak mesec tekmovanja, najvišji, višji, srednji in nižji razred. V vsakem razredu po več vrst. Ko si prišel, si bil v najnižjem razredu. Potem si se razvrščal iz zadnje vrste v predzadnjo in tako naprej. To pionirsko pot sem kronal leta 1952, ko sem bil pionirski prvak mesta Ljubljane. Začel pa sem, se mi zdi, ko sem bil star devet let, v drugem razredu osnovne šole. Razrednik je bil Rudi Završnik, bil je z Bleda, in je bil navdušen telovadec in apeliral na starše, da bi otroke peljali v Narodni dom. Tako mi je oče povedal."

Pa niste obupali. Telovadba vam je vzela veliko časa. Verjetno več kot šola, ki ste jo kot aktiven športnik redno obiskovali in izde- lovali.

"Že takrat smo dosti trenirali. Skoraj vsak dan smo bili v telovadnicah. Bilo pa je to tudi bolj družabno srečevanje poleg športnega. Telovadba ni bila edina. Z atletiko smo se ukvarjali, igrali z žogo, bili skupaj kot taborniki. Pač, taka je bila vsebina Partizana."

Vi ste, kolikor vem, tudi zelo dobro smučali.

"Tudi dobro sem smučal. V Kranjski gori sem celo zmagal med pionirji, potem pa osem let nisem smučal. Poškodoval sem se, pa sem nehal s smučanjem, telovadil sem pa še naprej."

No, in kdaj je po vaše šport in njegovo občinstvo zvedelo, da je med športniki tudi Miro Cerar? Kdaj ste se utrgali anonimnosti?

"Leta 1952 sem bil pionirski prvak. Naslednja pa je bila, ko sem bil mladinski državni prvak s 15 leti in sem to še enkrat ponovil. S 17 leti sem postal članski prvak Jugoslavije. Takrat, se spomnim, je bila gimnastrada v Zagrebu, bila je velika svetovna telovadna prireditve, Rusi so bili tam, in so rekli, če bi lahko kakšen jugoslovanski telovadec prišel na študentovski festival v Moskvo. Naši so rekli, da pač nimamo tako dobrega telovadca, oni pa so dejali: o, ja, vi imate enega, smo ga že opazili. Takrat sem

potem šel v Moskvo, prvič na tuje. In takrat, še kot mladinec, sem nastopil v okrepljeni članski reprezentanci Slovenije proti češki reprezentanci in sem bil prvi. In še en dogodek. Ko sem imel malo maturo, mladinec sem bil še takrat, bilo je leta 1954, se mi zdi, je v Ljubljani treniral gimnastična reprezentanca Jugoslavije za svetovno prvenstvo v Rimu. Takrat so bili v reprezentanci Ča-

klec, Kujundžič, od naših je bil Pečar kot rezerva, in takrat je bil trener inž. Ivančič, tudi dolgoletni član mednarodne gimnastične organizacije. On mi je povedal, da so se reprezentantje mučili z nekaterimi obveznimi elementi, jaz pa sem jih v kotu brez problemov izvajal in me je vzel za demonstratorja reprezentanci. Za nagrado so me peljali v Bellevue in sem se z njimi navečerjal, saj so bili takrat bolj revni časi, ko sem pa domov prišel, sem pa še enkrat navečerjal. Drugi dan so me vprašali, kaj je mama rekla, ko nisem doma navečerjal, pa sem odgovoril, da sem vse pojedel."

In vaš prvi večji mednarodni uspeh?

"To pa je bilo svetovno prvenstvo v Moskvi, ko še 18 let nisem bil star. Tam sem bil tretji, bronasti na konju z ročaji. Moral bi biti prvi, če bi bilo objektivno sojenje, kar so tudi sami Rusi priznavali."

Kaj pa vaš največji uspeh?

"Dvanajst let sem bil v vrhu svetovne gimnastike. Od leta 1958 do 1970. Težko bi izdvojil uspehe. Res imajo olimpiade velik odmev, ljudem gredo bolj v ušesa, vendar so bila svetovna prvenstva močnejša. Ta velika tekmovanja so res razred zase. So pa tudi manjša, ki niso bila tako razpita. Na spartakiadi v Pragi so bili vsi najboljši iz vzhodnega bloka in če si Voronina premagal, Lisickega, Medvedova, je to že nekaj pomenilo. Jaz sem bil takrat prvi in to je bil izreden uspeh. In če sem bil na teh dvobojih, recimo Jugoslavija : Ukrajina, Jugoslavija : Sovjetska zveza, prvi, so se oni zelo sekirali. Tudi ti dvoboji so zame veliko pomenili. Resno sem jemal te stvari, sem pa zelo rad telovadil."

Na Češkem, če me spomin na vara, je občinstvo terjalo za vas desetko in ni prej odnehalo, da sodniki niso popustili.

"Bilo je to leta 1962. Na konju sem imel že kolajno, na bradlji pa bi moral biti srebrni, za Šahlinom, pa je sodniška komisija morala na zahtevo občinstva in vrhovne žirije spremeriti oceno. Je bila razlika, zelo vidna in je bila sprememba ocene upravičena."

Kaj pa žalostni trenutki, ki se jih neradi spominjate?

"Zdi se mi, da je bilo v Beogradu. Prvi večer sem vodil po dveh orodjih. Tako so mi povedali, ker sam nisem nikoli sledil, kateri sem. Na tretjem orodju sem kiksnil. Zdrknil sem, na peto mesto. To je bil težak občutek. Drugo jutro sem začel, kot da kiksa ni bilo. Dejansko mi je šlo od rok. Tudi živci so zdržali v boju s Šahlinom. Uspel sem in zmagal ter mi kot prvemu uspejo, da sem dvakrat zapored osvojil naslov evropskega prvaka."

Dvanajst let ste bili v špiči. Potem ste se poslovili. Je bilo to težko po toliko kolajnah, uspehih?

"Zame to ni bilo težko. Jaz sem te stvari drugače jemal. Slava je hitro minljiva. Jaz sem telovadil zaradi veselja in ne zaradi denarja, telovadbo sem imel rad, užival sem, čeprav je bilo doseženo težje braniti kot osvajati, sem se za nehanje prej odločil, kot sem pa dejansko nehal. Zadnja tekma je bila leta 1970 na svetovnem prvenstvu v Ljubljani in takrat sem bil še svetovni prvak na konju z ročaji. Potem sem šel na turnejo na Japonsko, kjer sem se poškodoval in nehal. V tej odločitvi sem osebno dozorel. Utrudil sem se, pa ne toliko od treningov, ampak od poškodb, ki sem si jih nabral zadnja leta. Treningi niso bili več veselje, ampak muka. Boli te, trpiš in je treba ogromno volje, da bolečino premešaš. Potem gledaš na

eksistenco in spoznaš, v kakšnih amaterskih pogojih se boriš."

Zakaj je bil prav konj z ročaji vaša specialnost?

"To je splet okoliščin. Jaz sem prav tako rad telovadil na drugih orodjih. Mi smo imeli mizerne pogoje, revščino v primerjavi s sedanji pogoji. Droga nisem mogel sam postaviti, so morali biti najmanj dva trije, da so ga fiksirali, moral si imeti prostor, moral imeti blazine in asistenco, ker je to nevarno orodje. Tudi krogi in bradlja sta podobna. Za preskok tudi rabiš prostor, za parter tudi. Konj pa rabi malo prostora. Pa tudi ni bilo treba asistenc. To je tudi pogojevalo moje uspehe."

Se še kdaj poskusite v telovadbi?

"Sem pa tja še. Malo se rekreiram. Tudi nogomet igram in tako dalje."

Vi ste odvetnik. Ste se tudi v ta posel dobro vživeli?

"Saj se moraš. Jaz sem med športom normalno študiral, zato je bilo to bolj naporno. Sin je 26 let star, je poročen in je asistent na fakulteti, na pravni fakulteti. On je pri Slovnanu košarko igral. Ko smo se preselili iz Ljubljane v Grosuplje, je moral odnehati. Hčerka, 22 let je stara, je imela še več smisla za šport. Je tudi telovadila, vendar se po preselitvi tudi ni mogla več tako aktivno ukvarjati s športom."

Kako pa nekdanji telovadni as Miro Cerar ocenjuje sedanjo slovensko in jugoslovansko orodno telovadbo?

"Zadnje svetovno prvenstvo v Stuttgartu je bila svojevrsna prehodna točka našega stanja, naše kvalitete. Pričakovali smo odmik od ozadja, pa ni uspelo. Res so obvezne vaje fante pokopale, je bilo nekaj kiksov, ki so stabilnost ekipe porušili. Tudi če bi dobro odelovadili, bi bili sicer nekaj mest višje, pa še vedno precej zadaj. To kaže na izreden napredek telovadbe, čeprav delajo fantje kvalitetno, so v celoti, kompleksno, še zadaj."

Za najboljšega povojnega športnika Jugoslavije ste bili proglašeni. Kaj je vam šport dal?

"Če si neko stvar rad dela, si vse lahko prenašal. Ni bilo standarda, komforta. Vesel si bil, če si bil skupaj s prijatelji, ali si žogo brcal ali telovadil. V šoli smo bili skupaj, pa v telovadnici. To je bila taka poveza. To je bilo lepo družabništvo. Kasneje, zadnja leta, smo pa že postali individualisti, ker si moral veliko sam delati, če si hotel uspeti. Veliko sem videl, veliko doživel, veliko življenjskih izkušenj ti prinese. Veliko dobrih tekmovalcev srečaš in cilj je, da si boljši od njih. Sedaj sem se zagrizel v drugo delo. Koliko kolajin sem pa osvojil, pa ne bi vedel. Veliko jih je. Nad 30 jih je samo s svetovnih, evropskih prvenstev."

J. Košnjek
slika F. Perdan

Vaterpolo

Triglav tokrat z Jadranom

Kranj, 28. decembra - Vaterpolisti kranjskega Triglava igrajo tokrat v Ljubljani z Jadranom iz Hercegnovega. To je za Kranjčane prva resna priložnost za zmago. Tekma v Tivoliju bo jutri, 30. decembra, ob 19.30. Avtobus bo odpeljal v Ljubljano ob 18. uri izpred hotela Creina v Kranju. Navijači, vabljeni!

Poraz Jeseničanov v Zagrebu

Kranj, 26. decembra - Za državno prvenstvo v hokeju na ledu so v soboto jugoslovanska hokejska moštva končala letošnji del državnega prvenstva v prvi zvezni hokejski ligi. Jeseničani so gostovali tokrat v Zagrebu pri Medveščaku Gortanu. Tekmo so izgubili. Za presenečenje v tem zadnjem letošnjem kolu so poskrbeli hokejisti Vojvodine, ki so v Beogradu premagali Crveno zvezdo, medtem ko moštva Partizana ni bilo v Ljubljano na srečanje z Olimpijo. V telegramu so zapisali, da jih ne bo, ker so gostje njihovega novoporočenega Ilića.

Medveščak Gortan : Jesenice 6 : 4 (1 : 1, 2 : 1, 3 : 2). Strelci za Jesenice : Kopitar 2, Razinger in Jug po 1. Srečanje so Jeseničani izgubili zaradi dveh poškodovanih branilcev Horvata in Magazina. Na tekmi v Zagrebu pa je moral z ledu še Murajica Pajič. Prav zato je bil poraz neizbežen.

Na lestvici vodi Medveščak Gortan z 38, druge so Jesenice 32 in tretja Olimpija 24.

ROKOMET - Končan je prvi del v ženski drugi zvezni rokometni ligi. Ekipa Kranj Duplje je v tem zadnjem kolu prvega dela na Planini gostila Jedinstvo Umel. Po dobri igri so bile Kranjčanke uspešne in brez težav premagale gostujočo ekipo.

Kranj Duplje : Jedinstvo Umel 24 : 17 (11 : 8). Kranj Duplje - Lenič, Jelčinić I, Bratož, Bajrović I, Olič 2, Jeruc 4, Mežek 7, Orehar 9, Grašič, Križaj, Bitenc.

Na lestvici vodi Podravka z 20 točkami. Na drugem mestu je Zamet z enakim številom točk, Kranj Duplje pa je s 16 točkami na petem mestu. Prvenstvo se bo nadaljevalo 24. februarja.

KOŠARKA - V tem kolu republiške ženske košarkarske lige je derbi Gorenjske v Škofji Loki. Tu je Odeja Marmor visoko premagala Jesenice. Kranjčanke so doma gostile Induplati Mengeš in brez težav so to srečanje zaključile v svojo korist.

Odeja Marmor : Jesenice 113 : 35 (49 : 19). Odeja Marmor Kržišnik 28, Beligač 9, Čajič 9, Čajič 9, Luskovec 13, Bizjak 3, Maček 42, Primožič 9.

Jesenice - Sokolova 4, Karlin 2, Krznarič 7, Gričar 10, Trojar 7, Halilagić 5.

Kranj : Induplati Mengeš 79 : 67 (47 : 36). Kranj : Induplati Mengeš 79 : 67 (47 : 36). Kranj - Znidar 8, Merlak 6, Podrekar 6, Rakovec 2, Gartner 13, Čufer 13, Čufer 15, Zrnič 21, Horvat 2, Hodža 2.

Na lestvici vodi Mavrca Ilirija s 24 točkami, Odeja Marmor je druga s 23, Kranj tretji 21, Jesenice desete s 13 točkami.

Prvenstvo se bo nadaljevalo 6. januarja.

D. Humer

TEMA TEDNA

Hvala, tovariši

Ko smo v predbožičnih dneh prvič v zgodovini človeštva v živo, na ekrani spremljali pretresljivo in krvavo državljansko vojno v Romuniji, smo kar nekako pozabili na druge reči našega političnega vsakdana. Kako tudi ne, kajti iz socrealističnega RAJ-a (Romunija, Albanija, Jugoslavija), je ob izjemno visoki ceni na tisoče življenj nepreklicno odpadla črka R kot Romunija. Ostal je samo še AJ, Albanija in Jugoslavija. Slednja z izrednim stanjem na Kosovu, političnim procesom proti Vllasiju, z izolirano in brezpravno albansko manjšino... Ko odpade še A, bomo v tem raju sami samcati, pogreznjeni v mlakužo medsebojnih razprtij in primitivizma. Medtem ko bodo na severu želeli v civilizirano Evropo, se bodo na jugu klanjali in žrtvovali nečimrnim samodržcem.

Ponižne sluge srbske politike, iz črnogorskega Bara doma, so na žrtveni oltar Anđelkovičke, ki je napovedala gospodarsko blokado, spet položili jagenjčka. V Baru so namreč zavrtili tri slovenske ladje, ki so tovarni Obod pripeljale material za proizvodnjo. Obod kar 40 odstotkov proda na slovenskem tržišču, zato je razumljivo, da tu tudi kupuje. Jok! Nič več! Okupatorske in separatistične slovenačke ladje je luška direkcija kratkoma IZGNALA. Navkljub temu da je vsej Črni gori jasno, da je Obod tako na tleh, da delavci že dva meseca sploh niso dobili plač! Za politiko - četudi umreti!

Nič pa ni kazalo, da so za politiko pripravljeni umreti kongresniki slovenske partije. Bili so mirni, nič živčni, kar nekam preveč kulturni za tak shod, ki Jugoslovane praviloma spravlja v depresije in ob nočni spanec. Nič prepotentnega re-

vanšizma, sem in tja le malo sprenevedanja. Zmerna medijska prezentacija stranke, ki ima oblast in ki kot prva komunistična partija tvega, da na svobodnih volitvah tudi izgubi.

Človek bi dejal - prav idilično. A kaj, ko je na tem svetu že tako, da ti tudi OBLIKA lahko vzame VREDNOST.

Prelomni kongres slovenskih partijev je bil v dneh okoli Božiča. V teh dneh pa si tudi kakšen provincialec zaželi po darila v Ljubljano. Kam? V Maximarket, kam pa, saj imaš prva parkirišča na prostem in v garažah. Kaj pa še! V prvih dneh kongresa so bila strogo rezervirana za tovariše delegate z nalepkami D, kar je delegat in nalepkami G, kar ni gos, ampak gost.

Niti muha ni mogla parkirati, kaj šele kakšna provincialna reva, čeprav komunistična. Me pa res zanima, koliko »kšefta« je bilo odvzeto Maximarketu zato, ker so tovariši delegati EDINI

lahko parkirali na parkirišču in v garažah? Bi jim padla krona s prenovljene partijske glave, če bi svoja vozila pustili kar v Tivoliju in bi jih odtožili k posvečenemu poslu?

Če vemo še to, da so bili vsi, ki so šli skozi službeni vhod, strogo varnostno pregledani - iz žepov so morali jemati celo avtomobilske ključe - se nenadoma zaveš, KDO JE NA OBLASTI in koliko je vredna njegova obljuba, da z oblasti SESTOPA.

Čeravno mi zaradi gospodov delegatov, ki smo jih izvolili v partijskih celicah, ni bilo dano obiskati Maximarketa, mi je vseeno toplo pri duši. Tako zastraženim in tako varovanim, da je bilo treba zanje rezervirati CELA parkirišča in garaže, se sredi Ljubljane res ni moglo kaj hudega zgoditi. Nikoli namreč ne veš, kakšna grozodejstva so prežala na nič hudega sluteče partijske duše. Lahko, da se je bil po Ljubljani inkognito potikal sam bokser Kecman, lahko, da se opozicija tako boji njihove volilne zmage, da bi jim pod sedeže podtaknila bombe...

Hvala tovariši, ker ste tako kot v dobrih starih časih dosledno in učinkovito poskrbeli za varnost mojega partijskega delegata. Saj ni važno, če so si v Maximarketu pulili lase zaradi izgub - važno je, da so moji delegati zaščiteni in obvarovani lahko modrovali, kako v evropsko kakovost življenja. Tudi ekonomsko, seveda.

V Evropo zdaj ali nikoli - seveda pa ne za ceno mojega partijskega delegata, ki očitno tvega lastno glavo, če se udeleži kongresa.

Zato še enkrat: srčna hvala, tovariši, da se je iz slovenske metropole vrnil živ in zdrav...

D. Sedej

Glasbena lestvica Radia Žiri

Lestvico lahko poslušate v sredo, 3. januarja 1990, od 16. do 19. ure. Gost oddaje bo Zlatko Dobrič, ki bo predstavil svojo novo kaseto. Prav tako pa vas vabim k poslušanju noveletne lestvice Radia Žiri, v kateri vam bom v torek, 2. januarja, zavrteli petnajst najbolj poslušanih skladb v preteklem letu.

Pa pogledjmo, kako ste glasovali tokrat:

DOMAČA LESTVICA

1. Pop design - Na božično noč
2. Don mentoni blues bend - Dobra mrha

3. Tomislav Ivčić - Gorka rijeka
4. Aleksander Mežek - Stari muzikanti
5. Zlatko Dobrič - Ne joči Ančica
6. Agropop - Alpski sirtaki
7. Simona Weiss - Nisva kriva
8. Helena Blagne in Nace Junkar - Vrniva se na najino obalo
9. Stane Vidmar - Oprosti mi sine
10. Božidar Wolfand - Wolf in Bogdan Barović - Silvestrski večer

Novi predlog: Marijan Smode - Mala štručka, bela štručka

TUJA LESTVICA

1. Kaoma - Lambada
2. Tina Turner - The Best
3. Roy Orbison - California blue
4. Queen - Barcelona
5. Roxette - The look
6. Nana Moskouri - Why worry
7. Madonna - Oh, father
8. Paul Mc Cartney - How many people
9. Jason Donovan - Too late to say goodbye
10. Zabadač

Novi predlog: Eurythmics - Revolve

Kupon
Domača pesem.....
Tuja pesem.....
Novi predlog.....
Naslov.....

Srečno 1990 vam želi Nataša Bešter

V Doslovčah in v okolici so ogorčeni:

V Finžgarjevi hiši v Doslovčah je poplava!

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju je priporočil krovec, ki pa je skrajno malomarno in nestrokovno pokril del Finžgarjeve domačije s skodlami. Finžgarjeva hiša je povsem premočena, nastala je nepopravljiva škoda. Ena škoda velja 1 DEM, stroški pokrivanja ene skodle pa tudi 1 DEM!

Streha Finžgarjeve domačije v Doslovčah je krita s skodlami, ki so počasi, a vztrajno propadale. Jeseniški muzeji in galerije so zatorej zbrale nemalo denarja za novo kritino. Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Kranja pa je priporočil krovec, ki je že dokazal (v Palovčah), kako se pokriva s

skodlami. Obrtnikovi delavci so prišli v Doslovče, z žebli, skodlami in orodjem in se spravili na streho. Domačini naokoli so jih opazovali, še posebej domači mojstri in že tedaj zmajevali z glavami, češ: TAKO SE PA S SKODLAMI NE POKRIVA! A kaj hočeš, ko pa so uradne

institucije (Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine) zatrjevale, da je obrtnik dober in zanesljiv.

Na petek, 3. novembra, je bil likof. Čez dva dni pa poplava, kajti po nedeljskem nalivu je ubogo Finžgarjevo bajto dobesedno zalilo, saj je skozi nove skodle curkoma tekla voda. Ali natančneje: na okoli dvajsetih mestih je kapljalo skozi streho! Voda je pritekla celo v »hišo«, kar se v zgodovini stare Finžgarjeve hiše zanesljivo ni še nikoli zgodilo.

Pri ogledu nepravilnosti so se še tisti, ki se komaj kaj spoznajo na skodlasto kritino, držali za glavo.

Žebli bi morali biti prekriti z naslednjo vrsto skodel, a tu SE VIDIJO. Ponekod niso zabiti v lato, ampak samo skozi skodle. Žebli niso ne pocinkani in ne aluminijasti in bodo prej ali slej začeli rjaveti. Starih žebeljev niso popluli iz lat, zgornje skodle ne pokrivajo spodnjih, skodle niso obrnjene pravilno in se bodo zvižale v obratno smer kot bi se morale. Skodle so nabite mešano (vseh dimenzij - širin) in se tako stiki ne pokrivajo...

»Mojster« je nato predlagal, da bi ponovno prekrili streho - kar čez položene skodle!

Domačini, ki so tvorno sodelovali in družno odkrivali nepravilnosti, pa so mu takoj upravičeno oporekali, da bo s tem uničil vse late in kam naj bi potlej še zabijal žeblje? Uničeno bo vse ostreže, »grušt«, ker bo po žeblih še vedno te-

kla voda na late, ki so že zdaj vse premočene. In na tramove. Tako bo Finžgarjeva bajta res stalno pod vodo...

In kako je v hiši? Ni dolgo tega, ko so pobelili kamro, ki je zdaj vsa »flekasta«, glavni tram v »hiši« je popolnoma premočen, da ne govorimo o premočenem podstrešju in šivalnem stroju. Streha je prekrita nestrokovno in zanič, nastalo je ogromno škode in jo bo še.

In kaj zdaj? Na intervencijo so pri Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju med drugim odgovorili:

»...ker delo res ni opravljeno v redu, obrtnik ni izstavil računa, pač pa nam je poslal ponudbo, da do meseca februarja naredi nove skodle in prekrije streho v celoti po polovični ceni, začasno pa obstoječo popravi tako, da ne bo zamakala. Ker bi v vsakem primeru, tudi če bi bila južna strešina v redu, morali nabaviti skodle za severno strešino, kar bi zneslo toliko kot na novo prekrita cela streha z novimi skodlami po polovični ceni, menimo, da je ponudba sprejemljiva...«

Obrtniku bodo torej dali še eno priložnost, priporočljivo pa bi bilo, da bi njegovo delo nadzorovali strokovnjaki.

Škoda pa je izredno velika. Finžgarjeva hiša je kot del naravne in kulturne dediščine vsa premočena, stroški malomarnega pokrivanja pa so zelo visoki: 1 nemško marko stane škoda in eno nemško marko delo pri namestitvi ene skode!

D. Sedej

Male gorenjske vasi

Mlaka Vasica ob vznožju Dobrče

Piše: D. Dolenc

Mlak je na Slovenskem veliko. Ime opozarja na mokro, močvirno zemljo. V radovljiški občini sta kar dve. Zaselek pod Radovljico, tam proti Savi, kjer so bila veasih močvirja in bajerji, pa je zdaj teren že dodoobra izsušen in spremenjen v pašnike, druga Mlaka pa leži pod Dobrčo, čisto na meji radovljiške in tržiške občine. Tako je skrita v globeli pod cesto, da bi je, če bi ne bilo cestarja Megličevega Jakoba, zagotovo ne našla. Nobena tabla v Zadnji vasi, kjer se cesta spusti proti Mlaki, ne opozarja nanjo. Vsaj videla je nisem. Res pa je, da vedno, kadar se vozim Pod gorami, kot pravijo domačini vsem pod Dobrčo, pazim na cesto, kajti ovinkasta je, pod njo strm breg in samo malo nepredvidnosti, pa bi se človek lahko znašel na nepravem kraju. Zato še do danes nisem opazila cerkve pod Zadnjo vasio, za tistih nekaj hiš, ki čeme spodaj, sem pa bila vedno prepričana, da sodijo zgoraj, k vasi ob cesti.

Mlaka je čisto za sebe vasica

s sedmimi hišami; s šestimi starimi domačijami in eno novo hišo ter dvema počitniškima hišicama. Pri Tkavcu ali Hkavcu, pri Anžečmanu, pri Lenčetu, pri Bohincu, pri Pernušu in pri Goričniku. Nekdanja Klemenčeva hiša pa je sedaj počitniška hišica. S Hkavčevim gospodinjstvom Marijo sva našli vsega 25 prebivalcev. Čista kmetija je le še pri Bohincu. Njive imajo na lepem svetu pod vasio, ki se zlagoma niža tja proti robu gozda in dviguje v Žalostno goro na drugi strani, nad Peračico. Zemlja ni močvirna, gozd pa je moker in kadar je deževno se vaščani v gozd ne odpravljajo. Tla so tako mokra, da takrat res ne morejo opravljati nobenih gozdnih del.

Danes je petek, življenje v vasi teče svojo pot. Bohinčev ata si da opravi s svojo staro žago, Anžečmanov ata popravlja okoli hiše, Hkavčevi popravljajo staro škarpo pod hišo, odvažajo kamenje, da bi spomladni rob lepo trava prerasla. Lenčetovi si dajo opravi po hiši, Pernuševi pa so danes

Lepa je cerkev sv. Lucije na Mlaki pod Zadnjo vasio. Kar škoda, da je tako skrita očem. - Foto: D. D.

po opravkih. Mirni vaški ritem zmotiva le medve s poštarico Viko Meterc: Vika je prinesla pošto in Gorenjski glas. Vsaka hiša ima naročenega, zato mora prav do vseh. S kolesom se pripelje do Zadnje vasi, potem pa se kar peš spusti do Mlake.

Sv. Lucija je spet suha

Naj začnem pri cerkvi sv. Lucije zgoraj, pod cesto. Lepa, mogočna cerkev je to, da te kar preseneti. Ni dolgo, kar je bila obnovljena. Vsem vaščanom Podgore je namenjena. Cerkev

in gasilski dom imajo skupaj. Pri Hkavcu so mi povedali, da je bila zgrajena 1663. leta in da so jo popravljali v letih od 1982 do 1984. Dobra župnika imajo v Begunjah, zadovoljni so, farno cerkev v Begunjah je popravil, zvonove zamenjal, obnovil sv. Lucijo, zadnji dve leti je gradil župnijski dom v Begunjah, zdaj pa se že pripravlja na obnovo znamenite cerkvice sv. Petra nad Begunjami. Dekan Jerkavec Martin je to. Le škoda, da je v njihovi cerkvi tako malokrat maša. Le 13. decembra, ko je sv. Lucija, še en-

krat decembra in septembra, ko imajo v vasi sejem. A so ponosni na svojo lepo cerkev. Vsi so pomagali pri obnovi. Voda je prišla podnjo in v cerkvi je bilo vse vlažno, odpadal je omet. Dva metra so okrog in okrog odkopali, položili drenažne cevi. Zdaj je cerkev spet suha. Toliko je vode v Dobrči, toliko studencev vre izpod nje, da ni nič čudnega, če se je našla tudi pod cerkvijo. Begunjski župnik je sam delal z njimi, mešal beton kot oni. In če župnik zaviha rokave, potem delavcev za »udarniško« res ni težko dobiti. Z največjim veseljem je pomagala vsa Podgora.

Krava za asfalt

Sicer so pa Mlačani »udarniških« vajeni. 600 metrov daleč so kopali v Dobrčo za svoj vodovod. Prej so imeli z vodo kup težav. Rado je zmanjkalo in za živino so jo morali voziti kar iz grabna, iz potoka Peračice, ki teče v globeli tamle za Pernušem. Zdaj imajo dobro vodo in kar precejšnje zajetje v pobočju Dobrče, ob gozdnih poti, in prepričani so, da jim je zdaj ne bo manjkalo. Nakopali so se pa. Da so prizadene ljudi dje v vasi, priča tudi asfalt, ki je položen skozi vas. Prvo etapo, iz vasi pa do cerkve, so s fatalnimi leti 1976, od cerkve do

Jože Jerala, Bohinčev ata je danes dobil uradno pošto. Poštaričca Vika je po ovitku ve, ali je v pismu dobra ali slaba novica. Tokrat je bila dobra. - Foto: D. D.

zadnje vasi pa 1980. leta. Pol je prispevala krajevna skupnost, pol vaščani. Hkavčevi so morali takrat kravo prodati, da je bilo za asfalt. Pa jim ni žal, le zdaj jih moti, da gozdna vlačilca les po njej. Oni so ves svoj les zvozili do ceste, gozdna pa ga pušča kar sredi vasi. In ko so lastniku gozda, iz katerega so vlačili les, omenili, da bi moral kaj prispevati k cesti, o tem še slišati ni hotel.

40 lesnina

LESNINA Ljubljana, Parmova 53

Komisija za delovna razmerja MI Moderni interieri, trgovsko podjetje s pohištvo in stanovanjsko opremo Ljubljana, Parmova 53 objavlja za potrebe prodajnega salona Kranj prosta dela in naloge

ARHITEKTA — SVETOVALCA — pripravnika

Pogoji:
— visoka strokovna izobrazba (VII. stopnje) arhitektonske smeri

Za objavljena dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidate vabimo, da pošljejo svoje ponudbe o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni na naslov: LESNINA Ljubljana, kadrovsko pravni sektor, Parmova 53, 61 000 Ljubljana. Za vse dodatne informacije kličite na tel. številko 061 317-844 int 233. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po sklepu pristojnega samoupravnega organa.

EKSPRES IZDELAVA KLJUČEV, BRUŠENJE IN GRAVIRANJE RADIKOVIČ KRANJ

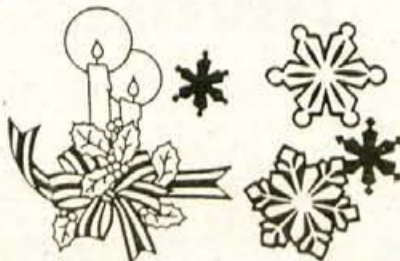
(za trgovino Globus)
Izdelujemo vse vrste ključev, popravljamo ključavnice, graviramo napise in številke ter brusimo: nože, drsalke, nože za mesoreznice, nože za mizarske skobelne stroje, video rezkarje, križne žage in vsa ostala krožna rezila.

Izdelujemo tudi ključke za novi OPEL in MERCEDES

Cenjenim strankam želimo
srečno in uspešno leto
1990 in se zahvaljujemo
za sodelovanje.

Skupščina občine Jesenice
Občinska konferenca ZKS Jesenice
Občinska konferenca SZDL Jesenice
Občinski svet ZSS Jesenice
Občinski odbor ZZB NOV Jesenice
Občinska konferenca ZSMS Jesenice
Občinska konferenca ZRVS Jesenice

DELOVNIM LJUDEM ŽELIMO
SREČNO NOVO LETO 1990!

ALPETOUR

TURISTIČNO HOTELSKO PODJETJE
ŠKOFJA LOKA
Titov trg 4 c

Alpetour, turistično hotelsko podjetje Škofja Loka, objavlja prosta dela in naloge

DIREKTORJA

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati za direktorja izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo VII. (visoko) ali VI. (višjo) stopnjo strokovne izobrazbe ekonomske ali druge ustrezne smeri,
- da imajo 3 oz. 5. let ustreznih delovnih izkušenj,
- da imajo potrebne organizacijske in vodstvene sposobnosti,
- da imajo znanje enega tujega jezika.

Za opravljanje razpisanih del in nalog bo kandidat imenovan za 4 leta z možnostjo ponovnega kandidiranja.

Pisne ponudbe z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev naj kandidati dostavijo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Alpetour - Turistično hotelsko podjetje Škofja Loka, Titov trg 4 c. Delavski svet se bo o izbiri kandidata odločil najkasneje v 30 dneh po preteku razpisnega roka. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po izbiri.

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA

TZO CERKLJE o. sub. o.
64207 CERKLJE

Po sklepu zadrugskega sveta TZO CERKLJE, zbor delavcev objavlja prosta dela in naloge

PRODAJA IN NABAVA REPROMATERIALA IN TRGOVSKEGA BLAGA za TZO Cerklje

Kandidati naj izpolnjujejo naslednje pogoje:
- V. sli VI. stopnja izobrazbe ekonomsko-komercialne smeri
- 5 let delovnih izkušenj

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo traja dva meseca. Kandidati naj pošljejo pismene prijave na naslov: GKZ TZO CERKLJE, 64207 Cerklje, v 8 dneh po objavi. O izbiri bode bodo kandidati obveščeni v roku 15 dni po opravljeni izbiri.

TEKSTILNA TOVARNA

ZVEZDA

KRANJ, Savska cesta 46

Želi delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno novo leto 1990.

PRI POHIŠTVU SE ZAČNE

Tudi hotenje — ponuditi vam več.

Na preurejenem,
na večjem prostoru.

Vstopili boste, se sprehodili, si ogledali, premerili, izbrali. Z našo pomočjo ali kakor vam bo ljubše.

Saj ne, da se ne bi poznali. Pa vas vseeno spomnimo.

V Kranju nas lahko obiščete v Prodajnem salonu Mirka Vadnova 7 — Primskovo — ali v trgovini na Titovem trgu 5.

večji in preurejeni pa smo na Jesenicah — Skladiščna 5.

ZA UDOBJE VSEH VAŠIH LJUBEZNI

lesnina

Moderni interieri

SKUPŠČINA OBČINE ŠKOFJA LOKA

IN OBČINSKE
DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE

Želijo delovnim ljudem in občanom
srečno novo leto 1990

alpina®

ŽIRI

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem srečno in uspešno novo leto 1990

TV SPORED

PETEK

29. decembra

10.10 Video strani
10.10 TV mozaik
11.00 E. Reitz: Domovina, nemška nadaljevanka
11.55 Video strani
15.45 Video strani
15.55 Žarišče, ponovitev
16.25 EP, Video strani
16.30 TV dnevnik
16.45 Poslovne informacije
16.50 Mozaik, ponovitev
17.35 EP Video strani
17.40 Spored za otroke in mlade
18.05 A. Lindgren: Pika Nogavička, švedska nanizanka
18.35 Skrivnostni svet, ameriška dokumentarna serija
19.00 Risanka
19.10 TV okno
19.15 Naše akcije
19.20 EPP
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 EPP
20.05 Zamejci
20.50 Propagandna oddaja
21.55 Ulice San Francisca, ameriška nanizanka
21.50 TV Dnevnik 3
22.00 Vreme
22.05 Video strani
22.10 Dva moža v mestu, francoski film
23.45 Video strani

19.20 Propagandna oddaja
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
20.20 Žarišče
20.30 Križkraž
22.00 Propagandna oddaja
22.05 TV dnevnik
22.15 Vreme
22.20 EP, video strani
22.55 D. Marlowe — D. Wickes: Jack Razparač, angleška nadaljevanka
23.40 Med dvema ženskama, ameriški film
0.50 Video strani

2. program TV Ljubljana

13.50 Videonoč, ponovitev
18.10 Kako biti skupaj, oddaja TV Zagreb
18.40 K. A. Hoefner: Harem, ameriška nadaljevanka
19.30 TV dnevnik
20.10 Filmske uspešnice Komedijanti, ameriški film
22.30 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.50 TV Kolesar
9.00 Izbor šolskega programa
10.00 Nemščina
10.35 He-man in gospodarji vesolja, risanka
11.00 Zakon v Los Angelesu, ameriška nanizanka
11.50 Prezri ste, poglejte
12.30 Televizijski družinski magazin
14.20 Fant iz Brooklyna, ameriški mladinski film
16.10 Sedem TV dni
16.50 TV dnevnik
17.10 Narodna glasba
17.40 TV drama, ponovitev
18.25 Teleobjektiv, dokumentarna oddaja
19.15 Vreme
19.30 TV Dnevnik
20.15 Meteor, ameriški film
21.50 TV Dnevnik
20.05 Zabava vas Priljavo kazalšte
23.10 Noč in dan
1.30 Poročila

NEDELJA

31. decembra

8.10 Video strani
8.20 Otroška matineja
8.50 Poletje v školjki, slovenski mladinski film
10.20 D. Marlowe—D. Wickes: Jack Razparač, ponovitev angleške nadaljevanke
11.20 Domači ansambli: Ansambel Vlada Sredenska
11.35 Kmetijska oddaja TV Beograd
12.35 J. Dietl: Veliko sedlo, češkoslovaška nadaljevanka
13.40 Kolo sreče, ponovitev
15.15 Skupni novoletni spored za otroke JRT
16.25 EP Video strani
16.30 TV Dnevnik 1
16.45 Poslovne informacije
16.50 Romance: Ljubezen s tujcem, angleški TV film
18.25 Skrivnostni svet, ameriška dokumentarna serija
18.55 EP, Video strani
19.00 TV Mernik
19.15 TV okno
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 U. Koder-K. Hribar: Bikec Ferdinand, musical
20.50 Moped show
21.15 Tribute to Tommy Dorsey, 2. del
22.45 Zlata kaset
0.25 Novoletna videogodba
1.25 Iz novoletnih programov JRT
2.25 Človek kot meduza, angleški film

2. program TV Ljubljana

10.00 Danes za jutri in General, ameriški film
12.50 Satelitski programi — poskusni prenosi
15.05 Sportno popoldne
16.55 K. A. Hoefner: Harem, ameriška nadaljevanka
17.45 Carmina Burana, opera, prenos iz Berlina
18.55 Droida, risanka
19.30 TV dnevnik
20.05 Mati slušaj pesem mojo, španski film
21.30 Novoletno žrebanje lota
21.35 Nadrealisti, oddaja TV Sarajevo
22.35 Čestitke iz tujine
23.05 Novoletni videomeh
2.45 Labirint, angleški film
2.20 Ropot v Babilonu
3.10 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

7.55 Poročila
8.00 Grand prix Mesama, zabavna glasba
8.45 Narodna glasba
9.30 Nedeljski program za otroke
11.00 Risani film

1. program TV Zagreb

12.15 Narodna glasba
13.15 Roanok, ameriška nadaljevanka
14.05 Nedeljsko popoldne
15.55 Brezrepi muc v Mačkameriki, švedski risani film
17.15 Skupni novoletni program za otroke JRT
18.30 Novoletna TV sreča
19.30 TV dnevnik
20.00 Novoletna EP oddaja
21.00 Novoletno žrebanje lota
21.05 Novoletni program
21.05 TV kabaret
21.25 Narodna glasba
21.40 Show program
22.10 Glasbena razpoloženja
22.30 Pop glasba
22.50 Narodna glasba, 2. del
23.10 Nadrealisti
23.40 Glasba razpoloženja, 2. delženja
0.00 Novoletna čestitka
0.05 Pesmi in plasi Jugoslavije
0.50 Glasba razpoloženja
1.15 Pop glasba
1.50 Evergreeni
2.30 Sentimentalni blues, ameriški film

PONEDELJEK

1. januarja

8.10 Video strani
8.20 Otroška matineja
10.15 Poletje v školjki, 2. del slovenskega mladinskega filma
11.50 Novoletni 3 x 3
12.15 Dunaj: Novoletni koncert, prenos
13.30 Garmisch — Partenkirchen: Svetovni pokal v smučarskih skokih, vključitev v prenos
15.30 Domači ansambli: Ansambel Slavček in Stoparji
16.00 Moped show, ponovitev
16.25 EP, Video strani
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Romance: Cloud Waltzer, angleški TV film
18.25 TV okno
18.30 EP video strani
18.35 Skrivnostni svet, ameriška dokumentarna serija
19.00 Risanka
19.12 Propagandna oddaja
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 King Kong, ameriški film
22.15 TV okno
22.20 Epp
22.25 TV dnevnik
22.45 EPP
22.50 Letni koncert Big banda RTV Ljubljana
23.40 Zveza, ameriški film
0.55 Iz novoletnih programov JRT

1.55 Video strani

2. program TV Ljubljana

9.00 Iz novoletnih programov
14.00 Velika parada komedij, ameriški film
15.25 Pobalini in razbojnik, ameriški film
17.00 Iz novoletnih programov
18.40 K. A. Hoefner: Harem, ameriška nadaljevanka
19.30 TV dnevnik
19.55 Premor
20.00 Zlata kaset, ponovitev
21.35 Ljubljana — London, zabavnoglasbena oddaja
22.20 Človek kot meduza, angleški film
0.05 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

7.40 TV Kolesar
7.50 Lojtrica domačih
8.35 Novoletni glasbeni tobogan
9.30 Davy Crockett in gusarji, ameriški film
11.00 Tam, kjer raste dobrot, otroški musical
11.40 Potepuški pes, ameriška nanizanka
12.10 Ep, reportaža TV Ljubljana
12.15 Dunaj: Novoletni koncert, prenos
13.30 Garmisch-Partenkirchen: Novoletna skakalna turneja, prenos
15.15 Poročila
15.20 Novoletne Rock čestitke
15.50 Superman II, ameriški film
17.50 Pesnik na srebrni cesti, dokumentarna oddaja
18.20 Pesmi 89, zabavna oddaja
18.50 Novo leto pri Rakunih, risanka
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Šampanjec, šampanjec, zabavna oddaja
21.10 King kong, ameriški film
23.25 TV dnevnik
23.45 Nashville, zabavna oddaja
1.10 Noč in dan
3.25 Poročila
3.30 Kakor veš in znaš, ameriški film
5.00 Novoletna videogodba

TOREK

2. januarja

7.55 Video strani
8.05 Otroška matineja
10.50 Peter's pop show
11.50 Ninočka, ameriški film
13.35 Lojtrica domačih
15.05 Vrni se, Snoopy, ameriški risani film
16.25 Ep, Video strani
16.30 TV dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Poletno gledališče, ameriški film
18.35 TV okno
18.36 EP, videostrani
18.40 Skrivnostni svet, ameriška dokumentarna serija
19.05 Risanka
19.12 Propagandna oddaja
19.15 TV okno
19.25 Propagandna oddaja
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 A. Kantof — J. Besnard: Lepotec z otoka, francoska nadaljevanka
20.55 Propagandna oddaja
21.00 TV okno
21.40 Jugoslavija v letu 1989
22.10 Letni koncert Big banda RTV Ljubljana, 2. del
23.00 TV dnevnik
23.20 Pogreb v Los Angelesu, francoski film
1.05 Video strani

2. program TV Ljubljana

11.30 Iz novoletnih programov
18.05 Teleski '90
18.40 K. A. Hoefner: Harem, 4. zadnji del ameriške nadaljevanke
19.30 TV Dnevnik
19.55 Premor
20.00 Umetniški večer

23.00 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.00 Kralju bo novo leto, oddaja za otroke
9.00 Mali video šlager, oddaja za otroke
9.35 Supermen, ameriški film
11.35 J. Strauss: Netopir, opera
13.35 Ropot v Babilonu
14.25 Poročila
14.30 Lov na zeleni diamant, ameriški film
16.10 Nedožna žrtve
17.05 Ha halo — ha halo, humoristična oddaja
17.40 Pesnik na srebrni cesti, dokumentarna oddaja
18.55 Sneženi mož, risani film
19.30 TV dnevnik
20.00 Žrebanje lota
20.05 Rokoljub, humoristična oddaja
21.00 Ciklus filmov Petra Weira: Gallipoli, avstralski film
22.40 TV dnevnik
23.00 Željoteka, zabavna oddaja
0.00 Noč in dan
2.15 Poročila

SREDA

3. januarja

8.50 Video strani
9.00 TV mozaik
11.00 Video strani
15.40 Video strani
15.50 Teleski 89
16.25 Video strani
16.30 TV Dnevnik 1
16.40 Poslovne informacije
16.45 Ropot v Babilonu, ponovitev
17.35 Ju hu huj
18.05 Ep, Video strani
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV Dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 EPP
20.05 Film tedna Diplomiranec, ameriški film
21.50 TV okno
22.00 TV dnevnik
22.20 Svet v letu 1989
23.20 Video strani

2. program TV Ljubljana

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
18.30 Mostovi
19.00 Skrivnostni svet, ameriška dokumentarna serija
19.30 TV dnevnik
19.55 Premor
20.00 Žarišče
20.30 Gala koncert z Lucianom Pavarottijem
22.05 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.20 TV kolesar
8.30 Pika Nogavička, švedska nanizanka
9.00 Kako je Grinch ukradel Božič, risani film
9.25 Nekoč je bilo, oddaja za otroke
9.55 Risanka
10.20 Poročila
10.25 Superman, ameriški film, ponovitev
12.30 V pomladi življenja, ameriški film
15.30 Poročila
15.40 Noč in dan, ponovitev nočnega programa
17.00 TV dnevnik
17.20 Stare obrti, izobraževalna oddaja
17.50 A. Lindgren: Pika Nogavička, švedska nanizanka
18.20 Risanka
18.45 Plavi program, potopis
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Filmskop, oddaja o filmu in igrani film
22.35 TV dnevnik
22.55 Poročila v angleščini
23.00 Noč in dan
1.15 Poročila

ČETRTEK

3. januarja

8.50 Video strani
9.00 Mozaik, ponovitev
9.25 Solska TV
10.25 Mozaik, ponovitev
10.55 Video strani
12.45 Video strani
12.55 Innsbruck: Svetovni pokal v smučarskih skokih
15.15 Video strani
15.25 Mozaik, ponovitev
15.55 Žarišče, ponovitev
16.25 Ep, video strani
16.30 TV Dnevnik
16.40 Poslovne informacije
16.45 Mozaik: Solska TV
17.45 TV okno
17.50 EP, video strani
18.00 Spored za otroke in mlade
18.00 Najlepše pravljice sveta
19.00 Risanka
19.12 Propagandna oddaja
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik
19.05 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 E. Reitz: Domovina, nemška nadaljevanka
21.25 TV okno
21.30 Propagandna oddaja
21.35 Tednik
22.35 TV dnevnik
22.55 Retrospektiva: »Komedija na slovenskem odru«
0.40 Video strani

II. program

16.30 Satelitski programi — poskusni prenosi
17.25 Teleski 90
18.00 Regionalni programi TV Ljubljana, studio Ljubljana
19.00 Alo, alo, angleška humoristična nanizanka
19.30 TV Dnevnik
19.55 Premor
20.00 Žarišče
20.30 V hribih se dela dan: Poprek čez Pohorje, dokumentarna serija
21.00 Plesni nokturno: Gorica telesa
21.15 Spreminjanja: Delavnica Marka Pogačnika, dokumentarna oddaja
22.00 Večarni gost
22.30 Satelitski programi — poskusni prenosi

1. program TV Zagreb

8.25 TV kolesar
8.35 Sončnica, oddaja za otroke
9.00 Solski program
10.30 Rezerviran čas
12.50 Poročila
12.55 Innsbruck: Smučarski skoki, prenos
15.00 Glasbena oddaja
15.30 Poročila
15.40 Noč in dan, ponovitev nočnega programa
17.00 TV dnevnik
17.20 Stare obrti, izobraževalna oddaja
17.50 Sončnica, oddaja za otroke
18.20 Rezerviran čas
18.40 Risanka
18.45 Dokumentarni program
19.15 Risanka
19.30 TV Dnevnik
20.00 Črno na belem, politični magazin
20.50 Kvizkoteka
21.55 TV Dnevnik
22.15 Poročila v angleščini
22.20 Noč in dan
0.20 Poročila

TOYOTA ORTNER

- NADOMESTNI DELI
- DOTATNA OPREMA
- SERVIS
- POPRAVILA VSEH VRST

BELJAK, tel.: 9943-4242-41310, ZEHNTHOFSTRASSE 26

KINO

KINO CENTER

29. decembra ameriški kriminalni MAŠKARADA ob 16., 18. in 20. uri
30. decembra ameriški kriminalni MAŠKARADA ob 17. in 19. uri, premiera amer. srhlj. STRAŠNE SANJE V ULICI BRESTOV ob 21. uri
31. decembra amer. risanka TOM IN JERRY ob 10. uri, amer. kriminalni MAŠKARADA ob 15. in 17. uri
1. januarja premiera amer. akcijski PODIRALEC ob 17., 19. in 21. uri
2. januarja amer. akcijski PODIRALEC ob 16., 18. in 20. uri
3. januarja amer. akcijski PODIRALEC ob 16., 18. in 20. uri
4. januarja amer. srhljivka

STRAŠNE SANJE V ULICI BRESTOV ob 16. in 18. uri, FILMSKI ČETRTEK: ameriška drama JUTRO NASLEDNJEGA DNE ob 20. uri

KINO STORŽIČ

29. decembra ameriški vojni PLATOON — VOD SMRTI ob 16., 18. in 20. uri
30. decembra ameriški zabavni MODERNA DEKLETA ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika DEBBIE OSVAJA DALLAS ob 20. uri
31. decembra ameriški fantastični SOLARNI BOJEVNIKI ob 16. in 18. uri
1. januarja ameriški akcijski VEČNI MASČEVALEC ob 16. uri, amer. trda erotika ob 18. uri, amer. trda erotika DEBBIE OSVAJA DALLAS ob 20. uri
2. januarja avstralski pustolovski KROKODIL DUNDEE II ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika DEBBIE OSVAJA DALLAS ob 20. uri
3. januarja ameriška

komedija FANTOVŠČINA ob 16., 18. in 20. uri
4. januarja ameriški zabavni MODERNA DEKLETA ob 16., 18. in 20. uri

ŽELEZAR

29. decembra ameriški vojni JURIS NA BAZO GLORIA ob 18. in 20. uri
30. decembra ameriški vojni JURIS NA BAZO GLORIA ob 17. in 19. uri, premiera ameriško it. dokum. TA GOLA BITJA ob 21. uri
31. decembra ameriški akcijski VEČNI MASČEVALEC ob 17. uri
1. januarja ameriški fantastični WILLOW ob 17. in 19. uri, amer. ital. dok. TA GOLA BITJA ob 21. uri
2. januarja amer. fantastični WILLOW ob 18. uri, premiera amer. srhljivka STRAŠNE SANJE V ULICI BRESTOV ob 20. uri
3. januarja premiera amer. komedija KAKRŠEN OČE, TAKŠEN SIN ob 18. in 20. uri
4. janu-

arja ameriška komedija KAKRŠEN OČE TAKŠEN SIN ob 18. in 20. uri

DOM KAMNIK

29. decembra premiera amer. fant. WILLOW ob 18. in 20. uri
30. decembra amer. fant. pustolovski WILLOW ob 17. in 19. uri, premiera amer. trde erotike PLAVI ANGEL ob 21. uri
31. decembra amer. fant. pustolovski WILLOW ob 17. uri
1. januarja ameriški kriminalni MAŠKARADA ob 17. in 19. uri, amer. trda erotika PLAVI ANGEL ob 21. uri
2. januarja ameriški kriminalni MAŠKARAD ob 18. in 20. uri
3. januarja Ni kinopredstavlja 4. januarja premiera amer. JURIS NA BAZO GLORIA ob 18. in 20. uri

TRŽIČ

29. decembra ameriška komedija KAKRŠEN OČE TAKŠEN SIN ob

17. in 19. uri risanka TOM IN JERRY ob 10. uri, premiera amer. fantastični KRVOLOČNI PTIČI ob 17. in 19. uri, premiera amer. komedije MOJA MAČEHA JE Z DRUGEGA PLANETA ob 21. uri
31. decembra ameriški glasbeni MODERNA DEKLETA ob 17. uri
1. januarja ameriška komedija MOJA MAČEHA JE Z DRUGEGA PLANETA ob 17. in 19. uri, premiera amer. srhljivke STRAŠNE SANJE V ULICI BRESTOV ob 21. uri
2. januarja amer. komedija MOJA MAČEHA JE Z DRUGEGA PLANETA ob 17. in 19. uri
3. januarja Ni kinopredstavlja 4. januarja ameriški pustolovski ZAKLAD AMAZONKE ob 17. uri, amer. ital. dokum. TA GOLA BITJA ob 19. uri

KOMENDA

29. decembra amer. akcijska drama PODIRALEC ob 20. uri

LAŽE

29. decembra ameriški fantastični KRVOLOČNI PTIČI ob 19. uri

ČEŠNJIČA

ameriška komedija MOJA MAČEHA JE Z DRUGEGA PLANETA ob 20. uri

KRANJSKA GORA

ameriški akcijski AVTOCESTA STRAHU ob 18. in 20. uri

DUPLICA

30. decembra ameriški itsl komedija KAKŠEN OČE TAKŠEN SIN ob 20. uri
31. decembra ameriški akcijski PODIRALEC ob 18. in 20. uri
1. januarja amer. trda erotika PLAVI ANGEL ob 20. uri
4. januarja ameriška komedija FANTOVŠČINA ob 19. uri

DOVJE

2. januarja ameriška komedija KAKŠEN OČE TAKŠEN SIN ob 19. uri

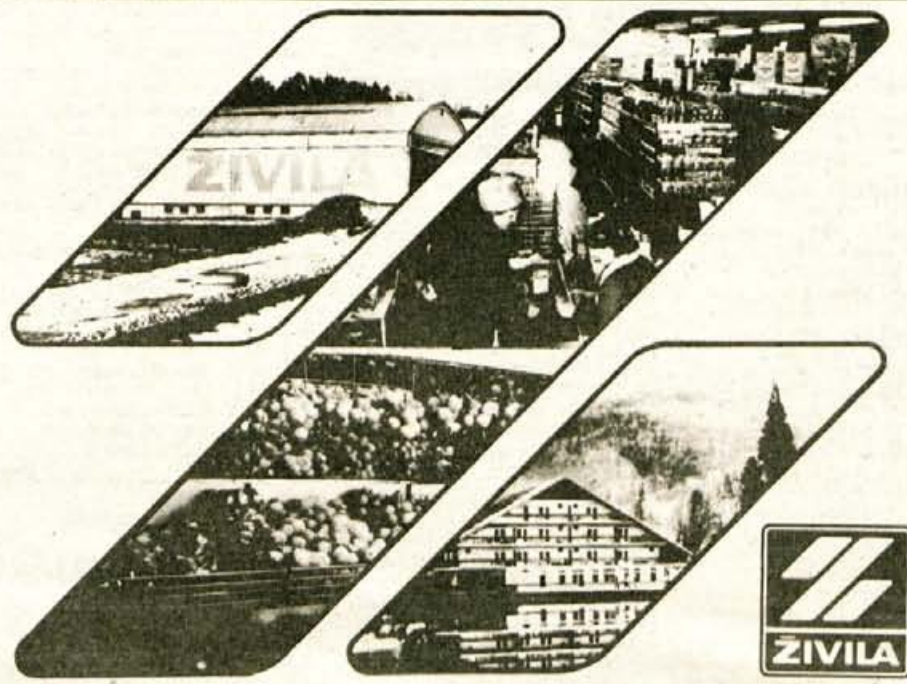

Cenjene potrošnike veleblagovnice Globus obveščamo, da bo od 1. 1. 1990 dalje obratovalni čas veleblagovnice Globus:

Oddelki MERKURJA IN KOKRE
od ponedeljka do petka
od 9. - 19. ure
sobota
od 9. - 13. ure
Oddelka Živil
od ponedeljka do petka
od 9. - 19. ure
sobota
od 8. - 13. ure

Vsem obiskovalcem veleblagovnice Globus želimo srečno novo leto 1990.

Trgovska in gostinska DO Kranj

Delovnim ljudem, občanom in sodelavcem želimo obilo sreče in uspehov v letu 1990

**MERCATOR ROŽNIK
PRESKRBA
TRŽIČ**

Cenjenim potrošnikom, delovnim ljudem in poslovnim sodelavcem želimo zdravo, srečno in uspešno novo leto 1990.

Priporočamo vam obisk v naših dobro založenih prodajalnah v Tržiču, Kranju, Visokem in Cerkljah!

Picerija Marko Govc - vošči vsem svojim gostom srečno, veselo in zdravo novo leto 1990.

**AVTOZAŠČITA
KRAIGHER,
ZASIP - BLEĐ,**
tel.: 77-707
**ZA VOZILA
DO 1 LETA
STAROSTI DO
15 %
POPUSTA.**

**SREČNO 1990
ŽELIMO VSEM KUPCEM
IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM
COKLA KRANJ,
Tavčarjeva 7**
Obenem se priporočamo za obisk trgovine, kjer lahko izberete modne cikle MACHO, imamo tudi pestro izbiro copat po konkurenčnih cenah.

GOSTILNA
LOJZKA
ALEŠ Breg ob Savi
tel. 40-138

Gostilna Lojzka Aleš, Breg ob Savi, vošči vsem gostom srečno, veselo in zdravo novo leto 1990. Hkrati vabi v novo odprti klub Marelina in se še vnaprej tople priporoča.

ALPETOUR

SOZD ALPETOUR
Škofja Loka TOZD Remont Kranj

Ponovno objavlja na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge.

VODJE FINANČNO RAČUNOVODSKE SLUŽBE

Pogoji:
- VI. oz. V. stopnja ekonomske smeri in 2. oz. 4 leta delovnih izkušenj s področja finančno računovodskih opravil.
- Poskusno delo 3 mesece.

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev sprejema 8 dni po objavi kadrovskega sektorja Škofja Loka, Ti-tov trg 4/b. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 60 dneh po izteku prijavnega roka.

POSOJILNICA BANK BOROVlje FERLACH

Borovlje, Postgasse 4
tel.: 9943-4227-3235
fax.: 9943-4227-3338

POSLOVALNICE:
A - 9163 BRODI - LJUBELJ
Tel. 04227-3555

A - 9173 ŠMARJETA
Tel. 04226-555

A - 9162 ŠENTJANŽ
Tel. 04228-3164

VAM NUDI:

**DOBRO OBRESTOVANJE
VLOG V AVSTRIJSKIH ŠILINGIH
KOT TUDI V TUJIH VALUTAH**

**MENJAVA VALUT IN DEVIZ
VSEH VRST PO
NAJUGODNEJŠIH TEČAJIH**

**INDIVIDUALNO SVETOVANJE
IN OSEBNI SERVIS**

**Vaš partner v vseh denarnih
zadevah Vam želi
vesele božične praznike**

**CENTER SLEPIH IN SLABOVIDNIH
DR. ANTONA KRŽIŠNIKA,
ŠKOFJA LOKA, Stara Loka 31**

Objavlja prosta dela in naloge
PRIUČENE KUCHARICE
za neodtočen čas s poimnim delovnim časom

Pogoji:
- priučena kuharica
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- 3 mesečno poskusno delo

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi oglasa na gornji naslov.

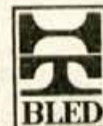

NOVO V TRŽIČU

Cankarjeva c. 24
TRŽIČ, tel.: 52-076

**PREPRIČAJTE SE O UGODNI
PONUDBI!
ODPRTO VES TEDEN!**

Želimo vam zdravo, srečno in uspešno novo leto 1990

HOTELSKO TURISTIČNO PODJETJE BLEĐ

Ste že kdaj silvestrovali v naših hotelih?
Vabimo vas, da letos z nami preživite silvestrovo

V GRAND HOTELU TOPLICE
vas bo zabaval ansambel ŠOK

Inf. 77-222

V BISTROJU bo za prijetno vzdušje poskrbel ansambel BOOGIE

Inf. 77-222

V GOLF RESTAVRACIJI boste zaplesali ob zvokih ansambla ADRIATIC

Inf. 78-180

V HOTELU VILA BLEĐ
igra ansambel IGORJA ŠVARE

Inf. 77-436

V HOTELU JELOVICA
vas bo zabaval ansambel SPIN

Inf. 77-316

V HOTELU LOVEC boste noč preživel z ansamblom DIODA

Inf. 77-892

V HOTELU KRIM vas bo v novo leto pospremil ansambel SIRIUS

Inf. 77-418

Obiščite nas, ali nas pokličite po telefonu, kjer dobite vse dodatne informacije!

ALPETOUR DO RTC KRVAVEC
Obvestilo
DO RTC Kravavec obvešča, da se vozovnice z žigom sezona 1988/89 lahko zamenjujejo za nove s 50 % popustom na veljavno ceno do 5. MAJA 1990 na blagajni spodnje postaje kabinske žičnice.

BOSCH AVTOELEKTRIKAR MUNCH
CELOVEC, DOLGOTRASA 7
TEL.: 9943-463-281913
TAXISTI POZOR!
KINZLE SERVISNA SLUŽBA
PRODAJA
VGRADNJA IN NASTAVITEV
TAXIMETROV
ZA SLOVENIJO

ISKANO NA TRŽIŠČU VETROVKE IZ GORATEXA
materiala prevlečenega s HIDROMEMBRANO:
— štiti pred vetrom,
— prepušča znoj navzven,
— vodo nepropusten
— modne barve in kroji
prodaja: trgovina SONČEK,
Cankarjeva 7,
Kranj
(nasproti Sveta knjige)
PRIPOROČAMO
VAM KAKOVOST

IMOS SGPTržič
p. o.

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem želimo srečno in uspešno novo leto 1990

Brilly GUMBI MODNI DODATKI
CENJENE STRANKE OBVEŠČAMO, DA ODSLEJ NUDIMO NAŠE USLUGE V NOVI TRGOVINI

V TOMŠIČEVI 38, TEL.: 24-689
OBENEM VAM ŽELIMO SREČNO NOVO LETO 1990.

Cenjene potrošnike obveščamo, da bo od 1. 1. 1990 dalje obratovalni čas v trgovinah **KOKRE KRANJ**:
od ponedeljka do petka od 9. - 19. ure
sobota od 9. - 13. ure

Kokra

lesnina

Moderni interieri

KRANJ - PRIMSKOVO Tel.: Kranj, Primskovo: 24-554, Kranj, Titov trg: 21-485, Jesenice: 81-179

CITROËN WIESNER

CELOVEC, ROSENALERSTR. 205
TEL.: 9943-463-281913
(OB GLAVNI CESTI V CELOVEC)

- NADOMESTNI DELI
- SERVICE
- POPRAVILO KAROSERIJ
- LAURANJE

DODATNA OPREMA
AVTORADIJI, ZVOČNIKI, PREPROGE, PREVLEKE, SPOJLERJI, OKRASNE ČRTE, ALUMINIJ, PLATIŠČA, SMUČARSKI PRITLJAŽNIKI, CITROËN — GUME

Schuhhaus Pichler
CELOVEC, DOMGASSE 9 (CENTER)
Tel.: 9943-463-54674

NUDIMO VAM IZREDNO IZBIRO
ČEVLJEV 80
RAZLIČNIH TOVARN ČEVLJEV
POSKRBI ZA VSAK OKUS IN ŽELJO
PO ŽE ZNANIH
IZREDNO NIZKIH CENAH!

Delikatesa Špila

Rekar Zdenka
Juka Platiša 17
tel. 064-36971

vam vsak dan od 8. do 19. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure nudi pestro izbiro izbranih delikates, vrhunskih buteljčnih vin in žganih pijač zasebnega proizvajalca.

Obiščite nas, ne bomo vas razočarali!

OČESNA OPTIKA MARIBOR
Optični servis Kranj, C. JLA 18
nasproti porodnišnici

Delovni čas:
pon., tor. 9 - 19 ure
Sre., čet., pet. 9 - 16 ure

PREGLED VIDA:
V ponedeljek, torek in sredo od 14. do 15. ure
V OČESNI SLUŽBI

...vam zdravo, srečno in uspešno novo leto 1990

GOSTILNA LOVEC
Goriče, tel.: 46-030

VAM ŽELI
Srečno novo leto!

murka
Trgovska delovna organizacija n.s.o.
64248 Lesce, Alpska cesta 62

OBVESTILO
Murka iz Lesce, Alpska 62 obvešča, da bo januarja prodajala poslovne lokale v centru Jesenic in v Cankarjevem naselju v Radovljici v velikosti 24 - 70 m².
Lokali so primerni za manjšo obrt.
Vse informacije lahko dobite po telefonu 064-75-650.

ZIT

Srečno '90!

V prihajajočem letu vam želimo obilo zdravih, srečnih in uspešnih dni
Veseli bomo vašega obiska v salonu pohištva ZIT v trgovskem centru DETELJICA v Bistrici pri Tržiču!

Zaupajte Lesnini in zadovoljni boste!

SOZD KEMIJA KEMIČNA TOVARNA PODNART — p. o. PODNART

Nudimo vam:

- preparate za kemično in galvansko nanašanje neplemenitih in plemenitih kovin na kovine in plastiko v tehnične in dekorativne namene
- preparate za obdelavo tiskanih vezij
- preparate za fosfatiranje kovin
- preparate za kemično in elektrolitsko barvanje kovin
- razne laboratorijske kemikalije
- pomožno galvansko opremo
- servisne usluge

Svetujemo vam izbiro najustreznejših tehnoloških postopkov!

Veliko sreče in delovnih uspehov v letu 1990

PRIČETEK PRAZNOVANJA
novoletna prodajna akcija
LESNA INDUSTRIJA IDRİJA

v Kranju, v Tomšičevi 30

Priložnost za nakup pohištva iz vseh programov po nižjih cenah:

v salonu ARK v Idriji,
tel.: 065-71-855,
v Ljubljani,
na Petkovškovem nabrežju 39,
tel.: 061-312-014,
na Celjskem gradu,
v Radljah ob Dravi,
Mariborska 4, tel.: 062-71-228
v Kranju, Tomšičeva ulica 30

PRIČETEK PRAZNOVANJA - NOVOLETNA PRILOŽNOST!

Lesna industrija Idrija

SREČNO 1990

PETROL

**PETROL - DO TRGOVINA
LJUBLJANA
T O E K r a n j**

**ŽELIMO VAM ZDRAVO,
USPEŠNO IN ZADOVOLJNO
NOVO LETO 1990**

Srečno vožnjo!

MALI OGLASI

☎ 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Črno-bel TV gorenje, star 4 leta,
prodam. ☎ 73-304 18856

Ugodno prodam skoraj nov barvni
TV sony trinitron, ekran 68 cm, de-
klariran, s teletekstom. Retljeva
12, Kranj - Čirče 18910

TELEFAX prodam. Informacije na
☎ 25-867, po 18. uri 18911

Prodam avtomatsko TEHTNICO za
tehtanje krompirja in TRANSPORTNI
TRAK za nakladanje krompirja
v vrečah in razsutem stanju. Ro-
bert Kozina, Čirče 36, Kranj 18913

Prodam nov barvni TV orion, ekran
55 cm, stereo, s teletekstom.
☎ 42-373 18928

Prodam barvni TV iskra horizont,
daljinsko upravljanje, star 5 let.
Podlubnik 184, Skofja Loka,
☎ 622-514 18931

Prodam VIDEOREKORDER,
☎ 68-665 18932

Ugodno prodam nov barvni TV go-
renje, ekran 71 cm, GLASBENI
STOLP nordmende in barvni TV
itt, ekran 55 cm. ☎ 47-763 18939

Brezžični TELEFON, nov, prodam.
☎ 81-325 18941

Prodam barvni TV sharp.
☎ 34-673 18962

Prodam barvni TV itt nokia, ekran
52 cm, star 6 mesecev. Cena po
dogovoru. Informacije na
☎ 25-981, int. 249, dopoldne 18966

Ugodno prodam nov PRALNI
STROJ gorenje PS 306. ☎ 25-606
18969

Prodam barvni TV iskra, ekran 56
cm, star 6 let. Cena 2,4 milijarde.
Mustafa Bešič, V. Vlahoviča 10,
Kranj - Planina 18971

Poceni prodam nov VIDEORE-
KORDER sharp in nov GLASBENI
STOLP matsui. ☎ 620-476 18974

Ugodno prodam kuhinjsko enoro-
čno PIPO armal, s tušem in elektri-
čno MESOREZNICO. ☎ 47-763
18988

Prodam KOMBAJN za krompir,
znamke anna in TRAKTOR fergus-
son, brez kabine, 250 delovnih ur.
Zapoge 11, Vodice 18990

Prodam RADIJSKI SPREJEMNIK
gorenje RS 2000, 2 x 50 W, z zv-
čniki in jagy ANTENO. Cena 30
mio. Miloš Jenko, Prešernova 8,
Kranj 18997

Ugodno prodam VIDEOREKOR-
DER panasonic nacional NVG 20.
☎ 34-372 19008

TRAKTOR imt 542, 780 delovnih
ur, prodam. Voglje, Vrtna pot 3,
Senčur 19018

Prodam PLETILNI STROJ empisal,
za 800 DEM in malo rabljen PRAL-
NI STROJ gorenje. ☎ 28-142
19019

ČESTITKE

Gasilci iz Vogelj ČESTITAJO vsem
vaščanom in ostalim organizaci-
jam SREČNO NOVO LETO 1990!
Obenem se vsem zahvaljujemo za
pomoč v preteklem letu in želimo
še nadaljnje dobro sodelovanje.
18900

KUPIM

BIKCA simentalca, starega do 3
tedne, kupim. ☎ 061/611-527
18936

LOKALI

POSLOVNE PROSTORE v Kranju,
v zasebni hiši, v izmeri 45 kvad. m.,
oddam v najem. Primerno so za
predstavnostvo ali računalniško
poslovanje. Resne ponudbe - na-
vedite dejavnosti. Šifra: DEJAV-
NOST 18840

OBVESTILA

POPRAVLJAMO TV sprejemnike.
Informacije na ☎ 39-888, od 9. do
16. ure. Se pripravljamo! 17409

ELEKTRO SERVIS - Andrej Čape-
lja, Huje 19, Kranj! POPRAVLJAM
gospodinske aparate, pralne stro-
je, sesalce, mikserje, ročna orodja.
Za aparate Elma in Rowenta upo-
števam tudi garancijo. Informacije
na ☎ 37-427, zvečer 17674

SERVISIRAM in POPRAVLJAM
TRAKTORJE zetor, deutz, torpedo,
imt in fiat. Na zalogi imam tudi
REZERVNE DELE za navedene
traktorje. Vine Križnar, Ul. Pavle
Medetove 53, Naklo, ☎ 47-054
18606

ROLETE: žaluzije, lamelne zaveso,
parket, zasteklitve balkonov, naro-
čite na ☎ 75-610 18901

TV MEHANIKA PORENTA vam v
najkrajšem času popravi vaš TV
aparat. ☎ 40-347 18909

ZAHVALA! Ob požaru, ki nas je
prizadel 21. 7. 1989, se zahvaljuje-
mo vsem sovaščanom Babnega
vrta, vaščanom Bašija, Povelj, Tr-
stenika, Zabelj, Čadovelj, Panger-
šiče, Tenetiš in tudi prostovolj-
nim ter poklicnim gasilcem za po-
moč pri gašenju in obnovi gospo-
darskega poslopja. Zahvala tudi
vsem, ki ste odstopili del svojega
sena. Vsem želimo zdravo in uspe-
šno 1990! Janez Markun 18946

Prodam TELIČKO simentalko za
rejo ali za zakol in rabljeno KOSIL-
NICO figaro. Mače 3, Preddvor
19002

Prodam termoakumulacijsko PEČ,
dvokrilna vhodna VRATA in žele-
zne PLOŠČE, deb. 44 mm, dim.
200 x 100 cm. ☎ 25-197 19006

STAN. OPREMA

Zelo ugodno prodam dva FOTE-
LJA in PRALNI STROJ gorenje.
☎ 26-955 19012

Šubic pavla
titov trg 14
64220 Skofja loka
telefon 61000

SREČNO 90!

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

V Cerkljah je odprt nov SERVIS
pralnih strojev. ☎ 42-661 19013

Prodajalna "Šik" v Senčurju, Pipa-
nova 22, bo v zadnjih dneh starega
leta ODPRTA tudi v dopoldan-
skem času. Vabimo vas na zadnje
NAKUPE DARIL, v petek in sobo-
to, od 10. do 20. ure, v nedeljo pa
od 10. do 14. ure. Torej, pridite v
"Šik", prijetno boste presenečeni!
18976

STANOVANJA

V Železnikih na Gorenjskem pro-
dam 2-sobno STANOVANJE v blo-
ku in 2-sobno STANOVANJE z
večjo delavnico, v starejši hiši.
☎ 061/50-675 18902

Oddam 1-sobno, neopremljeno
STANOVANJE. Šifra: KRANJ -
ČIRČE 18908

Prodam novejšo STANOVANJE,
50 kvad. m., v Kranju. ☎ 36-378
18921

Oddam opremljeno 2-sobno STA-
NOVANJE. ☎ 27-164 18930

OSTALO

Prodam 10 ton SENA. Dvorje 56,
Cerklje, ☎ 42-037 18903

VSE NAJBOLJŠE

nama

Prodam suha trda DRVA. Sp. Du-
plje 56 18917

Obrtnik potrebuje 15.000 DEM, za
dobo 1 leta. Vrnem s 100 odstotni-
mi obrestmi. Šifra: DOBRA GA-
RANCIJA 18933

Prosimo pacientko, ki je bila 26. 12.
1989 okrog 8.30 v ambulanti za
odvzem krvi, ki mi je ZAMENJALA
ČRNO JAKNO, naj me pokliče na
☎ 45-102 19011

POSESTI

Prodam novo HIŠO, v spodnjih
prostorih so delavnice. Informaci-
je na ☎ 42-760 18954

GARAŽO v Skofji Loki - Novi svet,
prodam. ☎ 620-849 19001

PIREDTVTE

Ansambel "Lipa" vsako soboto
IGRA v gostišču "Vigre" v Rete-
čah. Igramo tudi v ponedeljek, 1.
1. 1990. Vsem prirediteljem, prijat-
eljem, znancem in vsem, ki radi
poslišate našo glasbo, želimo
SREČNO 1990! Vabljeni! 18947

RAZNO PRODAM

Prodam TRAKTOR tomo vinkovič
in snežni PLUG ter MOTOR java,
letnik 1939. ☎ 70-206 18980

Prodam CIRKULAR, 30 odstotkov
ceneje, ELEKTROMOTORJA 5,5
kW, 7,5 kW in TELETA. ☎ 70-237
18982

Ugodno prodam JUGO 45 A, letnik 1987. ☎ 38-048 18935
 Prodaj JUGO koral 55, star 18 mesecev. ☎ 633-557 18937
 Prodaj GOLF, letnik 1980, rumene barve. ☎ 80-079, po 16. uri 18938
 Prodaj tri Z 750, letnik 1979, letnik 1977 in letnik 1970, Z 101, letnik 1978 teW 1200, letnik 1974, za dele. ☎ 27-341 18940
 Ugodno prodam GOLF JL, letnik julij 1979, POKROV in BLATNIK za FIAT 127 in 80-litrski električni BOJLER. Murko, Stružnikova pot 22/a, Šenčur 18942
 GOLF diesel, letnik 1986, 5 vrat in R 4 GTL, letnik 1985, ugodno prodaj. ☎ 22-298 18943
 Prodaj Z 101, letnik 1979. Cena po dogovoru. Kralj, Moste 19/a, Žirovnica 18944
 Prodaj Z 128, letnik 1988, ohranjena, kot nova. ☎ 33-130 18945
 JUGO 55 koral, letnik 1988, rdeče barve, nujno ugodno prodaj. Vidmar, Medetova 5, Kranj 18948
 Ugodno prodaj Z 101 GL, letnik 1984, registrirana do avgusta 1990, zelo ohranjena. Azem Kazič, Hrušiča 62, Jesenice 18949
 Z 750, letnik 1982, prodaj za 2.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 37-448, popoldne 18950
 VW 1200 J, letnik 1976, pravkar registriran, prodaj. Ušeničnik, Zg. Bitnje 212, Zabnica 18952
 Prodaj JUGO skala, star 1 leto in 2 meseca. Cena 630 mio. Informacije na ☎ 81-355 ali 81-142, od 6. do 14. ure 18953
 OPEL KADETT, letnik 1970, zaleten, prodaj. Štupar, Zg. Brnik 159, Cerklje 18955
 Prodaj obnovljeno Z 750 SC, letnik 1980. Špenko, Hotemaže 15, Preddvor 18957
 Prodaj Z 101, letnik 1979. Jože Kuštrin, Mestni trg 33, Škofja Loka 18958
 Prodaj CITROEN GS karavan, letnik 1979. Cena ugodna. ☎ 79-595 18963
 Prodaj LADO riva 1500, letnik 1987. ☎ 21-904 18964
 Prodaj GOLF, starejši letnik, generalno obnovljen, registriran za 1 leto. ☎ 51-755 18965
 Prodaj Z 101 komfort, letnik 1981. Aničič, J. Platiše 3, Kranj 18967
 Za Diana poceni prodaj nova VRATA, desna in nove kompletne LUCI. ☎ 77-316, dopoldne 18968
 Z 101 GT 55, letnik 1984 in Z 101 GTL, letnik 1986, prodaj. ☎ 57-628 18972
 Prodaj R 4, star 2 leti in pol. Cena ugodna. Brane Mauko, Cankarjeva 4, Radovljica 18975
 Prodaj LADO samaro, letnik 1988. Bojan Valjavec, Bistrica 15, Tržič, ☎ 51-507 18978

Nujno prodaj Z 750, letnik 1977. Irena Štimac, Stara Loka 69, Škofja Loka 18983
 Prodaj GOLF JXD, letnik maj 1986, bele barve, 75.000 km. Cena 14.000 DEM v dinarski protivrednosti. ☎ 57-611 18984
 Z 750, registrirana do decembra 1990, prodaj za 700 DEM. ☎ 78-754 18987

MARKETING AGENCIJA CLM BLEED
 dipl. ing. BORUT KORDEŽ
 64260 Bled
 Cesta v Megre 7/a
 Tel.: 064-78-356
VAM NUDI STROKOVNO POMOČ PRI PRODAJI IN NAKUPU HIŠ, STANOVANJ PARCEL, VIKENDOV IN KMETIJ NA GORENJSKEM. ZA NAŠE STRANKE OPRAVLJAMO, POLEG POSREDOVANJA INFORMACIJ, VSE STORITVE POTREBNE ZA NAKUP, PRODAJO TER PRAVNI PRENOS NEPREMIČNIN. VSI ZINTERESIRANI ZA NAKUP ALI PRODAJO NEPREMIČNIN NAS LAHKO OBIŠČETE VSAK DAN OD 8. - 12. URE.

Prodaj FIAT 126 P, nov. ☎ 75-642 18989
 AMI super, letnik 1974 ter Z 750, letnik 1978, neregistrirana, cela ali po delih, prodaj. ☎ 70-590 18991
 Prodaj Z 750, generalno obnovljena. Sokolov, Huje 1, Kranj 18992
 Prodaj CITROEN GA, letnik 1980, registriran do decembra 1990. ☎ 26-803 18994
 Ugodno prodaj Z 101, letnik 1979/80, registrirana do decembra 1990. ☎ 51-062 18995
 Ugodno prodaj Z 750, letnik 1979. ☎ 28-929 18996
 Prodaj Z 750 LE, letnik 1981, registrirana do februarja 1990, 60.000 km. ☎ 64-366 18998
 Prodaj ŠKODO 120 L, letnik 1981. ☎ 40-608 18999
 126 P, letnik 1984, 47.000 km, prodaj. ☎ 35-714 19000
 Prodaj Z 101, letnik 1980 in Z 101, letnik 1986. Krasič, J. Puharja 3, Kranj 19004
 Ugodno prodaj Z 101, letnik 1984. Kajzer, Prebačovo 58/a, Kranj 19007
 BMW 1802, letnik 1972, obnovljen, ugodno prodaj. ☎ 25-079 19014
 Prodaj Z 101, letnik 1978. Grič, Trstenik 40, Golnik 19015
 Prodaj JUGO 45, letnik 1981. Radmil Vujčić, Heroja Grajerja 5, Tržič 19016
 Prodaj R 4, letnik 1977. Milan Rikanovič, Trg svobode 6, Tržič, ☎ 50-676 19017
 Prodaj LADO riva, letnik december 1986. Suha 51, Kranj 19020
 Prodaj ŠKODO 120 LS, letnik 1979. ☎ 50-710 18618
 Prodaj karambolirano Z 101, motor brezhiben. ☎ 79-518 19021
 Prodaj Z 750, letnik 1980. Ovijač, Trboje 1, Kranj 19024
 Prodaj Z 128, letnik 1982, 39.000 km. Cena 3.500 DEM v dinarski protivrednosti. Kokalj, Pot na Močila 8, Križe, ☎ 57-761 19025

ZAPOSLOTITVE

Starejša, pokretna zakonca, želita pomoč mlajše upokojenke. Nudita samostojno kompletno 1-sobno stanovanje. Ostalo po dogovoru. Črnivec 20/b, Brezje 18915
 Redno ali honorarno zaposlim TRGOVKO v trgovini z mešanim blagom. Pisne vloge pošljite na oglasni oddelek. Šifra: JEZERSKO 18956
 Redno zaposlim KV KUHARICO, brez obveznosti, za delo v Šentjankobu, v Avstriji. Hrana in stanovanje v hiši. ☎ 81-740, int. 138 18959
 Gostilna "Lakner" na Kokrici zaposli KV KUHARJA ali KUHARICO in SNAŽILKO, honorarno. Zglasite se osebno v soboto, 30. 12. 1989 ali 2. 1. 1990. C. na Brdo 33, Kranj - Kokrica 18960
 Pizzerija "Orli" honorarno zaposli KUHARJA za peko pizz. Možnost priučitve. ☎ 46-198 18986
 Iščem honorarno PREŠIVALKO zaščitnih rokavic. Šifra: GORENJSKA 19009
 Za obrtnike in mala podjetja, ki nimajo lastnega telefona ali so prezaposleni, SPREJEMAM telefonska naročila, TIPKAM in opravljam druga ADMINISTRATIVNA DELA. ☎ 83-727, po 20. uri 19010
 Nudimo ZAPOSLOTITEV mlajšim upokojenkam, 4 ure dnevno, v Kranju. ☎ 33-133 19022

Vsem prijateljem, znanecem in poslovnim partnerjem srečno novo leto 1990
Se priporočamo LIČARSTVO Peter Zupan
Tekstilna 14
Kranj, tel. 23-168

ŽIVALI

Prodaj PRAŠIČE, težke od 25 do 120 kg. Luže 19, Šenčur 18841
 Zamenjam ali prodaj jalovo KRAVO za brejo. Sebenje 36, Križe 18897
 Prodaj visoko brejo črno-bele TELICE, po izbiri. Voglje 88, Šenčur 18899
 Sive PUDLJE, brez rodovnika, čistokrvne, prodaj. ☎ 23-335 18905
 Prodaj polovico mlade KRAVE. ☎ 70-045 18918
 Prodaj 100 kg težko TELICO simentalke. Poljče 23, Begunje. ☎ 73-697 18919
 Prodaj TELIČKA. Bilban, Sp. Pirniče 42, Medvode 18920
 Prodaj TELETA simetalca, starega 5 tednov. Glinje 3, Cerklje 18924
 Prodaj OSLA, Mrak, Pokopališka 26, Kranj - Kokrica 18951
 Prodaj dve SVINJI in PRAŠIČE, težke od 25 do 35 kg. Struževo 3/a, Kranj 18961
 Prodaj KRAVO po izbiri. ☎ 58-356 18970
 Prodaj polovico mlade GOVEDI (telica). Zg. Brnik 28, Cerklje 18973
 Prodaj 14 dni starega TELETA. Zabnica 53 18993
 Prodaj 1 leto stare KOKOŠI nesnice, za zakol ali za nadaljno rejo. Zadruga 18, Duplje, ☎ 58-405 19003
 Prodaj JAGENJČKE ☎ 57-281 19005
 Prodaj KRAVO za zakol. Virmaše 42, Škofja Loka 19023

Drogerija L A B E R

Veselimo se vašega obiska in vam nudimo najboljše svetovne proizvode: **HELENA RUBINSTEIN • ESTEE LAUDER • INTECELL • NOCTASOME • LANCOME**
**S TEM OGLASOM DOBITE OD NAS ENO DARILO! NE POZABITE TUDI NA POVRAČILO DAVKA (20 %)!
 Beljak, Bahnhofstrasse 3, Tel.: 9943 - 4242 - 24883 (na dravskem mostu)**

Zetekel se je mešanec, podoben šnavcerju. ☎ 23-838

NETREČE

Trčil med prehitevanjem

Podkoren, 27. decembraE - Na cesti med Korenskim sedlom in Kranjsko goro sta trčila avtomobila. Ko je voznik Rudolf Kečkeš, star 36 let, iz Osijeka, sicer na začasnem delu v Avstriji, prehitel traktor, je nasproti pripeljal drug avto, s Srečkom Mrvarjem, starim 23 let, iz Bistrice pri Trziču. Čeravno sta se Kečkeš in traktorist umikala skrajno desno, trčenja ni bilo mogoče preprečiti. V nesreči je bil voznik Mrvar, ki med vožnjo ni uporabljal varnostnega pasu, lažje ranjen, prav tako Kečkeševa žena Slavica, njuna 11-letna hči Tanja pa je bila hudo ranjena. Vse so jih odpeljali v jeseniško bolnišnico.

Zasačili 49 pijanih voznikov

Konec tedna so gorenjski milicniki spet nadzirali psihofizično stanje voznikov. Čeravno je bila akcija poprej napovedana, so v nedeljo zasačili 272 kršiteljev cestno-prometnih predpisov. 61 so jih predlagali v postopek k sodniku za prekrške, med njimi je bilo 49 vinjenih. 106 voznikov so denarno kaznovali, 44 odvzeli vozniška dovoljenja, 5 pa prometna dovoljenja. 55 voznikom so prepovedali nadaljnjo vožnjo. 103 so samo opozorili.

Ogenj v dimniku

OMOžjanca, 27. decembraE - Sosedje so zvečer opazili, da se iz dimnika hiše številka 13 na Možjanci kaže ogenj, zato so obvestili preddvorske gasilce. Slednji so ob pomoči poklicnih gasilcev iz Kranja dimniški požar hitro zadušili, tako da so preprečili širjenje in gmotno škodo. Ogenj je nastal, ker je Marko Trebec pozno popoldne pretirano naložil v peč, da se je pregrela.

D. Ž.

CENJENIM STRANKAM ŽELI MNOGO ZDRAVJA, SREČE IN OSEBNEGA ZADOVOLJSTVA V LETU 1990.
DUŠAN IN STANKA GRUBEŠIČ

Ob bridki izgubi naše drage mame, stare mame in prababice

MARIJE KOŠIR

se vsi njeni toplo zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, znanecem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih izrekli toliko tolažilnih besed, ji darovali cvetje in jo v tako velikem številu pospremili na njeno zadnjo pot. Prisrčna zahvala dr. Cernetu za večletno zdravljenje, kolektivu Elan, pevcem bratov Zupan ter. g. župniku za lepo opravljen obred.

VSJ NJENI

Nova vas, 21. decembra 1989

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, dedija

ANTONA JAKOVCA

se iskreno zahvaljujemo prijateljem, stanovalcem iz Ul. Moša Pijade 5, sorodnikom, garnizonu JLA Kranj, ZB in OK ZK Kranj - Vodovodni stolp, tov. Jelenu za poslovilne besede in dr. Bavdku za zdravljenje. Vsem, ki ste čutili z nami, podarili cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

VSJ NJEGOVI

Kranj, 17. decembra 1989

V SPOMIN

STANI NINIČ

iz Kranja

Dve leti je minilo, odkar na cesti je mlado življenje ugasnilo. Ne moremo doumeti, da te ni več. Tvoje korake slišimo, Tvoj lik še živi, le grob priča, da si se za vedno poslovila. Nikoli Te ne bomo pozabili. Hvala vsem, ki obiskujete njen prerani grob, prižigate sveče in prinašate cvetje.

ŽALUJOČI: mož Milorad, sin Đorđe, hčerka Svetlana ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega ata

LEOPOLDA ŠTERA

p. d. Zbičarjevega ata z Visokega

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali, z nami sočustvovali ter se tako številno s toplo mislijo in besedo, s cvetjem in pesmijo poslovili od njega. Vsakemu posebej še enkrat hvala.

VSJ NJEGOVI

20. decembra 1989

V SPOMIN

ANDREJU

JANEZU

MILANU

A kar spomin naš najbolj ljubi, nekoč je - Upanje bilo; in kar je Up častil in izgubil je v neminljiv v Spomin prišlo. (Byron)

Počivate v naših srcih.
 Zahvaljujemo se vsem, ki se jih spominjate!
NEUTOLAŽLJIVI DRUŽINI: Berce in Stavrov
 Zg. in Sp. Besnica

ZAHVALA

V 62. letu nas je nenadoma zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

JANEZ HABJAN

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali in stali ob strani. Posebej se zahvaljujemo sorodnikom in sosedom za vso pomoč. Zahvalo izrekamo tudi g. kaplanu iz Železnikov, cerkvenim pevcem iz Selc in Pevskemu zboru Niko. Še enkrat hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

VSJ NJEGOVI
 Železniki, 20. decembra 1989

